

PRIMORSKI DNEVNIK
je začel izhajati v Trstu
13. maja 1945, njegov
predhodnik PARTIZANSKI
DNEVNIK pa 26. novem-
bra 1943 v vasi Zakriž nad
Cerknim, razmnožen na
ciklostil. Od 5. do 17. sep-
tembra 1944 se je tiskal
v tiskarni »Dobrodo« v
Govcu pri Gorenji Trebu-
ši, od 18. septembra 1944
do 1. maja 1945 v tiskarni
»Slovenija« pod Vojskim
pri Idriji, do 8. maja 1945
pa v osvobojenem Trstu,
kjer je izšla zadnja števil-
ka. Bil je edini tiskani par-
tizanski DNEVNIK v za-
sužnjeni Evropi.

primorski dnevnik

TRST
Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600
Tlx 460894 PD I
Fax 040/772418

GORICA
Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533382-535723
Fax 0481/532958

ČEDAD
Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190

Poština plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 1.200 lir - Leto XLVI. št. 198 (13.731)

Trst, torek, 4. septembra 1990

Devetnajst Italijanov, med njimi dve Tržačanki, se bo danes iz Amana vrnilo domov

V Parizu diplomacija išče mirno rešitev zalivske krize

Husein včeraj pri Kohlu in Mitterrandu, danes v Rimu - Tudi Craxi v Parizu
Novinarji prisilno zapuščajo Bagdad - V Iraku so uvedli racioniranje številnih živil

Irak zahteva hrano za talce

BAGDAD — Iraški zunanji minister Tarik Aziz je včeraj predlagal državam, »ki imajo svoje državljane v Iraku«, naj takoj pošljejo živila, da »zadostijo potrebam teh ljudi«. Po pisanju iraške tiskovne agencije Ina je Aziz to predlagal na srečanju s predsednikom mednarodnega odbora Rdečega križa Corneliom Sommarugom, s katerim se je pogovarjal že v nedeljo. Po Azizovih besedah je Irak »tarča imperialistične blokade in zato ni kriv za lakoto tujih državljanov«.

Bagdad je torej ponovno segel po talcih. Tokrat pa z njimi noče zaščititi iraških vojaških objektov in industrije, temveč obiti gospo-

darsko blokado. Če so včeraj iraški časopisi ob napovedih racioniranja živil navajali, da je ljudstvo pripravljeno jesti tudi slamo in blato, pa je lahko sedaj vsakomur jasno, da bodo lakoto prvi občutili tujci, ki jih Bagdad še vedno cenično imenuje za »goste« in se dosledno izogiba besede talec.

Ob taki nespodbudni vesti ima človek občutek, da Irak dobesedno izživlja Zahod in na pladnju ponuja povod za vojaški poseg. Med drugim naj bi se Aziz pogovarjal s Sommarugom predvsem o iranskih vojnih ujetnikih kot to predvideva tretja ženevska konvencija, ker tujci v Iraku in Kuvajtu niso ujetniki, temveč le »gostje«.

PARIZ — Ali bo svetovni diplomaciji uspelo rešiti sedanjí zaplet v Zalivu, kjer se napetost stopnjuje iz dneva v dan. Včeraj je Pariz postal stičišče svetovne diplomacije, saj se je na različnih nivojih razpravljalo o možnih rešitvah zalivskega vprašanja. V poznih popoldanskih urah je pripotoval v Pariz iz Bonna, kjer se je med drugim sestel s kanclerjem Kohlom tudi jordanjski kralj Husein, ki si želi se soočiti s predsedniki petih najbolj razvitih zahodnoevropskih držav ter z njimi vzeti v pretres novosti in morebitne diplomatske posege v zvezi z rešitvijo zapletene krize v Zalivu. Husein namreč predlaga takojšnji odhod iraških vojaških sil iz zasedenega Kuvajta, ustanovitev medarabske vojaške sile, ki naj bi delovala na ozemlju Kuvajta ter ustanovitev vojaških enot OZN, ki naj bi delovale v Savdski Arabiji poleg seveda podpisane pogodbe z Irakom kot jamstva za naftne interese zahodnih držav. Husein bo danes dopotoval v Rim. V dopoldanskih urah pa se je s francoskim predsednikom republike Mitterrandom srečal socialistični tajnik Craxi, ki je zastopal generalnega tajnika Organizacije združenih narodov za problematiko zadolženosti tretjega sveta. Craxi je dejal, da možnost vojaškega spopada še ne tiči za vogalom, saj bodo prav diplomatski predlogi lahko odločilno pripomogli pri rešitvi položaja. Craxi se je nato srečal še z generalnim tajnikom OZN De Cuellarjem, ki se je po neučinkovitih srečanjih z iraškim zunanjim ministrom Azizom umaknil v Pariz.

Kriza v Zalivu je bila v ospredju tudi včerajšnjega uvodnega dne konference Komisije za trgovinstvo in razvoj pri

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Vrh v Amanu ni prispeval k reševanju zalivske krize

AMAN — Poskus generalnega tajnika Organizacije združenih narodov Pereza De Cuellarja, da bi po diplomatski poti preprečil zaostrovanje napetosti v Perzijskem zalivu ali celo iztrgal obljubo o iraškem umiku iz Kuvajta, je dejansko propadel. Njegovo srečanje z iraškim zunanjim ministrom Tarikom Azizom, ki se je v jordanjski prestolnici Amanu zaključilo v noči na nedeljo, ni namreč niti najmanj prispevalo k zblizevanju med »zahodnim« in »arabskim« svetom (stališča OZN naj bi bila po Azizovem mnenju namreč prvenstveno protiarabska). Na nedeljski tiskovni konferenci, med katero je poročal o poteku srečanja in o njegovem izidu, je De Cuellar izjavil, da odhaja iz Amana »razočaran in prestrašen« ter da svoja upanja polaga edinole v nedeljsko izredno srečanje med predsednikom ZDA Bushem in ZSSR Gorbačovom.

Po De Cuellarjevih besedah naj bi Aziz zavzel ostro stališče proti OZN, zlasti pa proti njenim prizadevanjem za reševanje zalivske krize. Predpostavka njegovih stališč je bila, da Kuvajt že po zgodovini pripada Iraku in da morebitno rešitev kuvajtskega vprašanja lahko najdejo samo članice Arabske lige. Glede na to, da se arabske države ob tem vprašanju ne morejo zediniti (kot je znano, proirasko navdušene stalno narašča tudi med ljudstvom), je De Cuellar Azizu ugovarjal, da bi se varnostni svet OZN moral vsekakor udeležiti morebitnih razgovorov Arabske lige.

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Kljub ustrahovalnim posegom predstavnikov srbskih oblasti Uspela splošna stavka na Kosovu Država grozi z množičnimi odpusti

BOGO SAMSA

LJUBLJANA — Po agencijskih vesteh, informacijah dopisnikov in telefonskih razgovorih je bilo včeraj Kosovo kot izumrlo. Stavka, ki so jo razglasili albanski sindikati, je namreč zajela vse albansko prebivalstvo, Srbi, Črnogorci, Turki in drugi pa se tudi niso počutili najbolje, tako da so mestne ulice povsem opustele.

Ni bilo incidentov, ne ranjenih, ne pretepenih. To je razumljivo, saj na ulicah ni bilo Albancev, ostali so samo Srbi in Črnogorci, milica torej ni imela objektov, v katere bi streljala in namerila vodne topove, ni bilo »iredentistov« in »separatistov«, ki bi jih pretepal. Zato pa je v Prištini velika bojazen pred današnjim dnem, ko se bo stavka končala in ko bodo Albanci ponovno odšli na delo. Jih bodo spustili v tovarniška poslopja, trgovine in urade? Srbske oblasti so napovedale, da bodo odpustili vsakega, ki se bo udeležil stavke. Na Kosovu pa je 240 tisoč ljudi v delovnem razmerju, in od tega je po uradnih srbskih podatkih 70 odstotkov Albancev. Po uradnih srbskih podatkih so skoraj vsi do zadnjega stavkali. Bodo odpustili vse, kot so napovedovali? Enako vprašanje velja za zasebne trgovine in trgovnice, obrtniške in podobne delavnice. Za vse tiste, ki bi obrate zaprli, so napovedovali, da jim bodo dosledno in takoj odvzeli licence in trgovine zaprli z jeklenimi verigami in železnimi ključavnicami. To so inšpektorji naredili le

v redkih primerih, ker srbskim inšpektorjem ni bilo po godu, da bi hodili v ozke uličice.

Albanci so torej stavkali doma in niso odšli na svoja delovna mesta. Izjema so bile samo tovarne, kjer tehnološki postopek zahteva vsaj minimalno vzdrževanje, kot je bil to primer Feronikla v Glagolovcu, kjer je manjša skupina albanskih delavcev pazila, da niso ugasnile peči.

Slovenski poročevalec je bil v Podujevu, ki daje vtis mesta, katero so pred kratkim zapustili vsi prebivalci in pustili za sabo le redke nesrečnike, ki morajo čuvati, kar je še ostalo. Včeraj je bil mračen, deževen dan, ki je še poglobljaj tesnobo, katere se ni bilo mogoče znebiti. Miličniki so bili s svojimi oklepniki, majhnimi transportnimi kamioni in vodnimi topovi stisnjeni na dvorišču policijske postaje.

Agencija Tanjug je na veliko objavljala uradne vesti, češ da je na Kosovu vse normalno, in poudarila, da so na pošti delali, da so vozili vlaki in tudi nekaj avtobusov. Ista agencija pa je še poročala, da so na veliko mobilizirali poštarje in druge uslužbence iz srbskih občin, ki mejajo na Kosovo. Zmanjkalo je kruha, ni bilo bencina, najhuje pa je v bolnišnicah. Srbske oblasti namreč dosledno odstranjujejo albanske zdravnike, prebivalci pa srbskim ne zaupajo. Prišlo je do strahotnih prizorov, ko so miličniki aretirali zdravnika med operacijskim posegom.

Tudi šole so bile prazne, saj so sindikati pozvali šolarje,

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Peterle in Biasutti v nedeljo počastila 25. jubilej Drage



V nedeljo je bila pod šotorom v parku Finžgarjevega doma na Opčinah slovesnost ob 25. obletnici Drage. Slovesnosti so se udeležili številni ugledni gostje, med njimi predvsem predsednik slovenske vlade Lojze Peterle in predsednik deželnega odbora FJK Adriano Biasutti (na sliki pri vходу v park). Pomen jubileja študijskih dnevo pa je naglasila tudi prisotnost številnega občinstva, ki je s toplim aplavzom pozdravilo prisotnost visokih predstavnikov slovenske vlade. Tudi to je bilo priznanje prireditvi, ki je še do včeraj veljala za disidentsko. Med slovesnostjo je tekla tudi beseda o položaju slovenske manjšine v Italiji.

(Foto Križmančič)

NA 6. STRANI

Ko postane urejeno in brezskrbno življenje mladih »brez perspektiv« Nerazumljiv trojni samomor v južnotirolskem Pradu



Günther Reisl

Roland Zischg

Kurt Schöpf

BOCEN — Le lakonično sporočilo na armaturni ploči avtomobila: »To življenje je brez perspektive«, je ostalo za tremi mladimi Južnimi Tirolci iz Prada (Prato dello Stelvio), ki so si v nedeljo po sobotnem večeru v neki diskoteki v Suldnu vzeli življenje z izpušnimi plini nedaleč od vasi Eysr. V Pradu ljudje skoraj ne morejo verjeti, da so 23-letni Günther Reisl in 21-letna Kurt Schöpf in Roland Zischg napravili samomor. Že res, da je bilo med mladimi v Pradu zadnje mesece že nekaj samomorov, a to so bili osamljeni primeri in ne skupinski samomor. Še več, trojica ni imela nobenih finančnih problemov, vsi so izhajali iz dobrostojećih družin in so bili zaposleni.

Imeli so torej »perspektive«, ki bi si jih marsikateri njihov vrstnik želel. Morda pa je prav ta življenjska gotovost in urejenost botrovala tragediji.

Neuspeli lov na medvedka pri Padričah povzročil veliko zanimanje med prebivalci

NA 7. STRANI

Medtem ko se val nacionalne emancipacije in evforije še stopnjuje Ruska federacija z Jelcinom išče rešitev iz vse težje gospodarske in družbene krize

MOSKVA — Poslanci vrhovnega sovjeta Ruske federacije na drugem, jesenskem delu zasedanja razpravljajo o približno 50 zakonskih aktih, osrednja pozornost prvih sedem dni zasedanja pa naj bi po besedah Borisa Jelcina veljala zlasti sprejemu programa za ozdravitev katastrofalnega ekonomskega stanja, saj celo v Moskvi primanjkuje kruha in krompirja.

Predsednik vrhovnega sovjeta Ruske federacije Boris Jelcin je pred včerajšnjim zasedanjem najvišjega ruskega zakonodajnega organa opravil 22-dnevno turnejo od Moskve do Kamčatke, na kateri je doživel ovacije, kot so jih v najboljših časih doživljali veliki državniki. Ob včerajšnji otvoritvi zasedanja je Jelcin poudaril, da je prednostna naloga sprejem programa, ki bi omogočil ozdravitev katastrofalnega ruskega gospodarstva, predsednik ruske vlade Ivan Silajev pa je kot edino sprejemljiv osnutek označil program akademika Šatalina, imenovan »500« dni. Gre za izpopolnjeno inačico programa, ki ga je Jelcinov štab spomladi predstavil kot načrt »400 dni«, a je ob skupnih močeh tako Jelcina kot Gorbačova in ob mentorstvu akademika Šatalina dobil nov naziv. Poslanci Ruske federacije bodo prvih

sedem dni zasedanja razpravljali prav o tej platformi, ki je po Jelcinovih besedah lahko solidna osnova za podpis ekonomskega sporazuma med republikami.

V včerajšnjem nastopu je Jelcin poudaril nujno odpravo zveznega diktata, ki še vedno duši podjetja, poslanci pa so dnevni red razširili s kar 65 dopolnili. Na poslanskih klopek je med drugim poseben zakon o podjetjih in podjetništvu, zakon o lastnini, ki odpira širok manevrski prostor reprivatizaciji, zemljiški kodeks, kmetijska reforma... Kot je dejal eden od Jelcinovih namestnikov Ruslan Hasbulatov, bo najvišji ruski zakonodajni organ v kratkem moral izdelati tudi dva kapitalna dokumenta in sicer rusko enačico novega zveznega dogovora in federalni dogovor Ruske federacije. Na to med drugim opozarja tudi najnovejši primer v zvezi z zasedanjem vrhovnega sovjeta Tatarske ASSR, v glavnem mestu Kazan, ki je v sestavi Ruske federacije. Poslanci so namreč razglasili suvereno Republiko Tatarstan. Tatarsi so 3,5-milijonski turškojezični narod na jugovzhodu Rusije, z močnim industrijskim, ekonomskim in kmetijskim potencialom, njihovi poslanci pa vseskozi opozarjajo na dejansko krivično statusno uredi-

tev lastne avtonomne republike. Gre skratka za potence nekoč mogočnega Džingiskana, ki pa so v novejši zgodovini doživeli gorje pod Stalinom, ki je zlasti krimski Tatare razselil bogu za hrbotom po vsej Sovjetski zvezi. (Tatarska) Ruska domoljubna skupščina pa si po drugi strani prizadeva za razglasitev »Kazanske pokrajine«.

Vrhovni sovjet SSR Moldavije pa je zaradi zaostrenih družbenih in političnih razmer v republiko razglasil predsedniško upravo. Politična temperatura je namreč od 19. avgusta, po razglasitvi Gagauške republike v sestavi SZ, dosegla vrh, čeprav tako na elektrone razmere pa je še poslabšalo dejstvo, da je tudi (ruskojezični) Komite narodnih deputatov Pridnjestra razglasil lastno republiko. Republika Moldavija ima okrog 4,2 milijona prebivalcev, od tega je okoli 64% Moldavcev, 14% Ukrajincev, 13% Rusov, 4% Gagauzov in 2% Judov. Gagauzi so star muslimanski narod (bolgarski Turki), njihov jezik pa je precej podoben turškemu. Od okrog 185 tisoč Gagauzov jih kar 150 tisoč živi v Moldaviji.

Dejanska lakota in nacionalno nezadovoljstvo napovedujeta napeto politično jesen.

MIHA LAMPREHT

V Ljubljani umrl pisatelj in esejist Jože Javoršek

LJUBLJANA — V sedemdesetem letu je v Ljubljani umrl slovenski pisatelj in esejist Jože Javoršek.

Jože Javoršek, s pravim imenom Jože Brejc, je bil vsestranski književnik. Pred vojno in med njo je objavil pesmi in jih leta 1947 izdal v zbirki Partizanska lirika. Potem pa se s komentarji. Po triletnem študiju v Parizu in nekajletnem zaporu se je sredi petdesetih let znova oglašal z dramatikom, s kriminalno zgodbo, pa s farso Povečevalno steklo. Delo je bilo uprizorjeno v ljubljanski Drami in po peti repizirski umaknjeno z repertoarja. Njegovo zadnje dramsko delo je bilo posvečeno Primožu Trubarju in uprizorjeno v Velikih Laščah, kraju, kjer se je rodil leta 1920. V šestdesetih letih je objavil romane, potopise in eseje: v prozi je uveljavljal moderno pripovedno tehniko, v esejih odpiral vrata v avantgardne literarne tokove ali pa odkrival vrednote manj znanih kultur kakor v knjigi Indija Koromandija.

Po letu 1968 se je Jože Javoršek intenzivno posvečal polemiki, ta pa je zbudila mnoge kritične odmeve. Serija knjig s polemikami in kritičnim vrednotenjem sodobnikov in njihovega dela se je začela s knjigo Kako je mogoče biti Slovenec leta 1969, se nadaljevala s Hvalnico zemlji, z zbirko polemik Samotni jezdec, Nevarni mi razmerji in Črno krizantemo ter končala z lani objavljenimi Spomini na Slovence v dveh knjigah. V njih je z nepotešljivo polemično strastjo obravnaval delo svojih sodobnikov: Edvarda Kocbeka, Vitomila Zupana, Dušana Pirjevca, Tarasa Kermaunerja in še marsikoga.

Jože Javoršek je na osvobojenem ozemlju vodil Radio Osvobodilna fronta in o tem svojem delu leta 1979 napisal dokumentarno in hkrati spominsko knjigo. Bil je tudi prvi direktor Radia Slovenija po osvoboditvi.

Jože Javoršek se je v slovensko književnost zapisal tudi kot izvrsten stilist in mojstrski oblikovalec slovenskega jezika. Za svoje literarno delo je prejel nagrado Prešernovega sklada, nagrado Vstaje slovenskega naroda, Kajuhovo in Župančičevo nagrado. (dd)

Komunistično ljudstvo odkrilo da se voditeljem lahko žvižga

MODENA — KPI ni še doživela take izkušnje. Vse je bilo kot na nogometnem igrišču, z navijači ene ekipe na tej strani, z nasprotniki na drugi, z vsesplošnim kreganjem na tribunah. Med razpravo o krizi partije ter o temeljnem programu nove politične tvorbe smo bili v Modeni priča marsičemu, od žvižganja do psovanja, od vzkljanja v podporo in spodbudo do prerakanj med občinstvom, ter med občinstvom in govorniki. Zadostovalo je, da sta za isto mizo sedla zastopnika fronte za DA in fronte za NE, to sta Lucio Magri in Piero Fassino, pa se je občinstvo razklatilo, in so stopila v ospredje navijaška razhajanja.

Slišali smo tudi žvižganje, kar je popolna novost za KPI. Do nedavnega, pravzaprav vse do danes, je bilo izžvižgavanje partijskega voditelja povsem nepojmljivo, prava kletvica. »Psihološki zid« komunističnega ljud-

stva je tako podrl Magri, ki so ga imeli na piki že zaradi njegovega stališča, po katerem je bilo nasprotovanje manjšine v Montecitoriu težka, a premišljena poteza. »Lahko se spregledamo spremembo v imenu partije, ne moremo pa pristati na postopno preminanje na desno, na sprejemanje stališč, ki so vse preblizu vladi.« Na ta stavek, ki ga je izrekel, kot bi grozil z odcepitvijo, je velika večina dvorane reagirala z nezadovoljstvom, z žvižganjem in glasnim ugovarjanjem.

Iz dvorane se je dvignil tudi bradati možakar, ki očitno ni soglašal z Magrijem. Naprtil mu je tudi smrt DUP (Magri je bil tajnik stranke), nato pa ga je pozorno pogledal v obraz in mu zabrisal, kot bi šlo za strašno psovko: »Zagorel«.

Tudi Fassinu niso prizanesli. Nasprotniki, seveda, čeprav so bili le-ti

manj številni. Magrijevih navijačev je bilo številčno manj, poleg tega pa niso igrali na domačem igrišču. Razlike v dvorani pa so bile razvidne predvsem ko je šlo za aplavze, ki so spremljali polemične izjave zdaj tega, zdaj onega govornika, kot bi želeli s tem ironično poudariti Veltronijeve besede: »Hoteli smo se izogniti soočanju med DA in NE, ker je to naš praznik, ne pa kongres. In v nedeljo res ni bilo soočanja, saj so za mizo sedeli še bivši francoski veleposlanik v Italiji Gilles Martinet, tajnik demokratičnega federativnega gibanja Giovanni Moro in koordinatorka ženske sekcije KPI Mariangela Grainer. Njihove inteligentne in akutne izjave v briljantnih posegih - ki so se po pravici povedano nagibali vsi k Fassinu - pa niso bile deležne posebne pozornosti. V dvorani je bilo vse preveč dela z navijanjem za »notranja« antagonist.

G. R.

Politične zločine v »trikotniku smrti« bo KPI raziskala in rehabilitirala žrtve

RIM — Zavesa molka, ali za nekatere zapoved molčanja, ki so jo komunisti razpeli okrog tako imenovanega trikotnika smrti v Emiliji Romagni, se počasi odstira. Tudi v tem primeru je sosedje dogodkov na moč podobno dogodkom na evropskem Vzhodu, ki smo jim bili priča v preteklih mesecih. Tudi v Emiliji Romagni je v prvih povojnih letih prišlo do umorov, ki jih zgodovina doslej ni objasnila in o njih skorajda ni govorila. V trikotniku smrti med Parmo, Reggio Emilio in Bolonjo naj bi v prvih povojnih letih umrlo od petsto do tri tisoč ljudi; najprej so to bili fašisti in nacisti, pozneje pa je menda šlo za prave čistke, ki niso prizanašale niti anti-fašistom, niti bivšim partizanom. Šlo je za oseba maščevanja; naklepne umore in obračunavanje, torej za dejanja, ki se kot nekakšen zli duh vlečejo po vsaki vojni. Prvič je jasno o tem govoril Togliatti leta 1946, prve odstranitve z vodilnih partijskih položajev v Emiliji Romagni pa je izvedel komaj dve leti pozneje.

Po 45 letih je o tej neslavni strani zgodovine KPI spregovoril nekdanji partizan in poslanec Otello Montanari, ki je sedaj predsednik instituta bratov Cervi in kustos muzeja. Partija ga pri tem ni ovirala, nasprotno, pobudo je podprla in napovedala širšo razpravo ter globljeno analizo o teh tragičnih dogodkih. Kot običaj-

no pa so dokaj netravmatično odkrivanje negativnih plati polpreteklosti KPI začele spremljati polemike, obtožbe in obsodbe, kritike in še marsikaj. Iz vrst KPI so padli prvi predlogi o rehabilitaciji nedolžnih, ki so bili kaznovani za zločine, ki jih niso nikoli zakrivali. Kaže, da bo o tem razpravljalo tudi partijsko vodstvo.

Na kritike je med prvimi odgovorila predsednica poslanske zbornice Lottijeva v nedeljski številki Unità, na članek pa je repliciral socialist Del Bue, ki je med prvimi pripomogel tudi k začetnim polemikam. Lottijevi sicer pripisuje zaslugo, da je neprizadeto govorila o umorih v trikotniku smrti, očita pa, jih, da brž skriva v sebi še marsikatero resnico, vsaj sodeč po zgodovinskih netočnostih, ki jih je v članku naštel. V poskus odkrivanja resnice pa so se divje zagrizli mislovci, ki sedaj zahtevajo dostop do arhivov notranjega ministrstva, zahtevajo imena, podatke, številke iz tistih let. Končno pa zahtevajo tudi odstop predsednice poslanske zbornice, »ki je kot voditeljica federacije KPI v Reggio Emilii leta 1945, prav gotovo vedela, kaj se dogaja. Iz članka, ki ga je objavila nedeljska Unità pa je razvidno, da še naprej brani "tovariše", ki bi jih bilo treba uvrstiti med najbolj krvoločne povojne kriminalce«.

● V Parizu

NADALJEVANJE S 1. STRANI

OZN (Unctad), ki se je sestala prav tako v Parizu. Podražitev surove nafte in vseh njenih derivatov bo zaradi sedanja iraške agresije in zalivske krize še odločnejše porinilo kar 41 že itak revnih držav v še večjo revščino.

Včeraj je v Bonn dospel tudi izraelski obrambni minister Arens, ki je med pogovorom s kanclerjem Kohlom poudaril nujnost politične rešitve. Prav včeraj so med drugim potrdili vest, da je Izrael zaprosil Združene države Amerike, da bi mu posredovale več novega orožja. S tem naj bi okrepiili sedanje protiraketne obrambne sisteme. ZDA sicer še niso v to privolile.

Bogato diplomatsko dejavnost so včeraj obogatili še delegacija evropskega parlamenta, ki je pod vodstvom Formigonija obiskala v Kairu egiptovskega predsednika Mubarak, vodja PLO Arafat pa je dospel v Alžir, kjer je v teku izredno srečanje med zunanjimi ministri držav Magreba. V večernih urah pa je dospel vest, da je tajnik Arabske lige Šadli Klibi odstopil.

V Iraku se medtem nadaljuje odhod žena in otrok tujih državljanov. Včeraj je dospel v Aman po dvanajstih urah naporne vožnje po puščavi še 18 Italijanov (12 žensk in 8 otrok, med temi sta tudi dve Tržčanki, Teresa Soldatich in hčerka Alessandra), ki bosta že danes prispeli v Italijo. Včeraj so morali zapustiti iraško državo tudi številni novinarji. Televizijski ekipi francoske Antenne 2 so pred izgonom v bližnjo Jordanijo pobrali vso filmsko gradivo. Položaj postaja vse bolj kritičen. Na bagdadsko letališče ne sme več pristajati nobeno tuje letalo, v državi pa so začeli racionirati prodajo riža, sladkorja in mleka v prahu. Nadaljuje se tudi masovni odhod Afričanov proti Jordaniji, kjer naj bi jih bilo nastanjenih že preko 100 tisoč.

● Vrh v Amanu

NADALJEVANJE S 1. STRANI

Poleg tega je zalivska kriza zadobila že mednarodne razsežnosti, tako da v igri niso več samo arabski interesi. Zaradi tega, je poudaril De Cuellar, »je treba upoštevati svetovne interese in načela«.

Azizovo togo in povsem odklonilno stališče je torej onemogočilo, da bi se podrobnejše pogovoreli o vprašanju za-hodnih talcev. De Cuellar je izrazil namreč zadovoljstvo nad iraško odločitvijo, da »osvobodi« tuje otroke in ženske, vendar je Azizu razložil, da je tak ukrep popolnoma nezadosten, saj so v Iraku zadržali na tisoče tujecev.

Na amanovem srečanju naj bi ne vzeli v poštev niti Gadafijevega »pomiritvenega« predloga. Libijski voditelj je namreč predlagal, naj sile Združenih narodov v Kuvajtu zamenjajo iraške čete, ameriški vojaki v Savdski Arabiji pa odstopijo prostor arabskim in drugim islamskim četam. Irak naj bi dobil otok Babijan v Perzijskem zalivu in naftno polje Rumaila, Kuvajtčani pa naj bi po tem načrtu sami odločili o svoji usodi.

Na vprašanje novinarjev, ki so se udeležili tiskovne konference, ali je Aziz zahteval, naj kuvajtsko vprašanje rešijo vzporedno z izraelskim, pa je De Cuellar odgovoril, da »iraške sedsede Kuvajta ni mogoče primerjati z izraelsko«. »En greh pa ne more opravičevati drugega«, je dodal. Samo izhajajoč iz »korenin« kuvajtskega vprašanja je mogoče rešiti krizo. Korenine pa so v iraški sedsbi in priključitvi Kuvajta. To preprosto pomeni, da se Irak mora umakniti iz sedsene države.

Po De Cuellarju se je treba torej čim prej odločiti, kaj storiti: čas namreč vse bolj očitno dela za Sadama Huseina. Pričakovano in še nejasno odločitev naj bi sprejela Bush in Gorbačov. Prav Bush pa skuša zmanjšati pričakovanja, saj je v nedeljo izjavil, da na dnevnem redu omenjenega srečanja sploh ni zalivske krize.

nadaljevanje s 1. strani

● Kljub grožnjam uspela stavka na Kosovu

naj se ne udeležijo pouka, da se tako prepreči kakršnakoli možnost manifestacij in s tem onemogočijo represivni ukrepi, ki so bili vedno še posebej naperjeni proti dijakom in študentom.

Hkrati z vestmi s Kosova pa prihajajo vesti iz Knina, da so že v nedeljo ponovno vzpostavili sistem straž, oboroženih kontrol prometa, skratka, da je v kninski občini stanje spet tako, kot je bilo pred dvema tednoma. O tem poroča nedeljska »Politika«, ki utemeljuje potrebo po oboroženih stražah, češ da so nameravali poslati v Knin nekaj avtobusov s hrvaškimi milicniki.

Oborožene srbske straže so v noči med 2. in 3. septembrom ustavile v vasi Kosovo v kninski občini dva avtobusa dalmatinskih romarjev, ki so se vračali iz Ljubljane v Split. Na cesti so postavili barikado, katero so stražili mladoletniki, ki pravi otroci, toda oboroženi s strelnim orožjem. Ko so se hoteli vrniti v Knin, so za avtobusom spet postavili barikado, položaj je bil skrajno napet, zlasti, ker so bili romarji večinoma starejši ljudje, bolniki, invalidi, žene z otroki. Končno so le dovolili, da sta se avtobusa vrnila v Knin, kjer so nekje našli dva milicnika. Vendar oborožene srbske straže še vedno niso dovolile, da bi avtobusa odpeljala, prišlo je do novih pogajanj in do odločilnega telefonskega razgovora, po katerem so dovolili odhod avtobusov, toda ne skozi vas Kosovo, temveč po daljši okoliški cesti. Iz Knina so se iz rok oboroženih srbskih straž romarji izvlekli ob 1.30 ponoči.

Tudi ta incident priča, da je Knin še vedno v izjemnem stanju, da imajo oblast oborožene srbske straže, čeprav pa je treba dotati, da so po drugih občinah z večinskim srbskim prebivalstvom straže izginile. Zelo verjetno gre za primer, ki naj bi preusmeril pozornost s Kosova, in za novo zaostrovanje odnosov.

Vse skupaj je možno povezovati tudi s predlogom konfederativne ureditve, ki ga na predlog in vabilo zveznega državnega predsedstva pripravljata novi, demokratično izvoljeni vodstvi: slovensko in hrvaško. Sedaj menda usklajujejo besedilo, ki je že bilo pripravljeno, tako da ne bo velikih razlik med slovenskim in hrvaškim predlogom. Možno je, da bo o tem razpravljala že v četrtek slovenska vlada, medtem ko je slovensko predsedstvo o predlogu konfederativne pogodbe govorilo že v preteklih dneh. Besedilo seveda ni znano, saj gre za zdaj samo za osnutek predloga, ki bo nujno predmet obširnih razprav slovenske skupščine in hrvaškega sabora, poleg tega pa gre tudi za predlog, ki se težko vključuje v vedno slabše medrepubliške odnose, ki je očitna dvojina želja sedanjega srbskega vodstva: ohraniti v bistvu neokrnjen sedanjí boljševisko realsocialistični družbeni ustroj, katerega povezuje z veliko Srbijo, ki naj bi vključevala poleg obeh pokrajin (Kosovo in Vojvodina) še tri južne republike (Makedonijo, Črno goro in Bosno in Hercegovino), pa še nekatere predele Hrvaške, kot je na primer Knin.

Na Hrvaškem potresni sunek povzročil preplah brez škode

ZAGREB — Seizmološki zavod Republike Slovenije je sporočil, da so napravili observatorija na Golovcu včeraj ob 12. uri in 48 minut zabeležile močan potresni sunek 110 kilometrov vzhodno od observatorija. V središču je moč potresa (v okolici Stubiških Toplic na Hrvaškem) znašala 4,3 stopnje po Richtorjevi lestvici, jakost pa je bila med 6 in 7 stopnjo po Mercallijevi lestvici.

Kot poročajo dopisniki iz Zagreba, so potresni sunek močno čutili tudi prebivalci Zagreba. Ljudje so zapustili domove in delovna mesta ter se zatekli na ulice in v parke. V številnih tovarniških obratih so prenehali z delom, v glavnem hrvaškem mestu pa je nastala precejšnja prometna gneča, saj so za nekaj časa ugasnili vsi semaforji.

Včerajšnji potres so občutili skoraj po vsej Hrvaški in tudi v Sloveniji. Poročil o gmotni škodi in morebitnih poškodovanih ni. (dd)

Preiskava o tragediji v Kreki

TUZLA — V zvezi s tragedijo v rudniku Dobrnja so neuradno sporočili, da so tisti, ki jih je zaslišala preiskovalna komisija, izjavili, da so 18. avgusta v jami varili in popravljali trak. V jami naj bi ostali jeklenki acetilena in kisika, ki ju niso še našli. Neuradno so tudi sporočili, da so preiskavo ore-

dotočili na premogov prah, ki naj bi edini lahko povzročil tako silovito eksplozijo. Zaslišani so povedali, da je začela z 22. avgusta, po končani stavki jamo 22. avgusta, po končani stavki jamo 22. avgusta, po končani stavki začela z vodog škropiti prva izmena. Kot kaže, pa tega niso počele tudi druge izmene. Moker premogov prah ni tako nevaren, ker je manj vnetljiv.

Nekoliko narasla tudi funt št. in marka Dolar je že krepkejši lira pa je nazadovala

MILAN — Dolar in marka sta se včeraj občutno ovrednotila nasproti iri, a zeleni bankovec tudi nasproti marki. V Milanu je veljal dolar 1.177 lir proti 1.159,2 v petek, v Frankfurtu pa 1.5832 marke proti 1.5622, kolikor ni že od 10. avgusta, ko je znašala njegova vrednost 1.5975 marke.

Pač pa je vrednost ameriškega denarja upadla na Japonskem: na borzi v Tokiu je znašala 143,55 jena, se pravi 0,95 jena manj kakor ob zaključku prejšnjega tedna, sicer pa je zeleni bankovec zdrknil že na začetku operacij celo do 143,32 jena. To velja pripisati skoraj izključno znatnemu zredčenju naročil v dolarjih, kajti investitorji čakajo na objavo podatkov o gibanju (ne)zaposlenosti v Združenih državah Amerike, o katerih že kaže, da ne bodo nič kaj razveseljujoči. Tudi sicer prevladuje previndnost, kajti pri ameriškem gospodarstvu so se pokazala pred nedavnim prva znamenja prave recesije, zaradi česar se utegnejo washingtonske oblasti kaj kmalu odločiti za zrahljanje kreditne politike.

Na milanskem tržišču so cenili marko na 743,83 lire, torej znatno bolje kakor v petek (741,56). Banca d'Italia in Bundesbank nista posegli. V Milanu je šlo v promet 83 milijonov dolarjev in 93 milijonov mark.

Za včerajšnji milanski fiksing pa je značilno tudi to, da si je funt šterling spet precej opomogel, potem ko je minuli teden - kmalu po dosegi najvišje vrednosti nasproti dolarju - naravnost strmoglavil. Včeraj je bil kotiran 2.208 lir proti 2.199 v petek.

Kot tretjo značilnost včerajšnjih poslovov v Milanu gre omeniti ponovno ošibitev lire znotraj evropskega denarnega sistema, saj je zgubila na vsej črti, posebno pa nasproti nizozemskemu forintu (660,27 lire proti 658,2 v petek), belgijskemu franku (36,224 lire proti 36,105) in francoskemu franku (221,77 lire proti 221,16).

Evropska denarna enota (ecu) je veljala na včerajšnjem milanskem fiksingu 1.539,5 lire proti 1.537 v petek.

Zlato se je v Parizu podražilo s 65.900 na 66.750 frankov za ingot.

Predsednik Conable v Beogradu

Svetovna banka bo še podprla reformo SFRJ

BEOGRAD — Včeraj se je mudil v Beogradu predsednik Svetovne banke Barber Conable. Z zveznim sekretarjem za finance Branimirom Žekanom, zveznim sekretarjem za ekonomske odnose s tujino Francem Horvatom in še nekaterimi drugimi predstavniki zveznega izvršnega sveta se je razgovarjal o zdajšnjih družbenogospodarskih razmerah v Jugoslaviji. Kakor je sporočil sekretariat za informacije, je bilo na pogovorih izraženo zadovoljstvo nad ugodnim razvojem sodelovanja med Jugoslavijo in Mednarodno banko za obnovo in razvoj, posebno pozornost pa so posvetili prizadevanjem za uresničitev druge faze jugoslovanske družbenogospodarske reforme, za katero vlada pri Svetovni banki veliko zanimanje. Njen predsednik Conable je potrdil pripravljenost na finančno in strokovno podporo reformnim spremembam. V tem letu naj bi ta mednarodni finančni organizem odobril Jugoslaviji nekaj nad eno milijardo dolarjev pomoči, kar je več kot v vseh poslednjih petih letih.

Zastoj zalivskih pogajanj prizadel skoro vse borze

Padec v Tokiu in Parizu MIB nazadoval za 1,97%

TOKIO - Novi mednarodni borzni teden se je začel pod negativnim vtisom zaenkratnega neuspeha pogovorov med sekretarjem OZN de Cuellarjem in iraškim zunanjim ministrom Azizom oziroma v znamenju napovedanega sovjetsko-ameriškega sestanka, ki bo prihodnjo nedeljo v Helsinkih. Zastoj v pogajanjih za izhod iz zalivske krize je najbolj prizadel tokijsko borzo, ki je že itak največja žrtev Sadama Huseina. Indeks Nikkei je padel kar za 2,15% na 25.420,43 točke. Tega sta kriva tako neuraden glas o skorajšnjem vojaškem posegu ZDA v Perziskem zalivu oziroma vnovičen porast naftnih cen kakor vest, da bodo sprijeli japonske finančne oblasti preiskavo o tem, zakaj so delnice družbe Honshu (papir in les) nenadno tako močno poskočile.

Močno je nazadoval tudi francoski indeks CAC 40 v Parizu: -2,74%. To pripisujejo pomanjkanju spodbud spričo včerajšnjega zaprtja newyorške borze ob labor dayu in negotovosti glede krize v Zalivu. V Frankfurtu je borza malenkostno nazadovala (-0,02%), na drugih tržiščih pa ni bilo kdo ve kakšnih sprememb, če izvzamemo seveda milansko borzo, kjer je kazalnik MIB nanovo zdrknil in to kar za 1,97%. Vrnil se je torej pod raven 900 (894) in povečal zaostanek za 2. januarjem na -10,6%. Mimo Zaliva in nedeljskega srečanja Bush-Gorbačova sta na Piazza Affari vplivala bližajoči se tehnični obračun (10. septembra) in izjave ministra Formice glede obdavčitve capital gaina (vsekakor ne pred letom 1991).

Poziv vsem udeležencem v prometu k večjemu izkoriščanju železnice in kombiniranih prevozov

Kako se glasi sporazum o tranzitu čez Avstrijo

RIM — Kakor smo že poročali, je tovarni promet čez italijansko-avstrijske mejne prehode že spet redno stekel, in sicer na podlagi sporazuma, ki so ga dosegli 27. avgusta v Bruslju ob dejavnem posredovanju pristojnega evropskega komisarja Karla Van Miertta ministri za prevoze Bernini (Italija), Streicher (Avstrija), Zimmermann (Zvezna republika Nemčija) in May Weggen (Nizozemska). S sklenitvijo tega dogovora so Avstriji in Zahodni Nemci preklicali omejitvene ukrepe, Italijani pa posledične protiukrepe, tako da so začeli kamioni 31. avgusta vnovič nemoteno voziti z italijanskega ozemlja v srednje in severnoevropsko zaledje oziroma v obratni smeri. Pogledimo nadrobneje, kaj bruseljski sporazum pravzaprav predvideva, priporočila in določa.

Do ponovnega odprta avtoceste Inntal-Brenner za promet (kar se bo zgodilo verjetno najkasneje 1. julija 1991) bo treba tovarni promet, kolikor le bo mogoče, čim smotrnejše porazdeliti med cestne in železniške prometnice oziroma multimodalne strukture in to na širši površini, pri tem pa izkoriščati vselej najkrajšo progo.

Špediterska podjetja naj se pričnejo v večji meri posluževati železnice in kombiniranih prevozov cesta-železnica, posebno še, če imajo opraviti z razvažanjem gradbenega materiala, kovin, kovinskih odpadkov, lesa, rudnin in skratka vsega takšnega blaga, ki ga ni treba prav nujno prevažati po cesti.

Železniške uprave in družbe, ki se bavijo z razpošiljanjem mešanih tovorov, naj sprejmejo v najkrajšem času vse potrebne ukrepe za to, da se bo povečala ponudba železniških, zlasti pa kombiniranih prevozov, sicer med drugimi naslednje:

- potenciranje splošne ponudbe prevoznih storitev;
- časovno omejitev postankov kamionov na tovarnih avtopostajališčih samo na neobdobje potrebno;
- predvsem pa pospešitev carinskih formalnosti.

Železniške uprave, družbe, ki upravljajo kombinirane prevoze ter avtoprevozniki in špediterska podjetja naj ustanovijo skupen organizem (odbor), ki naj bi ob sprotnem proučevanju najšibkejših plati prevoznikega sistema iskal možnosti za kar najbolj optimizacijo.

Z ustreznimi zakonskimi predpisi, ki so jih izdali avgusta

V Jugoslaviji pričeli urejati trgovske posle

V teku avgusta je v uradnih listih Jugoslavije izšla kopica predpisov, ki so zanimivi tudi za tuje vlagatelje. Mednje vsekakor spada zakon o trgovini, ki je v skladu z razvojnimi trendom te panoge.

Ko je jugoslovanska vlada ob koncu leta 1988 izdala zakon o podjetjih in tujih vlaganjih, so mnogi pričakovali, da bodo ti ukrepi pospešili prav industrijsko sodelovanje. Predvideno je bilo namreč, da bo prišlo do naglega razvoja malih in srednje velikih zasebnih podjetij. Žal so premiki na tem področju še dokaj skromni: potencialni partnerji se ne morejo odločiti za večje investicije, ki bi prinesle dolgoročne sadove v sorazmerno dolgem obdobju, medtem ko se je na široko razvila trgovina na drobno. Taka pobuda zahteva namreč manjšo investicijo in temu primerno manjše poslovno tveganje. In prav zaradi teh trendov je novi zakon o trgovini zanimiv za slehernega poslovnika, ki bi želel ubrati to pot.

V temeljnih določbah so navedene tako oblike trgovanja in posredovanja trgovskih storitev. V drugem členu je poudarjeno, da moramo obravnavati celotno jugoslovansko ozemlje kot enotno tržišče in da družbenopolitične skupnosti ne morejo administrativno ovirati prostega pretoka blaga.

Zanimiv je seznam opravil, ki spadajo med trgovske storitve. Navajamo le nekatera: agencijske, posredniške, zastopniške in borzne storitve; skladiščenje, dostava in odprava blaga, kontrola kakovosti in količine blaga; ekonomska propaganda, prirejanje sejmov in druge storitve, ki so običajne pri trgovanju. Kot vidimo, je tu paleta možnosti dokaj široka, a vendar prihaja do določene sistematizacije poslova, ki so se v zadnjem obdobju v Jugoslaviji razvijali divje.

Člen št. 9, katerega določila bodo sicer stopila v veljavo komaj 1. januarja 1991, vnaša specifične elemente preverjanja delovanja trgovskih podjetij. Trgovci bo moral voditi posebno "trgovsko knjigo", ki bo vsebovala evidenco o nabavi in

prodaji blaga. Trgovci bo moral tudi zagotoviti pristojnim organom pristopnost te evidence. Naslednji odstavki pravijo, da bo treba voditi evidenco o nabavi blaga na podlagi računa, odpravnice in prejemnice. Evidenca o prodaji blaga se bo vodila na osnovi računov, traka registrske blagajne ali paragonškega bloka. Vse listine bodo morale vsebovati podatke o vrednosti blaga. Ravno tako je navedeno, da bo morala biti pri prodaji evidentirana posebej cena blaga s prometnim davkom in brez njega.

Dalje je tudi rečeno, da mora trgovec v prodajnem objektu zagotoviti evidentiranje vsake posamične prodaje ali nabave blaga.

Ti predpisi so precej podobni tistim, ki so že vrsto let v veljavi pri nas v Italiji. Jugoslovanski zakonodajalec - vsaj trenutno - ni predpisal, da morajo kupci hraniti potrdila o plačnem blagu, kakor velja to za italijanske stranke. Govori se tudi, da bo v najkrajšem času uvedena še finančna policija, ki bi morala preprečevati malverzacije in prikrivanje dohodka oziroma neodvajanja prometnega davka.

Preko 20 členov je namenjenih varstvu potrošnika, saj je tudi preprečevanje konkurence v bistvu zaščita kupca. Trgovci na drobno bo moral skrbeti, da bodo maloprodajne cene napisane na vidnem mestu, da bo na jasn način navedena kakovost blaga; trgovec bo tudi odgovoren, da bo v vnaprej pripravljenih paketih dejanska količina blaga navedena na zavojčku. Med vrsticami pa je navedeno, da mora biti embalažni papir v sorazmerju s količino in vrednostjo blaga.

Pri zveznih upravnih organih bodo ustanovljene posebne komisije, ki bodo morale posredovati v primerih neelojalne konkurence in preprečevati monopolistične težnje. Ravno tako so dane večje pristojnosti tržni inšpekciji.

Medtem je tudi Slovenija izdala zakon o trgovini oziroma o predpisanih normah, ki jih morajo imeti trgovski lokali. A o tem drugič.

ODO KALAN

Študija ISTAT o letih 1970-80

Porast inflacije ni mogel zavreti dohodkovne rasti

RIM — Inflacija zadnjih let ni upočasnila rasti dohodkov, ampak jo je tu pa tam celo še pospešila. Tako vsaj izhaja iz študije vsedržavnega statističnega zavoda ISTAT o razvoju narodnega dohodka po osebi v razdobju med 1970. in 1980. letom.

Tedaj so se dohodki v realnih terminih povečali kar za 37,3%. Ne samo, njihov porast je bil najbolj zaznaven ravno takrat, ko je bila inflacija na višku: leta 1973, ko so maloprodajne cene poskočile za 10,4%, se je kosmati narodni dohodek po osebi povzpela za 6,2%, za kolikor se ni v vsem obdobju povojne gospodarske obnove, a leta 1974, ko je bila inflacija 19,4%, je narasel za 4,4%. Izvzemši leto 1975, ki ga je označevala krizna stagflacija (stagnacija + inflacija) in ko je dohodek padel, velja, da je raven dohodkov vsa poznejša leta ob razmeroma visoki inflaciji napredovala: 1976. leta (inflacija +16,5%) za 6,1%; leta 1977 (infl. +18,1%) za 3,1%; leta 1978 (infl. +12,4%) za 3,4% in leta 1979 (infl. +15,7%) za 6% na realni podlagi.

Po konjunktornem preobratu, ki je bil značilen za začetek osemdesetih let, sta inflacija in stagnacija za daljša obdobja sobivali druga ob drugi, vendar pa neugodne gospodarske razmere niso preprečile še nadaljnjega, doslej ravno nekoliko bolj omejenega izboljševanja dohodkovne ravni. Edino izjemo vidijo analitiki inštituta ISTAT v letu 1982, ko se je sukala inflacija nekako pri 16,3% in ko se je povprečni dohodek skrčil za 0,1%.

Proti koncu preteklega desetletja je bilo naraščanje dohodkov toliko počasnejše kolikor hitrejša je bilo upadanje inflacijske stopnje: 1985 - inflacija +8,6%, dohodek +2,4%; 1986 - inflacija +6,1%, dohodek +2,2%; 1987 - inflacija +4,6%, dohodek +2,9%; 1988 - inflacija +5%, dohodek +3,9%; 1989 - inflacija +6,6% in dohodek +2,8%.

V Sloveniji in Furlaniji italijansko-jugoslovanski seminar o vodenju mešanih podjetij

KRANJ — Center za usposabljanje vodilnih delavcev pri Gospodarski zbornici Slovenije prireja skupaj s Trgovinsko zbornico v Vidmu in tamkajšnjim Centrom za socioekonomske raziskave CREF 4-tedenski seminar v angleščini o vodenju mešanih podjetij. Namenjen je voditeljem podjetij, ki sodelujejo ali nameravajo razviti poslovne stike z Italijo, oziroma, ki bodo vključeni v vodilne teame italijansko-jugoslovanskih podjetij. Seminar bo od 17. do 26. septembra v Ratnju (Artegna) na Videmskem in od 19. do 28. novembra na Brdu pri Kranju. Seminar v Ratnju bo obsegal sledeče teme: družbenopolitični in kulturni kontekst sodobne Italije (študij primerov registracije in pridobitve dovoljenja za opravljanje komercialnih in ekonomskih storitev pri občinah, gospodarskih zbornicah in ostalih institucijah - predavatelj bo dr. Luca Mezzetti, raziskovalec na Univerzi v Vidmu); tržno okolje - zemljepisni, demografski, gospodarski in psihografski vidiki (študij primerov trgovinske izmenjave in mešanih italijansko-jugoslovanskih podjetij - predavatelj prof. Aleš Lokar z Univerze v Vidmu); politično-normativni okvir in zakon o podjetjih (študij primerov usta-

navljanja mešanega podjetja v Italiji in razreševanje problemov, ki pri tem nastanejo - predavatelj dr. Marco Tronti, raziskovalec na Univerzi v Trstu in konzultant); tipologija strukture podjetij in iz nje izhajajoča strategija (študij primerov in obisk pomembnih podjetij v severni Italiji - predavatelj dr. Riccardo Pastore, konzultant ENI, MASTRA, AGRI-PROJECTS, Milan); načrtovanje in nadzorovanje podjetniških sistemov (študij primerov finančne kontrole in ocenjevanje vrednosti podjetij - predavatelj prof. Giorgio Brunetti z Univerze v Benetkah); finančno vodenje podjetja (študij primerov finančne problematike v konkretnem podjetju iz Furlanije-Juljske krajine - predavatelj prof. Flavio Pressacco z Univerze v Vidmu); vodenje proizvodnje in tehnološke inovacije (študij primerov projekcije proizvodnega procesa na konkretnem primeru in sistem integralnega zagotavljanja kakovosti - predavatelj inž. Domenico Merlo in Edi Battistuta iz konzultantske hiše Tech-Quality, Videm in Gorica); marketing in komunikacije (študija primera: primer projekta trženja za italijanski trg - predavatelj prof. Aleš Lokar z Uni-

verze v Vidmu); metode vodenja (študija primera: primeri stilov vodenja v različnih tipih podjetij - predavatelj prof. Vladimir Nanut z Univerze v Trstu); delovna razmerja v Italiji (študij primerov: delovni konflikti, ki nastanejo znotraj podjetij - predavatelj dr. Arnaldo Camuffo, raziskovalec na univerzi v Benetkah); najboljši primeri mešanih jugoslovansko-italijanskih podjetij in drugih podjetij (obisk teh podjetij).

Na Brdu bodo proučili jugoslovanski kontekst ustanavljanja in delovanja mešanih podjetij, predstavili najboljše primere takega sodelovanja in obravnavali širši normativni, kulturni in gospodarski okvir poslovanja s tujino. Na osnovi izkušenj in potreb, ki bodo izšle iz seminarja, se bo spomladi 1991 študij nadaljeval (še dva modula po 10 dni v Italiji oz. Jugoslaviji) s še bolj praktično obravnavo problematike mešanih podjetij.

Prijave na seminar sprejemajo do 10. septembra. Potrebna sta visokošolska izobrazba (izjemoma višješolska) in aktivno znanje angleškega jezika. Informacije: Center za usposabljanje vodilnih delavcev, Brdo pri Kranju, telefon 0038-64-25667.

Od 7. t. m. v Milanu

MACEF 90

MILAN — Prihodnji petek, 7. septembra, bodo odprli na milanskem sejmišču MACEF Autunno 90, ki bo trajal do vključno ponedeljka, 10. septembra. Gre za jesensko izvedbo tradicionalne mednarodne razstave najnovejših izdelkov iz kristala, keramike in porcelana, srebrnine, zlatnine, ur, dragocenih kamnov, darilnih predmetov in razne opreme oziroma malih aparatov za gospodinjstvo.

Razstava, katere spomladanska izvedba (februarja) je privabila 130.374 obiskovalcev, od tega 13.931 iz tujine, bo zajela 120.000 kvadratnih metrov uporabnega prostora, sicer 7.000 stanov v dolžini 28 kilometrov, razporejenih po 41. salonih v 19 paviljonih. Razstavjalcev bo 3.200, od teh okoli 300 tujih. Prireditve bo odprta neprekinitveno od 9. do 18. ure vsak dan.

Stranke deželne večine za enotno stališče o zakonu za mejna območja

VIDEM — Deželni sekretarji strank, ki podpirajo Biasuttijevo vladno, so se včeraj v Vidmu sestali s deželnimi parlamentarci in s predsednikom deželne odbora, da bi skupaj preučili vprašanje zakona za obmejna področja, ki ga je pred časom odobrila poslanska zbornica in o katerem bi moral sedaj razpravljati senat. Medtem se je o problemu izrekla tudi Evropska skupnost, ki je ocenila, da nekatere smernice zakona niso v skladu z načeli ES. Senator Andreatta, ki je poročevalec večine, je tudi že napovedal nekatere spremembe, s katerimi naj bi zakon uvedel instrumente za promocijo deželnega gospodarstva na Vzhodu.

Po daljši razpravi, v kateri so prišla do izraza razna stališča (nekateri so bili mnenja, da bi morali v sočkanju z vlado poleg vprašanja zakona postaviti še druge nerešene probleme, kot so prihodki Furlanije-Juljske krajine, drugi pa so v bistvu soglašali s smernicami sen. Andreatte), so udeleženci srečanja sklenili, da se bodo spet sestali, da dosežejo skupno stališče vseh deželnih sil. Na tem srečanju bodo tudi oblikovali delegacijo, ki se bo sestala z državno vlado, da sliši njeno stališče, predvsem pa da zagovarja interese Furlanije-Juljske krajine.

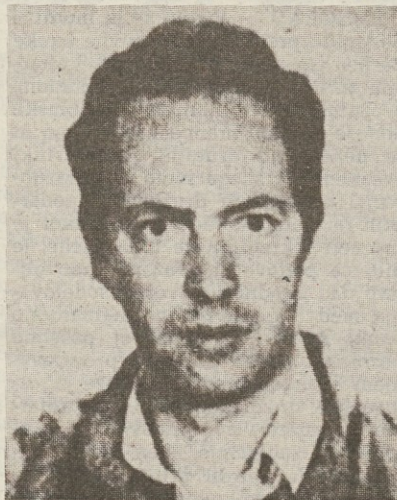
Med srečanjem se je predsednik Biasutti med drugim zavzel tudi za srečanje s kolegi iz Veneta, s katerimi naj bi preučili novo stanje in možnosti po spremembi v vzhodnoevropskih državah. Zakon bi moral namreč nekatere ugodnosti raztegniti tudi na del dežele Veneto.

Tragedija blaznosti v nedeljo zvečer v kraju Ranzano pri Pordenonu V spopadu s karabinjerji ubit neprisebnež ki je s streloma iz pištole umoril bolničarja

PORDENON — Furlanijo je spet razburila tragedija, ki korenini v neuravnovešenosti. V nedeljo je v vasi Ranzano pri Fontanafreddi risar Luigi Mezzarobba ubil bolničarja Dina Zorzetta, nato pa padel pod streli karabinjerjev, ki so ga skoraj sedem ur lovili po poljih in ga skušali zamažati prepičati, naj se preda.

Po doslej znanih podatkih je Luigi Mezzarobba, ki je bil pacient središča za umsko zdravje v Sacileju, v nedeljo popoldne hotel zažgati hišo, v kateri je živel s starši. Zakonca Mezzarobba sta namreč opazila, da je njun 38-letni sin začel polivati hišo z bencinom in zažigati stole. V strahu sta poklicala na pomoč center za umsko zdravje, ki je takoj poslal v Ranzano rešilni avto z bolničarjem Dinom Zorzettom in šoferjem Fioravantejem Grandom. Zorzetta, ki je bil star 50 let in je imel veliko izkušenj z neuravnovešenosti, so poslali, ker je poznal Mezzarobbo in mu je pred tem večkrat pomagal (med drugim mu je pred dnevi zdravil vnetje ušesa). V centru za umsko zdravje so bili prepričani, da bo bolničarju prav zaradi poznanstva uspelo pomiriti razburjenega risarja.

Tragedija se je odigrala bliskovito. Komaj je zagledal Zorzetta, je Mezzarobba v krizi neuravnovešenosti izvel pištolo in ubil bolničarja z dvema streloma. Takoj nato se je obrnil proti Grandu, kateremu pa je uspelo pobegniti in obvestiti karabinjerje. Mezzarobbovi starši pa



Morilec Luigi Mezzarobba

so medtem zapustili lastno hišo in se zatekli k sosedom.

Umor bolničarja je očitno še bolj razburil nepristevnega risarja, ki se je hotel znesti še nad truplom. Nesrečnega je polil z bencinom in ga hotel zažgati, ko je pripeljala prva izvidnica karabinjerjev. Poskus mož postav, da bi blazneža pomirili in ga pripravili k predaji, je bil zaman. Mezzarobba je pobegnil proti polju, da bi se izognil aretaciji.

V prvem mraku se je začel v okolici Ranzana pravi lov na moža. Prvi izvidnici karabinjerjev so priskočili na pomoč še drugi, ki so s pomočjo



Žrtev Dino Zorzetto

psov začeli zasledovati bežečega. Malo pred 20. uro so mu prišli na sled, toda Mezzarobba se je prebil skozi obroč s pištolo v roki. Tudi poseg helikopterja ni zalegel. Blaznež je večkrat ustrelil proti helikopterju, ki se je moral kmalu oddaljiti zaradi teme.

Končno se je Mezzarobba skril na polju med koruzo, karabinjerji pa so se poslužili kombajna, da bi ga prisilili k predaji in bi preprečili nadaljnje prelivanje krvi. Kaže, da je v tem času prišlo še do dveh oboroženih spopadov, dokler ni ob 1.15 Mezzarobba padel pod rafalom iz karabinjerske brzostrelke.

Po pričevanju znancev je bil Luigi Mezzarobba že dolgo let na zdravljenju pri centru za umsko zdravje v Sacileju. Luigi Mezzarobba se je rodil v Franciji, kamor so se njegovi starši preselili zaradi dela. V Franciji se je tudi izsolal za reklamnega grafika, toda s službo je imel velike težave. Najbrž je njegova neuravnovešenost koreninila prav v teh problemih. Pred petimi leti se je Luigi Mezzarobba vrnil v Italijo, kjer je s pomočjo centra za umsko zdravje v Sacileju dobil stalno zaposlitev v nekem podjetju v Brugneri. Toda očitno mu zaposlitev ni dajala zadostnega zadoščenja in njegovo zdravstveno stanje se je poslabšalo. Da bi se izognil bolnici, je pred časom zbežal v Francijo k bratu, ki pa ga ni hotel sprejeti. Zato se je Luigi Mezzarobba moral vrniti v Sacile, kjer je dva meseca živel v hotelu. V soboto pa se je vrnil domov k staršem, ker mu je pošel denar.

Dino Zorzetto, ki je bil že nekaj let v službi pri centru za umsko zdravje v Sacileju, zapušta ženo in dva otroka. Njegova smrt je dramatično odjeknila v furlanskem mestecu, še zlasti ker je mnogim priklicala v spomin soroden dogodek, ki se je pripetil pred štirimi meseci v San Vitu ob Tileni. Tedaj je psihiater nekega centra za umsko zdravje Girolamo Iacobelli obiskal na domu pacienta Graziana Selva. Nepristevnež pa je zdravnika pričakal v zasedi in ga do smrti zabodel z nožem, nato pa se predal mojem postave.

Čeprav sta minila že dva tedna od prvih množičnih poginov

Znanstveniki še niso ugotovili vzroka ribje »kuge« na Jadranu

KOPER — Kljub temu da ribe v Jadranskem morju umirajo že vsaj 14 dni, strokovnjaki še niso dokončno ugotovili vzrokov. Že to po svoje dokazuje, da gre res za nenavaden pojav. Mnogi namreč ne pomnijo, da bi se kdaj zgodilo kaj podobnega. Skoraj povsem jasno je namreč, da ribe ne poginjajo zaradi onesnaženosti, saj so prizadeti v prvi vrsti ciplji, ki pa so vajeni tudi najbolj umazanih morskih kanalov in lagun. Zdaj pa se pogini vrstijo vzdolž večjega dela jadranske obale.

Tudi domneva, da gre za bakterijo Pasteurella piscis, še ni znanstveno potrjena. V ribogojnicah vedo le to, da z antibiotiki lahko ščitijo svoje mladice, čeprav so začele umirati tudi v gojiščih, to pa sedaj že povzroča dodatno škodo. V zadrski ribogojnici na Ugljanu so morali uničiti kar tri tone dragocenih gojenih brancinov, v portoroški Marikulturi in izolskem Delamarisu pa so sklenili, da bodo kar se da zavarovali kletke z ribami tako, da se bolezen ne

razširila tudi v njihove kletke, saj bi v tem primeru lahko prišlo do znatne škode.

Zelo verjetna je domneva, da uživanje okuženih rib ne škodi človeškemu zdravju, saj so ljudje normalno jedli ribe, tudi ciplje, in zaradi tega doslej še nihče ni imel težav. Inšpektorji še niso ukrepali in v ribarnicah normalno prodajajo ribe. Poznavalci vedo povedati, da se okuženi ciplji začnejo obnašati, kot bi bili omamljeni in prav kmalu jih obda debela plast sluzi. Seveda pa vse ribe niso enako občutljive in ne podležejo vse te kužni bolezni, ki razsaja pod morsko gladino. Večina ribjih vrst je še zmeraj povsem zdrava. V strokovnih institucijah (klicali smo veterinarske inšpektorje, biologe, laboratorije, Veterinarsko fakulteto v Ljubljani, Zavod za ribištvo, itd.) so nam obljubili informacije takoj, ko bodo zvedele kaj novega.

Na Morski biološki postaji v Portorožu pa smo zvedeli, da se je tudi letos, več milij od obale, pri mor-

skem dnu (več kot 20 metrov globoko) pojavilo pomanjkanje kisika in da tam umirajo tudi tiste živali z morskega dna, ki ne morejo ubežati pomanjkanju kisika. Zapisati pa moramo, da ta »anoksija« po vsej verjetnosti ni v nobeni zvezi s prej omenjeno »ribjo kugo«.

Kje se je bolezen najprej pojavila je težko reči, dejstvo pa je, da so pogine rib opazili tako ob italijanski kot tudi na jugoslovanski obali jadranskega morja in pojav ni omejen zgolj na severni Jadran. Tako je morje v nekaterih krajih na italijanski strani naplavilo prave jate mrtvih rib, množično pa umirajo tudi v ustju reke Mirne, Limskega kanala, pri Zadru in tudi v Piranskem zalivu. Najbolj prizadeti so ciplji, ki so dolgo veljali za najbolj trdoživo morskoro, saj se je lahko prilagodila še tako neprimernim ekološkim razmeram. Poleg cipljev pa ribja »kuga« desetka tudi brancine in druge najboljše vrste bele ribe.

B. Š.

Ameriški investitor se sooča z nepričakovanimi težavami

Stavka poreških krupjejev zaradi prenizkih prejemkov

POREČ — Okoli sto delavcev poreške igralnice Laguna, v katero je ameriško podjetje American Palace Laguna Casino AT Hollywood vložilo tri milijone dolarjev (85-odstotni delež v mešani družbi) kapitala, je minuli teden stavkalo. Sredi večera so goste enostavno zaprosili, da zapustijo igralnico. Razlog - prenizke plače. Krupjeji so prejšnji mesec (nočno delo, prazniki, nedelje) zaslužili le po 400 dolarjev in poleg tega še 30 odstotkov od zbrane napitnine.

Ameriški solastnik sprva ni vedel, kaj bi in je na pomoč poklical policajo, ko pa so ti videli, da je v igralnici red in mir, so spoznali, da so prišli po nepotrebnem. Poreški krupjeji so stavkali samo en dan, ker so se kasneje z delodajalci začasno dogovorili za nekoliko višje plače (480 dolarjev) in ugodnejšo razdelitev napitnine (50 odstotkov). Ko so podpisovali pogodbe o zaposlitvi, so jim obljubljali po 400 dolarjev plače, vendar v času, ko je dolar še nekaj veljal, zdaj pa hočejo po 600 dolarjev in vsaj polovico napitnine. Spora še niso rešili in čakajo na lastni-

ka - ameriškega podjetneža, da se dokončno dogovorijo o zahtevah.

Ob tem pa je zanimivo še nekaj - da tudi ameriški poslovneži niso najbolj zadovoljni z zaslužkom v jugoslovanskih igralnicah (podobno mešano podjetje so ustanovili tudi v Ohridu). Razlogov je več - med obiskovalci je manj petičnih gostov, kot so pričakovali, oziroma - zdi se, da je v Jugoslaviji počasi že več igralnic, kot dobrih igralcev. Ob vsem klestijo dobiček visoke dajatve. Od skupnega prihodka mora igralnica plačati 20 odstotkov zveznega davka, 15 odstotkov republiške ga in še pet odstotkov za JLA. To je že na začetku 40 odstotkov manj. Potem je treba poravnati še vse stroške in plače in na koncu ostane manj kot so pričakovali. Ob vsem je popolnoma jasno, da so Amerikanci prinesli denar samo zato, da bi čim hitreje pobrali kar se da več in če jim zdaj to ne uspeva, ne bi bilo tudi nič čudnega, če bi se ameriški podjetniki hoteli umakniti iz posla. To pa bi bila seveda lepa klofuta tistim, ki si prizadevajo v Jugoslavijo za vsako ceno privabiti tuj kapital.

B. Š.

V novem Tomosu bo dela za vseh 1.200 uslužbencev

KOPER — Po skoraj enomesečnem kolektivnem dopustu in teden dni pred napovedanim koncem stečajnega postopka po zagotovilih Jadrana Pišota, direktorja splošnega sektorja, lahko zapišemo, da se preostali približno 1200 »po uvedbi stečaja začasno zaposlenim« delavcem nekdanjega Tomosa ni treba bati za zaposlitev. Prizadevanja za preobrazbo nekdanjega primorskega gospodarskega velikana, ki naj bi se preoblikoval v holding s tremi novimi, prilagodljivimi podjetji za proizvodnjo dvokoles, žag in stabilnih motorjev, namreč že dajejo rezultate in se že kažejo tudi v podopustniški proizvodnji. Organizacijske izboljšave, tehnološke spremembe, prvi deli nove opreme in preglednejši ekonomski odnosi že omogočajo racionalnejše poslovanje in nadaljnje izboljšave, ki so predvidene v študiji milanske svetovalne firme Ambrosetti. Kdaj in kakšen naj bi bil dokončen razplet stečajnega postopka nam odgovoriti še niso mogli povedati. Očitno namreč še ni znana bilanca stečajnih terjatev in razpoložljive stečajne mase, v okviru katere bo pomemben del predstavljal tudi izkupicek od začete prodaje približno 400 Tomosovih stanovanj, ki naj bi jih odkupili njihovi uporabniki in tako olajšali odplačevanje finančnih obveznosti nekdanjega Tomosa. (J. O.)

Cirino Pomicino bo odprl pordenonski velesejem

PORDENON — V Pordenonu bodo v soboto odprli 44. vzorčni velesejem, ki bo do 16. septembra v središču pozornosti gospodarstvenikov furlanskega mesta. Letos bo sejamski trak prerezal minister za proračun in gospodarsko načrtovanje Paolo Cirino Pomicino.

V svojem sporočilu je uprava pordenonske velesejemske ustanove poudarila, da prisotnost ministra Cirina Pomicina poudarja pomen vzorčnega velesejma, ki so ga že v prejšnjih letih odpirali prav tako vplivni predstavniki italijanskega političnega življenja in ministri od Andreottija do Gave, Santuza, Pandolfija, Marcora in Anselmijeve. Odprtju velesejma bodo prisostvovali najvidnejši predstavniki deželne in krajevnih oblasti.

Pred svojim pozdravnim nagovorom bo minister Cirino Pomicino v soboto podelil v imenu velesejemske ustanove priznanje predsedniku Ljudske banke FriulAdria Angelu Scottiju za njegova prizadevanja za gospodarsko rast pordenonske pokrajine, nato pa bo podelil priznanja predstavnikom tistih tvrd, ki so s svojimi standi že več kot 30 let prisotne na velesejmu. Nagrada bo priznanje za zvestobo velesejemski prireditvi, obenem pa za gospodarsko vitalnost teh podjetij, ki so tudi s svojim delom prispevala k uveljavitvi sejma.

Poleg uradne slovesnosti so prireditelji pordenonskega velesejma za otvoritveni dan pripravili zelo bogat spored. Najprej bo ob koncu uradnih govorov nastopila madžarska folklorna skupina Bokreta iz kraja Szany v županiju Gyor, nato pa si bodo gostje ogledali sejem.

Popoldne so na sporedu in sicer od 15. do 18. ure nastopi štirih folklornih skupin. Poleg že omenjenih Madžarov bodo nastopile še bolgarska, novozelandska in portugalska folklorna skupina.

V sejni dvorani bo popoldne na sporedu še okrogla miza o problemu kreditov za kmetijstvo, zvečer pa se bodo obiskovalci lahko nasmejali s komikom Ginom Bramierjem.

Peterle jutri sprejme predstavnike italijanske in madžarske narodnosti

LJUBLJANA — Predsednik slovenskega izvršnega sveta Ljotze Peterle bo jutri v Ljubljani priredil sprejem za predstavnike italijanske in madžarske narodnosti v Sloveniji. Sprejem bo v dvorani Izvršnega sveta in bo nedvomno tudi priložnost za pogovor o problemih, s katerimi se spoprijemata obe narodnostni skupnosti.

Iztok Bandelj spet predlagan za predsednika sežanskega IS

SEŽANA — Po mnenju sežanske volilne komisije ni ovire, da bi dosedanji član občinskega izvršnega sveta, ekonomist Izток Bandelj na naslednji seji sežanske skupščine, ki bo sredi septembra, nastopil kot kandidat za mandatarja občinske vlade.

Za to funkcijo je tokrat Bandlja, ki je bil v enem prejšnjih poskusov že izvoljen kot predsednik IS, pa je zaradi zapletov v izbiri sodelavcev odstopil, predlagala sežanska krajevna skupnost.

Njen predlog je podprlo tudi 12 delegatov iz različnih skupščinskih zborov.

Komisija se je tudi strinjala, da bi v primeru, če bi kandidat dobil večinsko skupščinsko podporo, lahko še na isti seji na njegov predlog izvolili tudi izvršni svet. Kot nam je povedal sekretar skupščine in tajnik volilne komisije Marjan Suša, naj bi po novem občinski izvršni svet štel 9 članov, po skrajšanem postopku pa bi ga lahko izvolili le v primeru, če bodo pred tem spremenili skupščinski poslovnik. (JO)

Posezonske cene še niso privabile tujih turistov

PORTOROŽ — Potem ko so italijanski turisti popravili kovčke in zaključili svoje avgustovske počitnice, je ob morju spet manj tujih turistov v primerjavi z lanskim letom. Trenutno je na Obali in Krasu (ne računajoč skoraj praznih počitniških domov) 7631 turistov, ali 13 odstotkov manj. Seveda je tujcev kar 19 odstotkov manj, domačih turistov pa za 23 odstotkov več kot lani. Gre torej za upad, kakršnen velja večji del letošnje turistične sezone in pomeni, da se predvsem tujci (razen Italijanov) manj odločajo za počitnice pri nas, več možnosti pa imajo, vse kaže, domači gostje.

Turistični delavci računajo, da bodo nekaj turistov privabili s povprečno za tretjino nižjimi posezonskimi cenami, ki so na slovenski obali začele veljati prvega septembra. Ob minulemu koncu tedna pa na obalni cesti in mejnih prehodih v Italijo, ni bilo pretirane gneče. Skozi mejne prehode na Koprskem je v državo vstopilo celo nekaj več tujcev (80.900), kot jih je v petek in soboto od tu odšlo (75.453).

B. Š.

»Grozen justični umor v Trstu«

Le Populaire.
4.IX.1930.

Pred sodiščem črnih srajc.
RAZPRAVA PROTI
SLOVENCEM V ITALIJI.
Filippo Turatti.

Izredno sodišče je zapustilo Rim, kjer ima svoj običajni sedež, ter se podalo v Trst; v veliki porotni dvorani v Trstu je započelo dne 1. septembra velikanski proces ali pravzaprav vrsto procesov proti 74 Slovincem, obdolženim veleizdaje proti italijanskemu narodu — to se pravi, proti režimu, ki ga tlači in onečašča.

28 se je izmed 74 posrečilo zbežati. Sojeni bodo v odsotnosti.

V pondeljek je stala pred rablji prva skupina 18 obtožencev.

V civiliziranih deželah velja pravilo, da se razprava vrši daleč od kraja, kjer bi strah, strast ali obup okolja mogel kaliti jasnost sodbe. Fašizem je postavil to pravilo na glavo. Kadar pa se sodišče prenaša drugam, takrat mu, kakor nas uči izkušnja, vedno sledi tudi eksekucijski oddelek. V spominu nam je slučaj Della Maggiore in slučaj slovenskega kmeta Vladimirja Gortana, ki je zato, ker je hotel odvrniti svoje rojake, da ne bi glasovali za fašiste, bil ustreljen nekega jutra, dan po razsodbi, ne da bi njegova prošnja za pomilostitev mogla dospeti do kralja. Tako se je zgodilo, da je postal Gortan narodni heroj Jugoslavije.

Sedanji obtoženci se obdolžujejo, da so po dogovoru hoteli nasilno odtrgati od italijanske države Julijske Benečije, ki si jo je pridobila z vojno, da jo nato vrnejo Jugoslaviji in sicer s pomočjo oborožene vstaje, pustošenja ter pokolja, kot člani tajne, organizacije, ki je tudi pripravljena v slučaju vojne napasti narodno armado za hrbtom.

Narodni Listy.
Praha, 6.IX.1930.

ŠTIRJE SLOVENCISO BILI DANES USMRČENI!

Vse Slovanstvo biva danes v duhu pri Slovincih v svetu. Fašistični tisk obrekuje Slovanstvo, nazivaje ga barbarstvo.

Iz Trsta došlo poročilo o nezaslišani razsodbi fašističnega sodišča nad Slovenci in Hrvati ter o nagli izvršitvi sodbe učinkuje po vsem slovanskem in enako tudi po vsem kulturnem svetu kakor grom. Narod in država, katera se ponašata s svojim rimskim izvorom, sta zagrešila strašen zločin nad Slovani in sta usmrtila štiri nedolžne Slovence.

Ni še zadosti, kako se postopa s Slovani na italijanskem ozemlju. Pobesnelost fašističnih nasilnikov, pred katerimi morajo bežati čez mejo tudi poštene italijanski patrijote, se ne ustavlja pred surovo obsodbo vsega Slovanstva. Fašistični listi z nesramnostjo, za katero je težko najti besede, pišejo o »boju civilizacije proti barbarstvu«.

Ves svet vidi italijanski fašistični režim in si je že napravil sodbo o tej vrsti fašistične civilizacije.

Pravo Lidu
Praha, 7.IX.1930.

GROZEN JUSTIČNI UMOR V TRSTU.

... telegram (namreč: o usmrtnih v Bazovici) je poslala fašistična tiskovna pisarna v svet, očitno v upanju, da bo tržaški škandal, ki je dosegel svoj vrhunec v justičnem umoru ubogih slovenskih mladeničev, v očeh svetovne javnosti vsaj nekoliko zakrit. Globoko smo uverjeni, da pa ta odločnost, ki jo fašisti na papirju vedno dokazujejo in ki je imajo vedno dosti proti ženam, deci in neoboroženim možem, požene tokrat kri gneva v lica vseh poštenih ljudi na vsem svetu.

... obelodanili smo proglas ubežnikov slovenske narodnosti, katerim se je posrečil beg iz Italije. Bile so tam prikazane grozote fašističnega režima tako, kakor so v resnici: požiganje društvenih, zabavnih in zasebnih domov — lastnine pripadnikov manjšin, zapiranje Slovencev, živečih na italijanskem ozemlju, ki niso mogli ubežati, za mnoga leta v strašne ječe in končno usmrtnice ter mučenja nedolžnih ljudi po fašističnih sodiščih, katerih razsodbe so vedno pljunki v obraz pravčnosti. Nesrečni emigranti so klicali v tem apelu na pomoč vse kulturne narode Evrope, toda nikakor za sebe, nego za žrtve škandaloznega tržaškega procesa. Njihov klic je prišel prepozno: čitatelji novin vsega sveta so jih čitali v trenutku, ko so se že ohlajala telesa ubogih mladeničev pri zidu daleč od jugoslovanske meje. Sodba je končala po dvanajsti uri v noči od petka na soboto. Štiri žrtve pa, ki se niso mogle braniti, so bile že ob drugi uri ponoči izvlečene iz ječ ter v

V nedeljo slovesnost v Bazovici



V nedeljo bo na bazovski gmajni slovesnost ob 60. obletnici ustrelitve Bidovca, Marušiča, Miloša in Valenčiča. Štirje junaki, ki so prvi zanetili plamen upora proti fašizmu so v zavesti vseh slovenskih ljudi na Primorskem postali simbol narodove samobitnosti, njegove upornosti in želje po svobodi. Ni zato naključje, da je bil štirim junakom postavljen spomenik takoj po osvoboditvi in da se vsako leto pred tem spomenikom ob obletnici usmrtnice zbirajo vsi iskreni demokrati, ki so jim pri srcu vrednote človekovih pravic, enakopravnosti, sožitja in miru. V prejšnjih tednih smo objavili fotografije s prslav pred spomenikom bazoviškim žrtvam in fotog-



rafije skrunitev, tokrat objavljamo izvlečke iz poročil in komentarjev evropskih časopisov o procesu in o usmrtnici štirih junakov. O tem niso poročali samo slovenski in jugoslovanski časopisi, sodni razpravi in usmrtnici je z veliko pozornostjo sledil tisk iz vsega slovanskega sveta, pozorni pa so bili tudi nemški, francoski in angleški časopisi. Obsodba fašističnega režima, kot izhaja iz objavljenih izvlečkov, je bila zelo ostra, poleg tega pa je zanimivo tudi dejstvo, da so poročevalci daljnovidno napovedovali kam vodi politika fašističnega režima. Na fotografijah pa so kartotečni listki štirih junakov iz arhiva italijanske policije.

slovenske zarotnike na smrt in jih dala usmrtni po najhitrejši poti. Akt obrambe v sili za italijansko državo to ni mogel biti, ko je slo v resnici le za osamljen slučaj terorja, manj pa za fanatike, ki bi bili mogli težko povzročiti večje revolte. Mussolinijeva Italija je zopet enkrat dosegla, da so vzplapolali plameni narodnega sovraštva na balkanskem čarovniškem ognjišču. Vsaka druga vlada bi bila na mestu fašistične dovolj diplomatska, da bi vprizorila kriminalni slučaj Slovencev tako, da bi se nacionalna nasprotstva ne bila tako razvila. Fašizem pa, ki mu ugaia, ako more groziti svojim sosedom z oboroženo roko, se s hladnim preračunanjem igra z vojno nevarnostjo, ker pričakuje na ta način ojačenja nacionalističnega duha v italijanskem prebivalstvu. Mussolini je ponovno izjavil, da je Italija z »zmago« v svetovni vojni dobila premalo ter se mora radi tega oboroževati, da uveljavi italijanske »zahteve« napram drugim zmagovitim državam. Za temi zvanečimi frazami je duh roparskega imperijalizma, ki smatra vojno za edino sredstvo k povečanju svoje moči in k zadovoljitvi svojega pohlepa po plenu.

Berliner Börsen Courier
Berlin 13.IX.1930.

NA POTU V SARAJEVO.
TRŽAŠKA OBSODBA.
Dr. Karel Trampler.

Objavljamo ta članek, ki zelo resno zadeva evropsko in ne samo italijansko vprašanje, obenem izrecno podčrtavamo, da ne odobravamo kakorkoli motiviranega političnega zločina.

Dne 5. septembra je italijansko izredno sodišče v Trstu obsodilo štiri Slovence na smrt. V soboto zjutraj pa je fašistična milica izvršila razsodbo. Obsodba je kruta in ne pozna milosti. Juridično je neizpodbitno: obsojenci so izvršili sabotažne čine, zažgali so italijanska šolska poslopja ter podtaknili v uredništvu italijanskega časopisa bombe, ki so zahtevale smrtno žrtve.

Vendar pa stojimo ganjeni in polni spoštovanja pred temi štirimi možmi, ki so padli pred italijanskimi puškami. A zdi se nam, da je potek neizprosne razprave v Trstu daleč prekoratil okvir čina in kazni in z resno bojznijo gledamo razplet, ki mora biti usoden za vso Evropo. Čin obsojencev ima svojo predzgodovino, ki preočitno spominja na oblastnika Gesslerja in njegovega ubijalca Tella, da bi ostali ob njem s človeškega in političnega stališča hladnokrvni.

Arbeiter-Zeitung
Dunaj — 14.IX.1930.

TRST.

Štiri prazna mesta. — Fašizem je izgubil Trst za Italijo.
(Od našega italijanskega sotrudnika).

V tržaškem pristanišču je 10 italijanskih bojnih ladij. Vsa milica je mobilizirana. Mesto je polno vojaštva in s Krasa se slišijo strelji vojaških vaj. To ima podoba kakor vojna pretnja Jugoslaviji, pa je le pretnja fašizma lastni deželi.

Kar bi bilo moglo kot zubelj preskočiti in vžgati v slovenskih deželah, namreč tržaška obsodba, to je jugoslovanska vlada potlačila in izolirala z največjo previdnostjo.

Toda to je le državno-politična stran današnjega položaja. Ima pa tudi zgodovinsko, za katero prihajajo v poštev druge velikostne in časovne mere. Kar se cesarski Avstriji ni posrečilo skozi desetletja, namreč napraviti iz Trsta Slovanom naklonjeno mesto, zlomiti italijanski duh jadranskega pristaniškega mesta, to je dosegel fašizem. »Kri je čisto poseben sok« — tudi v politiki.

Da to razumemo, si moramo pojasniti, kaj sta pomenila dan obsodbe in noč pred usmrtnitvijo za prebivalstvo Trsta ter za slovenski in hrvatski proletarijat v mestu in na deželi. Publika izrednega sodišča je bila naravno prešetana trikrat. Kljub temu se je zaslislal po govoru višjega državnega pravdnika in dvorani vzklik: »Ne na smrt! Ne na smrt!«

V avtu, ki jih je odpeljal po smrtni obsodbi, so obsojenci zapeli slovenske pesmi. S smrtjo pred očmi so kazali Marušič, Miloš in Valenčič največjo vdanost v svojo usodo, najmlajši v četvorici, 22-letni Bidovec pa je izražal kljubovalno neustrašnost in zaničevanje.

spremstvu močnih vojaških oddelkov odvdeno polne tri ure peš v majhno vas Bazovico na italijansko-jugoslovanski meji ter tam od zadaj ustreljene!

The Manchester Guardian
8.IX.1930.

TRŽAŠKA RAZSODBA.

Naj si ima današnja italijanska justica še toliko napak, odlašanje se ji nikakor ne more očitati. Pretekli torek je stalo pred izrednim fašističnim sodiščem 14 Slovencev iz Istre, ki so po mirovnem sklepu vsi italijanski državljani. Obtoženi so veleizdaje. Glavno obtoženo točko tvori poizkus, pognati v zrak uredništvo tržaškega fašističnega lista. V petek so bili obsojeni in ponoči istega dne so bili oni štirje, ki so bili obsojeni na smrt, ustreljeni. Verjetno je, da obstoje za naglico, s katero je bila izvršena smrtna kazen, drugi razlogi kot samo sodna ekspeditivnost. Obsojenci so bili po lastni izjavi teroristi, toda takšni teroristi, do katerih vsako svobodno javno mnenje neglede na etična načela goji simpatije, takšni teroristi, ki so skušali osvoboditi tudi Italijo. Še preden se je razprava začela, je bilo jasno, da je to javno mnenje na njihovi strani. Prošnje in ptnosti so zaman prispevali v Ženevo v nadi, da rešijo njihovo življenje,

toda neusmiljena brzina italijanske justice je nameravan udar v obraz onim, ki jim je svoboda ljuba kot pravično maševanje zakona in reda. Zločin, radi katerega so umrli ti ljudje, je isti, radi katerega je pred 48. leti umrl v istem mestu Oberdank, ki ga vsa Italija časti — zločin, ki je obstojal v tem, da izsilil pravico, ki je tiranstvo ni hotelo dati. Njim kot Slovincem je pomenil fašistični režim poleg izgube vseh svoboščin, ki so nam drage, dobro premišljen raznarodovalni in tlačilni pohod, proti kateremu niso imeli drugega orožja kot orožje, ki se ga je njihov tlačitelj nekoč tako spretno posluževal — namreč veleizdaja. Ako vse to upoštevamo, lahko rečemo, da so ti ljudje postopali proti Italiji, kot je Italija postopala proti Avstriji, a Italija kakor Avstrija sta se prepričali, da je bilo vredno plačati to ceno. Onim pa, ki se dobro spominjajo zgodovine, je to najbolj poučen primer monstroznega procesa.

Vozrođenje
Paris 10.IX.1930.

PO TRŽAŠKEM PROCESU.

Tržaški proces, ki ga je z veliko naglico in odločnostjo izvršilo tržaško izredno sodišče, je mračna stran v sodobni zgodovini. Kaže nam, da obstaja v Evropi ognjišče ostre nacionalne borbe. Treba je samo prečitati italian-

ske časopise poslednjih dni, pa se človek prepriča, kakšno ogorčenje vlada na severovzhodni meji Italije.

»Popolo d'Italia« se v uvodnem članku ob priliki obsodbe štirih Slovencev, kaznovanih po tržaškem izrednem sodišču, zaganja v jugoslovanska plemena ter jih s peno v ustih obsipava s sramotilnimi izrazi. Italijanski časopisi jim celo očitajo udeležbo v borbi proti Ogrom in Italijanom za časa revolucije v 48. letu.

Prebivalstvo Istre in ozemlja, ki meji na Trst, v svoji večini ne sestoji iz Italijanov. Samo mesto Trst in nekatera druga pristanišča so imela pred vojno italijansko večino. V še večji meri seveda se to nanaša na dalmatinsko obrežje, ki spada k Jugoslaviji. Toda »Popolo d'Italia« piše, da so predhodniki fašistične vlade »za inozemski denar pristali na inscenacijo sramotnega bluffa, ki je iznašel ne obstoječo(?) slovensko narodnost, radi katere smo izgubili Dalmacijo«.

Bistvo tržaškega procesa ima svoj izvor v poizkusih fašističnih oblasti, da zanikajo obstoj Slovanov v Italiji, v reakciji obupanega krajevnega prebivalstva in v surovem tlačenju vsakršnega poizkusa nasprotovanja.

Volkszeitung
Berlin, 12. septembra 1930.

SETEV SOVRAŠTVA

..... Bil je brez dvoma akt nespa-

Tudi Peterle in Biasutti na slovesnosti v parku Finžgarjevega doma Draga je po 25 letih še vedno aktualna in v osrčju slovenske politike in kulture

Po petindvajsetih letih Draga ni več zbor disidentov in ljudi, ki jih je komunistični režim odpisal, ampak sestavni del slovenskega političnega življenja. Tisti, ki so Drago potisnili izven uradno priznanega slovenskega prostora, so danes izginili s prizorišča, Draga pa je še tu. To je bilo v bistvu sporočilo osrednje nedeljske slovesnosti pod velikim šotorom v parku Finžgarjevega doma na Opčinah.

Priznanje je Dragi dala prisostnost predsednika slovenske vlade Lojzeta Peterleta in številnih slovenskih ministrov, ki so prisostvovali letošnji prireditvi. V treh dneh so prišli slovenski zunanji minister Dimitrij Rupel, minister za kulturo Andrej Capuder, minister za Slovence po svetu Janez Dular in minister za informacije Janez Stanič. Priznanje je Dragi med nedeljsko slovesnostjo dal tudi predsednik deželne odbora Furlanije-Juljske krajine Adriano Biasutti, največje priznanje pa je nedvomno bila ogromna množica ljudi, ki so prišli iz zamejstva, Slovenije in držav različnih celin.

V nedeljo popoldne je goste in udeležence pozdravil predsednik Društva slovenskih izobražencev Sergij Pahor. Med drugim je dejal, da je Draga v 25 letih čuvala plamenček demokracije in krščanske vrednote. Bila je odprta za dialog med nasprotujočimi si tabo-roma, trmasto pa je vztrajala kot »resonančna škatla šibkega oporečništva«. Njeno delo je bilo delo za slovenstvo, skušala je najti tudi stike z nasprotno mislečimi, ko pa so jih le-ti odklonili, je šla premočrtno po svoji poti in ob 25-letnici doživela nenavaden priznanje in potrdilo.

Pred mikrofonom so se nato zvrstili ugledni gostje. Prvi je spregovoril predsednik Dežele FJK Adriano Biasutti, ki je izrazil priznanje prireditvi in dejal, da niti sam ni pričakoval, da bo v tako hitrem času postal predsednik slovenske vlade človek z njegovega enakim političnim prepričanjem. Poudaril je, da je dežela FJK že dolga leta gojila dobre stike s Slovenijo in tudi s prejšnjim režimom, seveda v upanju, da se bo sosednja republika lahko demokratično in suvereno upravljala, kot se sedaj. Biasutti je omenil težave na poti v demokracijo, ki naj bo uspešna na vseh področjih, daljši odstavek pa je odmeril vprašanje slovenske manjšine v Italiji. Sam je priznal, da je izrečene teze že večkrat izrazil in resnici na ljubo nismo slišali kaj posebno novega. Dejal je, da pomeni manjšina še nerešeno vprašanje in da pot do rešitve ni lahka. Nekateri stvari je lažje zagovarjati kot pa uresničiti. Treba je prepričati nekatere ljudi, da je zgrešeno nergati zaradi slovensčine. Treba je prepričati tudi osrednjo italijansko vlado, da ne more vztrajati pri centralističnih izbirah in da mora spoštovati krajevne avtonomije in manjšine. Tudi parlament bi moral izpolniti svoj dolg do manjšine. Biasutti je jasno dejal, da zakonska rešitev morda ne bo dobra za vse in da bodo morda prav Slovenci najmanj zadovoljni, pomembno pa je narediti prvi važen korak, da stvari ne ostanejo, kot so. Skratka, Biasutti je ponovil nekatere obljube in dal razumeti, da bo zakon omejen do tiste točke, ki bo sprožila nezadovoljstva, vendar bo to kljub vsemu boljše kot nič.

Predsednik slovenske vlade Lojze Peterle je v svojem pozdravu Dragi dejal, da sam ni mislil, da bo lahko ob 25-letnici prišel pred mikrofoni kot predsednik slovenske vlade. Podčrtal je, da je bila Draga vedno v sredini slovenstva in da bi bilo sedaj nes pametno prekiniti s takšno tradicijo. Glede vlade in njenih načrtov pa je Peterle dejal, da nova vlada kljub težavam in z velikim optimizmom gradi novo slovensko stavbo. Cilj je suverena slovenska država, ki bo odprta v Evropo. Prav glede Evrope je predsednik naglasil, da mora v njej prevladati merilo kvalitete in ne kvantitete, skratka, tudi majhni narodi imajo pravico do suverenosti in enakopravnosti in v to smer grejo prizadevanja sedanje vlade. Peterle je nato napovedal, da bo Slovenija v začetku oktobra odprla svoja vladna predstavništva v treh svetovnih političnih centrih.

Glede manjšin je predsednik dejal, da morajo imeti pravice, ki bodo na evropskih standardih. Spopadi dveh totalitarizmov so povzročili vrsto težav, sedaj pa je - je dejal Peterle - med pogovori z italijanskimi partnerji naletel na veliko razumevanje. Odpadle so namreč ideološke ovire, slovenska vlada pa bo storila vse, kar je v njeni moči, saj se čuti odgovorno za usodo Slovencev zunaj Slovenije kot tudi za usodo italijanske skupnosti v Sloveniji. Poudaril je, da se je v tem smislu pogovarjal tudi z italijanskim ministrskim predsednikom Andreottijem. Peterleta so prisotni pozdravili z dolgim in pomensko nabitim aplavzom.

Drago sta pozdravila tudi deželni svetovalec Slovenske skupnosti Bojan



Pod šotorom nedeljske Drage

(Foto Križmančič)

Brezigar in predsednica Sveta slovenskih organizacij Marija Ferletič.

Ob osrednji slovesnosti je nedeljska Draga nudila zanimivo predavanje in popoldansko okroglo mizo. Oboje in sama diskusija bi zahtevali daljšo analizo, odmerjen pa nam je trenutno le prostor za bistveno. Župnik Janez Pogačnik je podal dokaj lucidno analizo o vlogi cerkve v sedanjem slovenskem življenju. Osrednja naloga cerkve je v etični prenovi slovenske družbe, seveda gre tu za duhovno pastirstvo. Ob tem pa je Pogačnik pozval kristijane, naj se politično in drugače javno udeležujejo in naj ne gojijo le intimne vere. Skratka, cerkev ostane duhovna ustanova, naloga kristijanov pa je, da

se aktivno vključijo v politično, gospodarsko in kulturno življenje. Pogačnik je omenil tudi odnos z drugače mislečimi in jih označil s splošnim imenom liberalci. Naglasil je, da je z njimi možno in potrebno odprto sodelovanje, seveda s tistimi liberalci, ki priznavajo in spoštujejo vernike in njihove vrednote. Cerkev je odprta za prenovu slovenske družbe in stvarnosti, v tem smislu pa bo delovala tudi kot vest politike. Glede strank je Pogačnik izpostavil Slovensko krščansko demokratsko stranko, dodal pa je, da nikakor ni nujno, da se kristijani angažirajo samo v eni stranki.

Popoldanska okrogla miza je bila posvečena padcu petdesetletne diktature. Spomenka Hribar je to veliko

spremembo imenovala kot zmago ljubezni nad sovražstvom, ki je označevalo prejšnji režim. Sovražstvo je bilo razredno, vendar se je nekdanji množični upor proti nečloveškim odnosom v komunizmu spremenil v sovražno tlačanje z vrha. Govornica se je zavzela za družbo, kjer bo toliko resnic, kolikor bo ljudi.

Deželni tajnik Slovenske skupnosti Ivo Jevnikar si je v svojem posegu zastavil vprašanje, zakaj med Slovenci v Italiji, vsaj v delu ljudi, spremembe v Sloveniji niso sprožile tolikega navdušenja, kot bi bilo pričakovati. Jevnikar je to pripisal dejstvu, da je veliko naših ljudi razočaranih, saj v demokratični Italiji doživljamo nelahke trenutke. V teku je še vedno asimilacija, praznijo se slovenske šole, ponujajo nam zakonske rešitve, ki se zdalec niso zadovoljive, vse to pa daje upanje in zaupanje.

Slovenski poslanec v avstrijskem parlamentu Karel Smolle je barvito orisal koroško stvarnost in tamkajšnje spore, ki so nastali tudi zaradi tega, ker je prejšnji režim v Sloveniji Korošcem vsiljeval svoje vzorce in rešitve. Med aplavzi je zaključil, da je sedaj prišel čas resnične narodne oblasti. O položaju Slovencev po svetu je spregovoril Janez Zorec iz Pariza, ki je opredelil tudi prispevek omenjenih Slovencev za demokracijo.

Vsa predavanja je seveda spremljala debata z različnimi toni in z različnimi vsebinami. Prišlo so seveda na dan različne slovenske duše: od tistih, ki so odprte za več resnic, pa do tistih z večjim ideološkim in manj strpnim nabojem, vendar je demokracija tudi v teh razlikah.

ACE MERMOLJA

Znanstveniki o zvezdnatih atmosferah

V Nabrežinskem bregu se je včeraj dopoldne začel mednarodni znanstveni simpozij astronomskih fizikov na temo »Zvezdne atmosfere: onstran klasičnih modelov«.

Simpozija se udeležuje približno 60 evropskih in ameriških znanstvenikov. V uvodnih referatih je tekla beseda o spoznanju, da so za razumevanje zunanjih plasti zvezd potrebni izsledki atomske fizike in natančni številčni izračuni. Skratka, ogromnost vesolja lahko bolje razumemo s preučevanjem zakonov najmanjšega, se pravi s tako imenovano subatomske fiziko.

Zunanje plasti zvezd so izjemnega pomena, saj se tu poraja elektromagnetno sevanje, ki ga lahko astrofiziki merijo s posebnimi napravami. Tovrstne raziskave omogočajo tudi novi tehnološki inštrumenti. Zgradili so ogromne teleskope, s katerimi lahko opazujejo zvezde in ozvezdja na razdaljah, ki so bile še v bližnji preteklosti »nedosegljive«. Sateliti pa prevajajo izjemno komplicirane naprave, ki zbirajo ogromno število informacij in jih pošiljajo na zemljo. Sateliti so postali bistveni pripomoček za spoznavanje vesolja. Seveda pa vsega ni mogoče izmeriti in videti s tehnološkimi napravami. Največje daljave morajo znanstveniki razbirati z izračuni in hipotezami, rezultate pa morajo med seboj primerjati in preverjati, kar je tudi smisel in cilj simpozija v Nabrežini, ki bo trajal do petka.

Ravnatelj simpozija sta Lucio Crivellari s tržaškega Astronomskega observatorija in Ivan Hubeny iz ameriškega centra Goddard Space Flight iz Greenbelta v Marylandu. Srečanje poteka pod pokroviteljstvom European Physical Society.

Lega Lombarda in Lega Nord sedaj tudi v tržaški stvarnosti

»Za novo deželo Julijsko krajino od Trsta do Gorice, Pulja in Reke«

»Lega Lombarda« stopa tudi na tržaško politično prizorišče. Prva njena poteza bo ljudski plebiscit za ustanovitev samostojne dežele Julijske krajine s pokrajinami Trst, Gorica, Pulj in Reka v okviru nove italijanske federativne tvorbe, sestavljene iz treh republik: na severu, v sredi in na jugu polotoka. Tržaško podružnico političnega gibanja senatorja Umberta Bossija, neke vrste mešanico nostalgije, separatizma in protislovenskega federalizma z uradnim nazivom »Lega Nord-Venezia Giulia« so na včerajšnji tiskovni konferenci predstavili njen tržaški pobudnik Adriano Ivancich, voditelja Lige Venete Franco Rochetta in Marilena Marin ter deželni svetovalec Lega Lombarda Alessandro Patelli. Na srečanju je bilo slišati gesla, politična stališča in ocene zgodovinskih dogajanj iz tradicije izumrlega Marchesichevega independentističnega gibanja, iz »zakladnice« Liste za Trst ter seveda iz besedišča novih političnih strank, ki po zgledu Lega Lombarda in Lige Venete nastajajo v severni Italiji kot gobe po dežju.

Ivancich je, kot se spodobi za melonarsko miselnost dela tukajšnjega javnega mnenja, zaigral na znano struno »izgubljenih ozemelj« nekdanje Julijske krajine in seveda kritiziral Osimski sporazum, in sicer v tonih, ki spominjajo na nekdanjo hladno vojno. »Lega Nord-Venezia Giulia« se torej predstavlja kot konkurent Listi za Trst, čeprav hoče svoja stališča »olepšati« z delovno skupnostjo Alpe-Jadran in z gesli o »prebujanju narodov, ki odmevajo od Lombardije do Julijske krajine ter od Slovenije in Hrvaške do Litve in predelov ob Volgi, kjer prebiva nemško govoreče prebivalstvo«. Nova deželna enota - kot si jo zamišlja Ivancich - bi morala temeljiti na pristaniški osi Trst-Reka in stremeti po »avtonomizmu

in separatizmu, ki sta sicer nasprotna pojava od nacionalizma«.

Ivancich je vseskozi govoril samo o prebivalcih Julijske krajine (it. giuliani), Slovence (sicer bežno) pa sta kot sestavni del nove federalistične tvorbe omenila Rocchetta in Marinova, voditelja in ideologa Lige Venete. »To gibanje je že pred petnajstimi in več leti napovedovalo sedanje spremembe v Vzhodni Evropi, borci za svobodo in demokracijo v teh državah pa imajo marsikaj skupnega z Ligo Veneto in Legom Lombardo,« je bilo slišati na tiskovni konferenci, ki se je udeležil tudi Mario Prata iz Pordenona, voditelj »Lega Nord-Friuli«. Rocchetta je tudi dejal, da italijanska država močno manipulira zgodovino, pri čemer je omenil znano morsko bitko pri Visu leta 1866, ko je avstrijska mornarica premagala italijansko. »Za Italijane je bil to poraz, na avstrijskih ladjah pa so se bojevali predvsem beneški mornarji, zato je bila bitka pri Visu za nas zmagovita bitka,« je še pristavil Rocchetta, ki je tudi predlagal, naj bi v skupnost Alpe-Jadran vključili tudi baltske države.

Liga Veneta in Liga Lombarda sta doslej svojo mrežo razpredli v Liguriji, Piemontu, Lombardiji, Emiliji-Romagni in Venetu, sedaj pa je na vrsti tudi naša dežela, ki da »sicer že uživa delno avtonomijo, je pa še preveč odvisna od oblastniških spletk centralistične oblasti«. Na srečanju z novinarji je bilo slišati tudi nekatere pikre pripombe na račun Liste za Trst, češ da je preveč vezana na tradicionalne stranke in na »stolčke«, in na račun Furlanskega gibanja, ki je na zadnjih volitvah podpiralo Andreottija, ki da »gotovo ni politik, ki bi se zavzemal za federalizem in avtonomizem«. Lega Nord-Venezia Giulia se bo že predstavila na prihodnjih volitvah, v svojem simbolu ima tudi tržaško helebardo in leva v zastopstvu simbola mesta Reke... (st)

Od petka do nedelje na Žrebčevem

Zanimiv športni praznik ob 25-letnici ŠD Breg

Ob letošnjem praznovanju 25-letnice ustanovitve Športnega društva Breg so društvene sekcije že priredile turnirje v posameznih športnih panogah, ki so za to organizacijo značilne že od začetka njenega delovanja. Da bi primerno sklenili jubilejno leto, pa tudi zato, da bi ob bližnjem začetku nove športne sezone ponudili nekaj takega, kar je za dolinsko športno društvo »neobičajno«, so odborniki pomislili na praznik na odprtem. Na videz gre sicer samo za eno izmed številnih šlager, ki so vse od junija pestrile prav vsak poletni konec tedna, v bistvu pa se želi ta priložnost predstaviti in izkoristiti kot srečanje vseh prijateljev društva Breg in športa nasploh.

Bregov športni praznik bo tokrat na prireditvenem prostoru SKD Slavec, na Žrebčevem nad Ricmanji. V treh dneh, od petka, 7. septembra, do nedelje, bosta poleg običajnih šagrskih značilnosti, kot so seveda ples, kulturni spored in bogata gastronomska ponudba, na voljo tudi dve športno-rekreacijski priložnosti, ki sicer ne sodita v običajno društveno delovanje. Gre za orientacijski pohod, ki ga ŠD Breg prireja v sodelovanju z dolinskimi taborniki Rodu Modrega vala, in za balinarski turnir v sodelovanju z ricmanjsko gostilno »pri Zdenki«, kjer bo turnir v soboto tudi potekal. Orientacijski pohod je prav tako napovedan za soboto: zbirališče prijavljenih skupin - pobuda je namenjena predvsem nižješolcem - bo ob 15.30 ob vhodu v Dolino Glinščice, točneje ob tamkajšnji koči Premuda. Podrobnejši potek pohoda je za sedaj še neodkrito presenečenje, zaključil pa se bo pozno popoldne na Žrebčevem.

Poleg tega bo športni praznik na Žrebčevem ponudil tudi obilo zabave: vsak večer bo namreč na programu ples, za katerega bo v petek igral ansambel Happy day, v soboto skupina Krt iz Kranja, v nedeljo pa ansambel Štajerskih sedem. Po nedeljskem kulturnem programu, v katerem bodo med drugim nastopili tudi kotalkarji openskega Športnega društva Polet, bo na vrsti nagrajevanje zmagovalnih skupin, ki se bodo udeležile balinarskega turnirja oziroma orientacijskega pohoda.

(dam)

Tudi zaključna prireditev je verno izrazila dober uspeh letošnjega openskega poletnega centra Sklada Mitje Čuka



Z lepo prireditvijo na dvorišču Prosvetnega doma na Opčinah se je v petek popoldne zaključil letošnji poletni center Sklada Mitje Čuka, ki se ga je tokrat udeležilo več kot sto otrok pod nadzorstvom dvajsetih vzgojiteljev in spremljevalcev prizadetih otrok. Staršem so se na dvorišču predstavili z igrico, ki jo je napisala Jelka Cvelbar z naslovom »Mladi deček Esu ali Različnost«. Vsebinske igre je govorila o miru, o razumevanju in prijateljstvu med otroki, ki naj bi vladalo v svetu tudi med odraslimi. Otroci so nastopali v vlogah Črncev, Indijancev, Japoncev, Kitajcev, Avstralcev, Eskimov, drugi pa so dogajanje spremljali z igranjem violine, z Orff instrumenti pa na koncu tudi s petjem lepe pesmice »Črno-beli in rjavi, rumeni, rdeči in še plavi otroci smo mi vsi«.

Poletni center Sklada Mitje Čuka, ki je prav gotovo najštevilnejši slovenski center pri nas, se je začel 16. avgusta. V tem času so si otroci ogle-

dali živali na Proseku, mlako na Kontovlu, tržaški akvarij, popeljali so se z barko po Tržaškem zalivu, pekli na Opčinah v domači pekarni kruh, narisali so lep barvni mural, poskrbeli sami za izdelavo vseh kostumov in se na splošno v centru nazabavali, nasmejali, napeli in tudi naplesali. Vsakdan je od pet do deset skavtov pomagal vzgojiteljicam pri vodenju tega velikega poletnega centra, ki je tokrat še posebno dobro uspel tudi zaradi tega, ker je bilo izredno lepo vreme, primerno za življenje v naravi in na prostem. (nl)

Na sliki (foto Križmančič) prizor s petkove zaključne prireditve nad vse uspelega poletnega centra Sklada Mitje Čuka na Opčinah.

Tržaška občinska uprava sporoča, da so v občinskem rektoriju Umberto Saba (Ul. Pola 24) v teku vpisovanja za plesni tečaj za otroke od 6. do 15. leta starosti.

Od včeraj v veljavi Richettijev odlok Predstavniki Občine v javnih ustanovah

Včeraj je stopil v veljavo odlok župana Franca Richettija, ki določa predstavnike Občine Trst v nekatere pomembne javne ustanove, župan pa je tudi imenoval nove člane občinske gradbene komisije. V upravni svet turistične ustanove je bil med drugim imenovan tudi republikanec Francesco Slovcovich, ki bo izvoljen za predsednika, izbrali pa so tudi upravitelje Laboratorija za morsko biologijo v Brojni pod Križem in Mestnega naravoslovnega muzeja. V komisiji, ki nadzoruje poslovanje mestnih muzejev, bo sedela tudi Marija Breclj, ki jo je na to mesto predlagala Slovenska skupnost. Ta stranka pa je v upravni odbor muzeja Revoltella predlagala Jasno Merku, v komisijo za Rižarno pa so bili imenovani Mario Fabbro (predlagala ga je KD), Elio Apih (PSI), Lucio Ruaro (PLI), Ciro Milani (PSDI), Oliviero Fragiaco (PRI), Arturo Calabria (KPI) in Barbara Gruden (Zelena lista). V upravnem svetu univerze pa bo Občino Trst zastopal nekdanji župan Marcello Spaccini.

V novo občinsko gradbeno komisijo so bili imenovani Cesare Pellegrini (KD), Bruno Marsich (PSI), Dino Conti (PLI), Paolo Zelco (PRI), Gabriella Pross Gabrielli (MSI), Roberto Costa (KPI), Mario Sbrizzi (v zastopstvu geometrov), William Starc (arhitekti), Franco Baljis (inženirji) in Carlo Simonis v zastopstvu industrijskih izvedencev. V upravnem svetu Teatra stabile FVG pa bodo mestno upravo zastopali Guido Botteri in Raoul Pupo (oba KD), Salvo Nadrah (PSI), Nives Chiarini (PRI), Luigi Milazzi (PLI) ter Silvia Monti (KPI).

V tiskovnem sporočilu občinske uprave piše, da je Richetti, v kolikor se

je bilo mogoče, koordiniral ta imenovanja v sodelovanju s predsednikom Pokrajine Crozzolijem, predlogi, če jih lahko tako imenujemo, pa so prišli iz vrst petstranske večine. V nekaterih primerih so upoštevali tudi opozicijo (KPI, SSk in MSI in zelene), z izjemo Liste za Trst. V zvezi s temi imenovanji se je oglašil načelnik svetovalske skupine KPI Maurizio Pessato, ki je obžaloval dejstvo, da za ta imenovanja ni poskrbel občinski svet, to dolžnost pa so večinske stranke poverile županu, čeprav so se najvažnejše odločitve rodile v tajništvih petstranske koalicije. Pessato je ob tem obsojil dejstvo, da bodo Občino Trst v nekaterih javnih ustanovah zastopali tudi (številni) predstavniki neofašistične stranke.

Politično življenje se medtem po poletnem premoru počasi obnavlja. V Krščanski demokraciji je že v teku predkongresna razprava v pričakovanju pokrajinskega kongresa, ki bo prve dni novembra. Sedanja notranja večina, ki združuje vse struje razen levice, se pripravlja na kongresni spopad v prepričanju, da ima za seboj vsaj dve tretjini strankinega članstva. Tripiani in somišljeniki se baje pripravljajo na končni politični obračun z morotejci, ki so v notranji opoziciji, zasedajo pa še vrsto vplivnih mest v javnih ustanovah. Mnogi vidni tržaški morotejci (od Colonija do Richettija in Rinaldija) so se včeraj udeležili vsedržavnega zasedanja KD v kraju Lavarone pri Trentu. Tu ni manjkalo kritičnih puščic na račun Forlanija, češ da se njegova politika v marsičem podreja socializmu. Med glavnimi poročevalci na seminarju je bil tudi nekdanji tržaški poslanec Corrado Belci.

Zjutraj so ga opazili ob Trbiški cesti, proti večeru pa jo je ucvrl proti meji Mladi kosmatinec si je privoščil enodnevni izlet na Globojner



Trbiški gozdni čuvaj pripravlja zračno puško z usipalnim nabojem

Pri Območju za znanstvene in tehnološke raziskave blizu Padrici so včeraj gostili posebnega gosta. Ni šlo za ministra ali uglednega znanstvenika, ampak za nadvse ljubečega medvedka, ki je bržkone prihlačil iz vmeske goščave ali snežinskih gozdov, si nekoliko поблиže ogledal območje T8 in AR1, se pogostil z dobrotami, ki jih lovci puščajo dvajsetimi prasičim, in se proti večeru, potem ko je za dve uri zadremal, vrnil v domovino.

Žival so ob cesti 202 zagledali že zelo zgodaj zjutraj šoferji tovornjakov, ki so obvestili gozdne čuvaje. Čez nekaj ur se je nad medvedka spravila pravcata četa ljudi. Poleg gozdnih čuvajev so prišli karabinjerji, lovski čuvaji, prostovoljni lovski čuvaji in še kak radovednež. »Akcijsko« je vodil tržaški biolog Franco Perco, ki je vodja Favnišničnega observatorija za pokrajino Pordenon in deželni koordinatorski preostalih observatorijev v deželi.

Proti večeru so prišli tudi gozdni čuvaji s Trbiža, ki imajo v dotaciji zračne puške z usipalnim nabojem. Toda osnovni namen, da bi medvedka omamili, ga nekaj dni opazovali v veliki kletki pri Štivanu, kjer se imajo zaprti medvedka, ga opremili z radijskim oddajnikom in nato izpustili blizu Padrici, pa niso uspeli uresničiti, saj je mali kosmatin izginil z večernim mrakom. Zadnjič so ga videli, kako jo je ucvrl med Trebčami in Padricami proti Lipici.

Njegovemu pohajkovanju po Globojnerju in bližnji sosesčini so gozdni čuvaji sledili z daljnogledi. Medved je bil mlad, imel naj bi poldrugo leto, na oko naj bi tehtal od 50 do 70 kilogramov, bil je živahen in igriv. Operaterjem deželne televizije mreže ga je uspelo ujeti v kamero, ko se je zadrževal na območju, kjer je nekoč bil Henriquezov muzej. Posnetki so bili tako privlačni in edin-

stveni, da jih je oddajala tudi vsedržavna mreža RAI.

Kot nam je povedal član tržaškega favnišničnega observatorija in izkušen lovec Karlo Furlan, je v Sloveniji okrog 300 medvedov. V glavnem živijo v snežinskih gozdovih, na Vremščici in na nanoški planoti in prav nič čudnega ni, da se v iskanju hrane oddaljujejo tudi za deset in več kilometrov od svojega brloga, kot to dobro vedo v Brkinih, pa tudi blizu Kozične. Za Trst ni medvedova prisotnost posebna novost. Leta 1965 so ga zapazili pod Kokošjo, dve leti pozneje je nekega medveda prijel, da si je privoščil kopanje v miljskem zalivu in je prav zaradi tega nato poginil, pred desetimi leti pa se je pojavil celo v Ulici Commerciale, od koder je zbežal proti Opčinam in se nato izgubil v goščavi.

† Dne 3. 9. 1990 nas je zapustila naša draga

Stanislava Puntar

Pogreb bo v četrtek, 6. septembra, ob 12. uri iz mrtvašnice glavne bolnišnice v proseško cerkev.

Vsi njeni

Prosek, 4. septembra 1990

4. 9. 1989 4. 9. 1990

Minilo je leto, odkar si odšel od nas, dragi oče

Silvester Berdon

Z žalostnim srcem in vso ljubeznijo se te spominjajo hčeri Nadja in Nevija z družinama ter sestra in brat.

Ricmanje, 4. septembra 1990

† V 93. letu starosti je mirno zaspa v Gospodu naša draga

Helena Steghel vd. Folchi

Pogreb bo jutri, 5. t. m., ob 11.45 iz mrtvašnice glavne bolnišnice v opensko cerkev.

Žaluoja hči Anamarija z možem Pavlom ter ljubljeni vnuki Marija, Barbara in Robert z družino.

Milje, Opčine, Pivka, Perth, 4. septembra 1990

† Sporočamo žalostno vest, da nas je nenadoma zapustila naša draga mama in nona

Vittoria Tavčar vd. Milkovič (Dora)



Pogreb bo danes, 4. t. m., ob 11.30 iz mrtvašnice glavne bolnišnice v grojsko cerkev.

Žaluoja sin Franko, hčere Vera, Danica in Maria z družinami in ostalo sorodstvo.

Gropada, Log, Domjo, 4. septembra 1990

Zadnji pozdrav naši dragi preljubljeni noni vsi njeni vnuki in pravnuki

Sekcija PSI Dolina izreka iskreno sožalje Klavdiji Lepore - Bandi in sorodnikom ob težki izgubi dragega očeta.

Zaključni zapis o letošnjem jubilejnim Mladinskem raziskovalnem taboru

Struktura repentabske občine se iz tipično vaške postopno, vendar nezadržno spreminja v mestno

Repentabska občina je pretežno slovenska občina, v kateri je zavest o narodnostni identiteti trdno zasidrana; kljub temu je sožitje s (priseljenimi) Italijani (tudi z začasnimi priseljenci, kot so finančni stražniki in karabinjerji) na precej visoki stopnji, pa čeprav živijo Italijani in Slovenci skoraj povsem ločeno. Prebivalci slovenske narodnosti govorijo v glavnem pokrajinski pogovorni jezik, medtem ko je pristno narečje skoraj izumrlo, vendar tudi otroci iz mešanih zakonov govorijo pokrajinsko pogovorno slovenščino (ni pa znano, ali hodijo tudi v slovensko šolo); število prebivalcev je že skoraj desetletje stalno, medtem ko migracijski tokovi nihajo, v zadnjem desetletju pa prevladujejo priselitve. Postopno opuščanje tradicionalnih dejavnosti, kot so kmetijstvo, živinoreja in celo kamnoseštvo je imelo vidne posledice na naravno okolje, v katerem so se namesto nekdanjih pašnikov in njiv postopoma razrasli gozdovi (izginili pa so tudi kali in z njimi dragocene »ekološke niše«). Zaradi opuščanja teh dejavnosti so se tudi značilnosti vasi spremenile, tako da se je vaška struktura postopno spremenila v mestno (o tem pričajo tudi višja stopnja izobrazbe, stanovanjska in higienska ureditev, storitve na teritoriju itd.). Živinoreja in kmetijstvo sta obsojena na propad, velike razvojne možnosti pa imata kljub vsemu kamnoseštvo (npr. z ustanovitvijo konzorcija, ki bi skrbel za posodobitev strojne opreme) in turizem.

To so le nekatere pomembnejše in skrajno sintetične ugotovitve mladih raziskovalcev s Tržaškega, Goriškega in iz Slovenije, ki so na jubilejnim Mladinskem raziskovalnem taboru Repentabr 90 pod strokovnim vodstvom zamejskih in slovenskih mentorjev preučili značilnosti repentabskega občinskega teritorija (Tabora se je letos udeležilo 38 mladih raziskovalcev in le nekoliko starejših mentorjev). Pravo, dopolnjeno sliko o tem, kar so mladi raziskovalci ugotovili o preteklem in sedanjem življenju na

območju repentabske občine, bo podala seveda obsežnejša publikacija, ki jo bodo priredili Tabora izdali prihodnje leto. Mladi so med 12-dnevnim delom nabrali toliko informacij, da jih ne bi mogli strniti v kratki kroniki o petkovi javni predstavitvi v Kulturnem središču na Colu, na kateri so že podali izčrpen prerez svojega dela. Ob tej priložnosti je repentabski podžupan Aleksij Križman poudaril, da bo le-to v pomoč tudi sami Občini, ki bo znala izkoristiti informacije in zaključke raziskovanja.

Zato bomo v tem članku izluščili samo še nekaj (upajmo) zanimivejših podatkov, ki so jih mladi predstavili občinstvu v sproščenem nastopu in z dokajšnjo samozavestjo, kar že samo po sebi priča o njihovi zrelosti in resnem delovnem pristopu.

Morda najzanimivejša je podoba, ki jo o občini ponuja prav njena jezikovna slika (nekateri ugotovitve, zlasti o rabi jezika v medsebojnih odnosih, bodo verjetno veljale tudi za druge slovenske občine). 71,34 odst. občanov govori slovensko. Kot reče, pa pristno narečje postopno izginja: večina prebivalcev namreč rabi pokrajinski pogovorni jezik (to je stopnja med narečjem in pogovornim jezikom), le še 14,29 odst. prebivalcev (gre za osebe, ki imajo več kot 50 let) pa govori pristno narečje (zato je etnološka skupina imela tudi težave pri iskanju starih kamnoseških izrazov). Pokrajinski pogovorni jezik govorijo skorajda povsod, tudi v trgovinah, v uradih in v drugih okoliščinah, medtem ko v šoli prevladuje pogovorni jezik. Po mnenju raziskovalcev manjkajo namreč taki govorni položaji, ki bi silili k uporabi knjižnega jezika. Na delovnem mestu govori polovica anketirancev samo italijansko ali oba jezika, druga polovica pa le slovensko.

Branje časopisov je med občani zelo razširjeno, saj preberejo dnevno vsaj en časopis. Kar 70 odstotkov prebivalcev redno prebira Primorski dnevnik, branje knjig pa ni veliko razširjeno.

Seminar za vzgojiteljice bo danes redno stekel

Zaradi zastojev v prometu, na katere je naletel mag. Bojan Brumen s Pedagoške fakultete v Mariboru, je včeraj odpadlo predavanje za vzgojiteljice, s katerim bi se moral začeti seminar za slovenske šolnike na Tržaškem. Kot nam je popoldne zagotovil pedagoški svetovalec Evgen Dujc, pa se bo predavatelj udeležil današnjega študijskega srečanja za vzgojiteljice, ki se bo začelo ob 8. uri v prostorih pedagoškega liceja Slomšek. Dr. Brumen bo spregovoril o novih vidikih predšolske vzgoje, na isto temo pa bo sledilo bolj praktično predavanje z videoposnetki eksperimenta v vrtcih, za katerega bosta poskrbeli prof. Zmaga Glogovec in prof. Blaža Stoilovski. Koordinatorica seminarja za vzgojiteljice je mag. Lucija Čok s kopske Pedagoške akademije. Jutri, 5. septembra, pa se bo začel cikel, namenjen izpopolnjevanju učiteljev osnovnih šol.

Za državljane iz Tunizije, Maroka, Mavretanije in Turčije

Obvezni so vstopni vizumi

Včeraj je začel veljati odlok, po katerem morajo državljani iz Tunizije, Maroka, Mavretanije in Turčije imeti vizum za vstop v Italijo. Tržaška kvestura pri tem obvešča, da se je njen Urad za tuje že opremil z vsemi pripomočki, ki so potrebni za izdajanje teh dovoljenj.

Prvi, ki bodo predvidoma prosili za vizume, bodo turški šoferji, ki peljejo s tovornjaki skozi mejni prehod pri Fernetiči. Promet na tem mejnem prehodu je izredno gost, saj po podatkih kvestre pelje čez njega pet tisoč turških tovornjakov na leto. Mejni prehod pri Fernetiči je sploh postal obmejno središče, skozi katerega se pretaka trgovski tok, ki iz držav članic EGS vodi proti balkanskim in bližnjevzhodnim državam ter obratno. Zato ni čudno, da so pri Fernetičih našli v zadnjih 4 letih več kot 800 tisoč italijanskih in tujih tovornjakov.

Zaradi rednih vzdrževalnih del openski tramvaj ne bo vozil

Zaradi rednih vzdrževalnih del in obvezne letne kontrole na progi so včeraj prekinili tramvajsko povezavo med Trstom in Opčinami. Prekinitev bo trajala do vključno sobote, 8. septembra, prevozno podjetje ACT pa je v zameno poskrbelo za okrepitev avtobusne povezave med Trgom Oberdan in Opčinami.

Kot vemo, deluje vzpenjajoči se del tramvajске proge proti Opčinam po istem načelu kot dvigalo: namesto ene same kabine in protiteži, imata tramvaj dve kabini. Praktično to pomeni, da je na progi ena sama jeklena vrv, ki je na obeh koncih povezana z dvema pokončnima zavornima vozoma. Medtem ko eden od njiju vrv napenja, jo podaja drugemu in tako vleče eno tramvajsko kompozicijo in hkrati spušta drugo. Skupna dolžina tramvajске proge od Trga Oberdan do Opčina znaša 5.175 metrov, opravljajo pa jo tri tramvajске kompozicije, od katerih se dve srečata na vzpetini vzdolž Ulice Commerciale, tretja pa ju prekrži na postaji pri Ferlughi.

Openski tramvaj opravi vsak dan 36 odhodov z Opčin in prav toliko s Trga Oberdan, kar pomeni da opravi kar 72 voženj oziroma 36 povratnih voženj. Letos poleti je to zanimivo prevozno sredstvo, ki ga mora Trst v vsakem primeru ohraniti, med drugim doživlja tudi pravi boom potnikov turistov.

■ Tudi tržaška podjetja naj bi letos razstavljala na jesenskem sejmu v Zagrebu, ki bo od 17. do 23. septembra. Številna tržaška podjetja so namreč pokazala zanimanje za ta pomemben sejem, tako da tržaška Trgovinska zbornica namerava prirediti skupen nastop v sklopu italijanskega uradnega nastopa.

Interesenti, ki se še niso prijavili, se morajo čim prej pozanimati pri Uradu za tujino in reklamiziranje Trgovinske zbornice. Omenjeni urad urejuje namreč zadnje detajle za tržaško prisotnost na zagrebškem sejmu, prijave pa bo sprejemal, samo dokler bodo še prosta mesta.

Na Krmenki se je zaključil Naš praznik dolinske SSK



Na Krmenki se je sinoči končal tridnevni Naš praznik, ki ga je priredila dolinska sekcija Slovenske skupnosti. Potekel je v znamenju družabnosti in zabave, v nedeljo pa je na prazniku govoril pokrajinski tajnik stranke Miro Opelt. Natopila je tudi godba na pihala iz Nabežine, zvečer pa je - tako kot sinoči - za razvedrilo in ples (kot vidimo na posnetku M. Magajne) skrbel zabavnoglasbeni ansambel Krt iz Kranja.

SLOVENSKI DEŽELNI ZAVOD ZA POKLICNO IZOBRAŽEVANJE

prireja v šolskem letu 1990/91 v Trstu sledeče tečaje:

1. za dodeljene uradniškemu delu - 1. letnik (1200 ur)
2. za uradnike uvožno-izvoznega podjetja - (1200 ur)
3. za obdelovalce kamna - 2. letnik (1200 ur)
4. za bančno tehniko (30 ur)
5. za psihologijo prodaje in marketinga (50 ur)
6. za upravljanje podjetij (60 ur) - pogoj za vpis dokončana višja srednja šola
7. za strojeписje (150 ur)
8. srbohrvaščine (120 ur)
9. za knjigovodstvo in fiskalne obveznosti v podjetju (80 ur)
10. za programiranje na personal computerju z razvitejšimi jeziki (200 ur) - pogoj za vpis dokončana višja srednja šola
11. za osnovno informatiko in MS-DOS (60 ur)
12. Word processing - tečaj urejevanja besedil (60 ur)
13. za uporabo programa Data base (60 ur)
14. za animatorje na socialno-kulturnem področju (60 ur)
15. za upravljanje kmetij namenjenih kmečkemu turizmu (60 ur)
16. za cvetličarstvo in okrasne rastline (80 ur)

Vpisovanje in podrobnejše informacije do 21. septembra t. l. na sedežu Zavoda, Ul. Ginnastica 72 (Dijaški dom), tel. št. 577941 vsak dan (razen sobote) od 9. do 13. ure. Za tečaje iz kmetijstva je vpisovanje tudi na Kmečki zvezi v Trstu, Ul. Cicerone 8/B, tel. št. 362941.

gledališča

GLEDALIŠČE VERDI

Danes ob 11.30 bodo v Mali dvorani gledališča Verdi na tiskovni konferenci predstavili program za sezono 1990/91.

razstave

V Trstu je na ogled vrsta razstav, ki spadajo v okvir pobude »Neoklasicizem - aktualnost in zgodovina Trsta« in ki bodo na ogled do konca decembra.

V Vili Sartorio je na ogled razstava »Neoklasicizem - umetnost, arhitektura in kultura v Trstu«, v Muzeju Revoltella »Aktualnosti neoklasicizma«, urnik: vsak dan 10.00-13.00, ob četrtkih in petkih 10.00-22.00, ob nedeljah 10.00-13.00 in 17.00-20.00, v bivšem anglikanskem templju pa je na ogled razstava »Potovanje, potniki, neoklasicizem«. Urnik: vsak dan 10.00-13.00 in 17.00-19.00.

V občinski razstavnici dvorani na Trgu Unità je na ogled razstava »Načrti za cesarja«. Urnik: vsak dan 10.00-13.00 in 17.00-19.00.

V občinski galeriji v Miljah na Trgu republike bo do 8. t. m. na ogled razstava slikarja Silvija PEČARIČA.

Na sedežih letoviščarskih ustanov v Miljah in v Sesljanu bosta do 15. t. m. odprti razstavi grafik Alpe-Jadrana. Razstavljali bodo italijanski, jugoslovanski in avstrijski umetniki. Urnik: od 9. do 13. ure - ob sobotah in praznikih zaprto.

koncerti

Miramarski park Glasbeni sprehodi

V soboto, 8. t. m., ob 15.30 bo na sporedu tretji Glasbeni sprehod z orkestrom Opera giososa, ki ga vodi Severino Zanerini. Zadnji »sprehod« bo v nedeljo, 9. septembra.

Glasbeni september
V četrtek, 6. t. m., ob 20.30 bo v evangeličanski cerkvi na Trgu Panfili koncert violinista Črtomira Šiškovca. Na sporedu bodo skladbe Bacha, Sofianopula in Merkujeva »Citara«.

kino

ARISTON - 20.45 Camille Claudel, r. Bruno Nuytten, i. Isabelle Adjani, Gerard Depardieu.
EXCELSIOR - 17.00, 22.15 Joe contro il vulcano, r. John Patrick Shanley.
EXCELSIOR AZZURRA - 16.45, 22.15 House Party, r. Reginald Hudlin.
NAZIONALE I - 16.30, 22.15 Link, □
NAZIONALE II - 16.30, 22.00 Pierino torna a scuola, i. Alvaro Vitali.
NAZIONALE III - 16.20, 22.15 Su i marciapiedi di New York, porn., □□
NAZIONALE IV - 17.00, 22.15 La legge del desiderio, r. P. Almodovar, □□
GRATTACIELO - 18.30, 22.15 Duro da uccidere, i. Steven Seagal.
MIGNON - 17.00, 22.15 Pronti a tutto.
LJUDSKI VRT - 21.15 Non siamo angeli.
EDEN - 15.30, 22.00 Iniziazzioni al college femminile, porn., □□
CAPITOL - 17.00, 22.00 Senti chi parla, i. John Travolta, Kristie Alley.
LUMIERE - 18.00, 22.15 Il sole anche di notte, r. Paolo in Vittorio Taviani.
ALCIONE - 17.30, 22.10 Paganini, r. Klaus Kinski.
RADIO - 15.30, 21.30 Un pieno d'amore, porn., □□
Prepovedano mladini pod 14. letom □
- 18. leto □□

včeraj - danes

Danes, TOREK, 4. septembra 1990

ROZALIJA

Sonce vzide ob 6.29 in zatone ob 19.39
- Dolžina dneva 13.11 - Luna vzide ob 19.10 in zatone ob 5.36.

Jutri, SREDA, 5. septembra 1990

LOVRENC

PLIMOVANJE DANES: ob 3.51 najnižja -56 cm, ob 10.17 najvišja 50 cm, ob 16.16 najnižja -36 cm, ob 22.05 najvišja 43 cm.

VREME VČERAJ: temperatura zraka 23,5 stopinje, zračni tlak 1015,5 mb pada, veter 10 km na uro severozahodnik, vlaga 51-odstotna, nebo rahlo pooblačeno, morje rahlo razgibanjo, temperatura mora 22,8 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Massimiliano Casadio, Piero Forti, Eric Coppola, Barbara Florian, Manuel Bellavia, Alessandra Vecchiet, Vincenzo Morano, Michele Bronda, Marco Fiorentale, Matteo Simone, Davide Gigante.

UMRLI SO: 80-letna Gaspara Tokich, 75-letni Luigi Canciani, 70-letni Aldo Terpin, 91-letna Amelia Muhler, 68-letni Giorgio Anastasio, 81-letni Bruno Cesar, 62-letni Nereo Piccinino, 50-letni Franco Canziani, 83-letna Ermenegilda Stocovich, 92-letna Elena Steghel, 90-letni Guglielmo Parenzan, 86-letni Ernesto Cremonini, 78-letni Ruwin Matys Ancer, 83-letna Maria Suffich, 79-letni Vito Miot, 81-letna Rosalia Bellich, 88-letna Gisella Decleva, 93-letna Pia Brovedani, 76-letna Ernesta Visovich, 44-letni Amsale Worku.

SLUŽBA LEKARN

Od ponedeljka, 3.,

do sobote, 8. septembra 1990

Dnevna služba - od 8.30 do 19.30
Ul. Mazzini 43, Ul. Tor S. Piero 2, Ul. Felluga 46, Ul. Mascagni 2, Ul. Flavia 89 (Zavljje).

BAZOVIČA (tel. 226210) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Dnevna služba - od 19.30 do 20.30
Ul. Mazzini 43, Ul. Tor S. Piero 2, Ul. Felluga 46, Ul. Mascagni 2, Ul. Giulia 1, Ul. S. Giusto 1, Ul. Flavia 89 (Zavljje).

BAZOVIČA (tel. 226210) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Nočna služba - od 20.30 do 8.30

Ul. Giulia 1, Ul. S. Giusto 1, Ul. Flavia 89 (Zavljje).

BAZOVIČA (te. 226210) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA
Nočna služba od 20. do 8. ure tel. 7761, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

mali oglasi

OSMICO je odprl Jožko Colja, Samatorca 21.

PROĐAM vespo 125, letnik '64, brez evidenčne tablice ter čelado št. 59 za 35.000 lir. Tel. 229246.

PROĐAM golf GLS, letnik '80, v dobrem stanju, cena po dogovoru. Tel. 823405 po 20. uri.

PROĐAM kad za 8 hl in plastični sod za 3 hl. Tel. 327143.

PROĐAM zazidljivo parcelo, 1.200 kv. m na Vrhu. Tel. od 11. do 14. ure na št. (0481) 489530.

PROĐAM majhen mlin za grozdje. Tel. (0481) 882397.

PROĐAM suzuki SS 413 - 1300, letnik '87, s premično streho, za poljske poti in s številnimi priključki. Tel. (0481) 779331.

RENAULT super 5, letnik '86, v zelo dobrem stanju prodam. Tel. 421508.

MLADA gospa sprejme službo kot hišna pomočnica. Tel. (003866) 58806.

MEHANIČNA DELAVNICA GUŠTIN na Opčinah išče resno uradnico za vodenje knjigovodstva, poldnevna zaposlitev. Tel. 214522.

SLUŽBO DOBI ob odprtju novega hotela Emona v Rimu sobarica z izkušnjami na podobnem delovnem mestu, stanovanje zagotovljeno. Morebitne ponudbe pošljite na naslov: Hotel Emona, Ul. Statilija 23 - 00185 Rim ali Palace Hotel, Korzo Italia 63 - 34170 Gorica.

RESTAVRACIJA zaposli mlado natakario/ja. Tel. (040) 201112 ali 200933.

IZKUŠENO PRODAJALKO išče pomembno trgovsko podjetje. Pismene ponudbe poslati na upravo Primorskega dnevnika, Ul. Montecchi 6, 34137 Trst, pod šifro "Prodajalka".

SLAŠČICARNA rabi vaješko in pomočnico v laboratoriju. Tel. 213055.

TRGOVINA s keramiko išče uradnika/prodajalca po možnosti z delovno izkušnjo. Tel. v uradnih urah na št. 200371.

MLADJE: tržaško uredništvo obvešča, da se na revijo lahko naročite v Tržaški knjigarni z naročnicami in nakazilom na tujski račun št. 65/21363 pri Tržaški kreditni banki. Letna naročnina znaša 20.000 lir + 4.000 lir za poštno stroške. Na revijo se lahko naročite neposredno pri izdajatelju: Mladje, Tarviserstr. 16, 9020 Celovec.

TRGOVSKO PODJETJE zaposli fanta z opravljenim vojaškim rokom, praksu v zunanji trgovini in z znanjem angleškega jezika. Pismene ponudbe poslati na upravo Primorskega dnevnika, Ul. Montecchi 6, 34137 Trst, pod šifro "Trgovsko podjetje".

IŠČEM kuharico. Tel. 226112.

IŠČEM knjige za prvi razred učiteljskega A. M. Slomšek. Tel. na št. 232558 v jutranjih urah.

IŠČEM knjige za prvi razred znanstvenega liceja F. Prešeren. Tel. 327240.

IŠČEM knjige za prvi razred (angleščina) za znanstveni licej F. Prešeren. Tel. 53032.

IŠČEM knjige za prvi razred znanstvenega liceja France Prešeren. Tel. na št. 823106 v večernih urah.

IŠČEM delo kot gospodinjska pomočnica, štirikrat tedensko. Tel. (003866) 81371.

GOSTILNA v Sovodnjah išče natakario in kuharico. Tel. (0481) 882017.

KUPIM trisobno stanovanje na Opčinah. Tel. 393624.

Ob rojstvu

DANJELA

upravitelji in nameščenci posojilnice v Nabežini čestitajo srečnima staršema, malemu Danjelu pa želijo v življenju vso srečo.

TRŽAŠKA KNJIGARNA

obvešča cenjene odjemalce, da bo danes, 4. t. m. odprta s sledečim urnikom:

torek, sredo, četrtek in petek:
od 8. do 13. ter od 14. do 19. ure
sobota: od 9. do 13. ure.

prispevki

V spomin na moža in očeta Draga Oto darujeta žena Livija in sin Marko 200.000 lir za ŠD Breg in 100.000 lir za KD France Prešeren.

Namesto cvetja na grob Draga Ote darujeta Simplizia in Franka z družino 50.000 lir za ŠD Breg.

V počastitev spomina dragega Marka darujeta Stanko in Milena 100.000 lir za sekcijo VZPI-ANPI Križ.

Ob 1. obletnici smrti Silvestra Berdona daruje Gracijela Vorus 50.000 lir za SKD Slavec.

Namesto cvetja na grob Rafaela Grigča darujeta Karlo in Lidija (Nendetovi) 30.000 lir za Glasbeno matico.

Namesto cvetja na sveži grob Cveta Hrovatina darujeta Guido in Franciška Vremec 25.000 lir za ŠD Polet.

V spomin na Cvetota darujejo Ciano, Felice, Pepi, Nino in Edi 70.000 lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB na Opčinah.

Namesto cvetja na grob pok. Pepija Guština darujeta Gianna in Anica Carli 50.000 lir za KD Rdeča zvezda in 50.000 lir za ŠK Kras.

V spomin na Cveta Hrovatina darujeta Boža in Pepi Čuk 30.000 lir za MPZ Tabor.

Namesto cvetja na grob pok. Silvana Scroccara daruje družina Čufar - Mesarjevi 20.000 lir za Sklad Mitja Čuk.

V počastitev spomina Cveta Hrovatina in Rafaela Grigča darujeta Seraf in Lucija 50.000 lir za Sklad Mitja Čuk in 50.000 lir za Glasbeno matico Trst.

V spomin na dragega Pepija Ferlugo daruje družina Kalin 50.000 lir za knjižnico Pinko Tomažič in tovariši.

Namesto cvetja na grob Cveta Hrovatina in Pepija Ferluge darujeta Slavko in Marija Sosič 50.000 lir za SKD Tabor.

V spomin na Edkota daruje N. N. 25.000 lir za SKD Tabor in 25.000 lir za ŠD Polet.

V spomin na prijatelja Ketija darujeta Ladi in Bojana 50.000 lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB v Križu.

V spomin na Cveta Hrovatina darujeta Ladi in Bojana 50.000 lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB na Opčinah.

V spomin na Markota Tenceja - Ketija daruje družina Vladimir Tence 20.000 lir za ŠD Mladina.

V spomin na prijatelja in tovariša Markota Tenceja daruje Srečko Colja 20.000 lir za ŠD Mladina.

V spomin na Dragota Oto daruje Danilo Starec z družino 30.000 lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB v Bojuncu.

V spomin na Francija Ukmarja daruje sestrnica Nina z družino 25.000 lir za Godbeno društvo Prosek.

V spomin na Draga Oto darujeta Laura in Klaydij Kofol 20.000 lir za ŠD Breg.

Namesto cvetja na grob Draga Oto daruje družina Gerdol (Kremenka) 20.000 lir za KD France Prešeren.

V spomin na pok. gospo Štefanijo Žvab darujejo prijateljice hčere Vide 70.000 lir za odkup sedeža Sklada Mitja Čuk.

šolske vesti

Glasbena matica obvešča, da je vpisovanje novih gojencev za šolsko leto 1990/91 od 3. do vključno 7. septembra na šoli Glasbene matice v Trstu, Ul. R. Manna 29, od 8. do 12. ure.

7. avgusta je bil objavljen v Uradnem listu razpis natečaja po naslovih za stolice in mesta na slovenskih nižjih in višjih srednjih šolah. Natečaja se lahko udeležijo tisti, ki so med šolskimi leti 1982/83 in 1988/89 poučevali vsaj 360 dni s predpisano diplomom in ki imajo habilitacijo za poučevanje oziroma usposobljenostno diplomu. Rok za vlaganje prošnje zapade jutri, 5. septembra. Vse informacije in obrazce nudi Sindikat slovenske šole, Ul. Carducci 8, II. nad., tel. 370301, ob torkih od 16. do 17. ure in ob četrtkih od 11. do 12. ure.

V spomin na Ketija Tenceja darujeta Ančko in Luciana 20.000 lir za sekcijo VZPI-ANPI iz Križa.

V spomin na Anno Primosi daruje družina 50.000 lir za KD Rovte-Kolonkovec in 50.000 lir za Sklad Mitja Čuk.

V spomin na Anno Primosi darujejo tete in strici 100.000 lir za Sklad Mitja Čuk, 50.000 lir za Center za rakasta obolenja in 50.000 lir za Zavod Rittmeyer.

V spomin na Anno Primosi daruje Pierino Petaros 50.000 lir za Sklad Mitja Čuk.

V spomin na Anno Primosi darujeta mama in oče 50.000 lir za cerkev sv. Marije Magdalene - Ul. Pagano.

V spomin na Franca Lipovca darujeta Anica in Drago Štoka 30.000 lir za ŠD Primorje.

V spomin na pok. Slavka Guština darujeta Anica in Drago Štoka 20.000 lir za ŠD Primorje.

V spomin na Cveta Hrovatina daruje družina Štoka 100.000 lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB na Opčinah.

Namesto cvetja na grob pok. Pepija Ferluge darujeta Marija in Ada Markon 20.000 lir za Sklad Mitja Čuk.

V spomin na Franca Ukmarja daruje Marija Vettorato 20.000 lir za Sklad Mitja Čuk.

V spomin na Franca Ukmarja daruje Emil Ferfolgia 20.000 lir za Sklad Mitja Čuk.

V spomin na Franca Ukmarja daruje družina Nabergoj 30.000 lir za Sklad Mitja Čuk.

V počastitev spomina na drage pokojne darujeta Amalia in Mirko Kjuder 30.000 lir za Skupnost družina Opčinež.

V spomin na pok. ženo Stano daruje Stane Malalan 40.000 lir za UNICEF.

V spomin na Cveta Hrovatina darujeta Angelca in Zvonko Malalan 50.000 lir za obnovo osrednjega spomenika padlim v NOB na Opčinah.

V spomin na Franca Ukmarja darujejo Zorka in Berto Bogatec 15.000 lir ter družina Cipollino 30.000 lir za Godbeno društvo Prosek.

Namesto cvetja na grob Anne Primosi daruje sošolka Martina Centazzo 20.000 lir za Sklad Mitja Čuk.

V spomin na Zdenkinega očeta Cveta Hrovatina darujeta Elena in Erika 20.000 lir za odkup sedeža Sklada Mitja Čuk.

V spomin na prijateljico Ančko daruje Erika Veglia 50.000 lir za odkup sedeža Sklada Mitja Čuk.

Namesto cvetja na grob Cveta Hrovatina daruje Silvo Malalan z družino 10.000 lir za odkup sedeža Sklada Mitja Čuk.

Ob očetovi obletnici smrti daruje družina Cvelbar 30.000 lir za odkup sedeža Sklada Mitja Čuk.

Namesto cvetja na grob Cveta Hrovatina daruje družina Cvelbar 20.000 lir za odkup sedeža Sklada Mitja Čuk.

V spomin na pok. Pepija Ferlugo darujeta Nada in Karlo Ferluga 10.000 lir za Društvo slovenskih upokojevcv.

V isti namen daruje Ivanka Andolšek 20.000 lir za Društvo slovenskih upokojevcv.

ATH			ADRIATHERM s.r.l.		
DOLINA 445 (Trst)			Tel. (040) 228800 - 228000		
Telefax (040) 228053 - Telex 461105			UVOZ - IZVOZ - REEKSPORT		
REPROMATERIALI - BLAGO ŠIROKE POTROŠNJE			menjalnica		
			3. 9. 1990		
ITUJE VALUTE	FIXING MILAN	BANKOVCI TRST	ITUJE VALUTE	FIXING MILAN	BANKOVCI TRST
Ameriški dolar	1177.—	1150.—	Japonski jen	8,193	7,700
Nemška marka	743,830	732.—	Švicarski frank	894,340	885.—
Francoski frank	221,770	217,500	Avstrijski šiling	103,726	103,500
Holandski florint	660,270	650.—	Norveška krona	192,650	188.—
Belgijski frank	36,224	35.—	Švedska krona	202,900	197.—
Funt šterling	2208.—	2170.—	Portugalski eskudo	8,427	7.—
Irski šterling	1996,800	1960.—	Španska peseta	11,921	11.—
Danska krona	194,370	190.—	Avstralski dolar	959,700	880.—
Grška drahma	7,533	7.—	Jugoslov. dinar	—	100.—
Kanadski dolar	1021,400	970.—	ECU	1539,50	—

BCIKB BANCA DI CREDITO DI TRIESTE TRŽAŠKA KREDITNA BANKA
Tel.: Sedež 040/67901 Agencija Domjo 831-131 Agencija Rojan 411-611

Prazničen zaključek folklornega festivala kljub nadležnemu naliwu med parado po mestu



Srbska folklorna skupina Obuča iz Beograda je osvojila Trofejo goriškega gradu na letošnjem festivalu svetovne folklorne, ki je v petdnevem intenzivnem sporedu ponudil goriškemu občinstvu bogat in pisan pregled folklornih plesov evropskih in tudi nekaterih izvenevropskih držav. Prav občinstvo je proti vsakemu pričakovanju dodelilo nagrado srbski folklorni skupini, ki je z izpiljenim predvsem pa živahnim nastopom znala pritegniti simpatijo gledalcev. Folklorni festival namreč ni bil tekmovalnega značaja, pač pa so edino nagrado podelili prav skupini, ki so jo gledalci na sobotnem nastopu vseh sodelujočih izbrali kot najbolj simpatično.

Zadnji dan festivala je v nedeljo ponudil tradicionalno parado folklornih skupin po mestnih ulicah od Travnika po obeh Korzih do razstavišča Espomego, kjer so bile zaključne slovesnosti in nastopi. Parada se je letos odvijala v znamenju slabega vremena, ki je vseskozi grozilo z dežjem in naposled - prav v najmanj primernem trenutku - tudi uresničilo grožnjo: niti pol ure po za-

četku spreveda, ko se je zadnja med skupinami komaj premaknila s Travnika, se je iz temnih oblakov ulil zelo nadležen dež, ki je pregnal marsikaterega gledalca in prisilil folklorne skupine, da so z urnimi koraki nadaljevale pot proti razstavišču. Res škoda, saj je bila letošnja parada jubilejna, kar 25. po vrsti, in bi organizatorji, sodelujoči ter občinstvo gotovo zaslužili nekoliko bolj priazensljivo vreme.

Pred popoldansko parado je spored zaključnega dne ponudil dopoldne v ljudskem vrtu tradicionalno budnico z nastopom postarske godbe Postmusik iz Celovca, ki je ogrela občinstvo s koračnicami in sklenila program z nezamenljivim Radetzki maršem. Pozno dopoldne je bil na prefekturi sprejem za predstavnike na letošnjem festivalu sodelujočih folklornih ansamblov, ki jih je spremljal predsednik Pro loco Sergio Piemonti.

Popoldanski spored se je kot rečeno začel s parado, ki je kot vsako leto privabila na pločnike vzdolž Korza desetstisoče ljudi. Na čelu je z bobni in trobentami korakala skupina "Sa sartiglia"

iz Oristana. Sledili so zastavonoše folklornih skupin, otroci z zastavami desetih držav sveta, nato Goriški pihalni orkester in mažoretke iz Nove Gorice ter po vrsti domače in tuje folklorne skupine. Ob nagajenih srbskih plesalcih in plesalkah je občinstvo toplo pozdravilo mimohod ukrajinskih in grških folkloristov, se zabavalo ob razigranosti mehiške "Compania nacional de danza folklora" in občudovalo noše indonezijskih deklet ansambla "Sangrina Bunda" iz Djakarte. Vsega tega pa so žal bili deležni predvsem gledalci ob začetnem delu proge spreveda, saj je nato dež sprevrgel parado v beg pod najbližjo streho, medtem ko so premočeni folkloristi urnih korakov hiteli proti razstavišču Espomego. Zaključna slovesnost se je nato odvijala v hali razstavišča, kjer so se premraženi plesalci in gledalci spet ogreli ob plesih in pozabili na vse nevšečnosti.

Na slikah (foto Marinčič) zastavonoše folklornih skupin na festivalu, novogoriške mažoretke in dekleta iz Indonezije s pisanimi nošami.

V Krminu nova enoteka kakovostnih briških vin



Ob prisotnosti številnih vinogradnikov ter predstavnikov krajevnih uprav, med njimi tudi iz pobratenih Dobrovega in Friesacha, so v soboto v Krminu svečano odprli novo enoteko krminskih in briških vin. Prostorno in lepo urejeno enoteko so odprli tik ob palači Locatelli na Trgu 24. maja. Predsednik zadruga, ki združuje 25 vinogradnikov in Občino Krmin, Dario Raccaro je poudaril pomembno vlogo, ki naj bi jo enoteka imela v uveljavljanju kakovostnih vin s krminskega območja. V njej bodo ponujali bogat izbor teh vin, prirejali pa bodo tudi srečanja in druge manifestacije v za to nalašč urejeni konferenčni sobi. V bodoče bodo skušali enoteko uveljaviti tudi na meddeželni ravni, saj razmišljajo o tem, da bi v njej ponujali izbor vin s območja Alpe Jadran.

Na srečanju ob odprtju so poleg Raccara spregovorili še krminski župan Ambrosio, predsednik Pokrajine Crisci, predsednik Trgovinske zbornice (ki je s prispevkom financiral pobudo) Bevilacqua in deželni svetovalec Tomat.

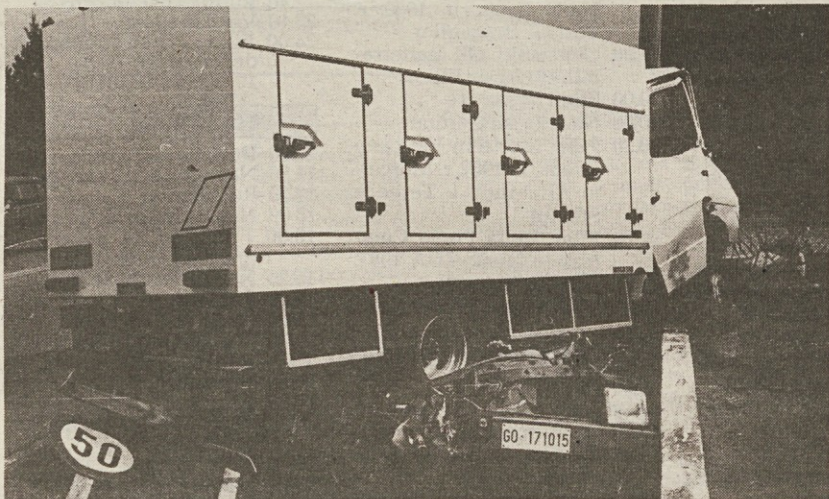
Na sliki (foto Marinčič) gostje ob odprtju krminske enoteke.

Tatovi v kapeli bolnišnice

Tatovi so prejšnjo noč obiskali kapelo pri splošni bolnišnici in odnesli nekaj liturgičnih predmetov, že včeraj pa so nekaj ukradenega blaga vrnili ali bolje pustili v spovednici v cerkvi sv. Ignacija na Travniku. Tamkajšnji župnik Silvano Cocolin je namreč našel zavoj z nekaj stekleničkami posvečenega olja, dva posrebrnjena zvonca, kakršni se uporabljajo pri maši in pozlačeno monštranco. Obvestil je škofijo, kjer so že bili obveščeni o tatvini. Patra Aureliano in Vincenzo iz kapele bolnišnice ter redovnica Idalberta, ki je tam cerkovnica, so prepoznali ukradene predmete. Ugotovili pa so tudi, da tatovi niso vrnili vsega: manjkala sta dva keliha in nekaj mašnih oblačil.

Zadevo so tudi javili policiji, ki je ugotovila, da so tatovi šli v kapelo skozi straniščno okno pri zakristiji, po kraji pa so se umaknili skozi drugo okno. Postavlja se vprašanje, zakaj so vrnili nekaj predmetov in ne vseh. So se morda skesali? Najbrž ne, saj bi v tem primeru vrnili vse. Verjetno so se hoteli znebiti manj vrednih predmetov, sicer pa tudi preostali niso posebnost dragoceni in jih ni lahko prodati kakemu prekupečevalcu.

Šofer na srečo le lažje ranjen včeraj dopoldne na Majnici Tovornjak je zmečkal avto



Enaindvajsetletni Alberto Citossi iz San Giorgia di Nogaro si bo moral najbrž nabaviti cel sveženj sveč in jih prižgati kakemu zavetniku, ki mu je včeraj dopoldne pomagal, da je odnesel celo kožo po strahovitem trčenju

na Majnici. Nesreča se je pripetila v bližini restavracije Puia. Citossi se je s hladilnim tovornjakom mercedes 711 peljal v smeri iz Gradišča proti Gorici. Zavozil je preveč v desno in s kolesoma zapeljal v majhen jarek ob cesti.

Nekaj metrov je nadaljeval vožnjo, ki pa se je nato sunkovito prekinila pri vzhodu v bližnjo hišo, kjer se preneha jarek. Tam je vozilo zadelo ob cementni zidek, tovornjak je dvignilo v zrak in ga vrglo na streho parkiranega fiata 127, ki je last 57-letne Alfee Marano, Majnica 293. Tovornjak je dobesedno zmečkal avto, obe vozili pa sta nato drsli še nekaj metrov dlje, kjer je tovornjak naposled treščil v cementni drog, ki je razdeljal kabino. Voznik je pri tem imel res neverjetno srečo. Že takoj ob trčenju ga je namreč vrglo skozi vetrobrano. Citossi je tako letel mimo cementnega droga in le nekaj centimetrov od konic kovinske ograje dvorišča hiše, ob kateri je pristal.

Z rešilcem KZE so ga prepeljali v goriško splošno bolnišnico, kjer so mu zdravniki ugotovili rane in udarce po udih in nekoliko močnejši udarec v glavo, vendar brez težjih poškodb. Sprejeli so ga na desettednevno zdravljenje v nevrološki oddelek.

Vzroke in okoliščine nesreče ugotavlja prometna policija.

Na sliki (foto Bumbaca) tovornjak in pod njim zmečkani ostanki fiata 127.

Promet blaga čez mejo raste

Pobuda SDAG za posaditev novih dreves okrog avtoporta

Blagovni promet skozi goriško mejno postajališče pri Štandrežu je letos skokovito narasel. V prvih šestih mesecih 1990 je namreč skupna bruto teža uvoženega blaga presegla količino celotnega lanskega uvođa. V razdobju od januarja do vključno junija letos so skozi štandreški mejni prehod uvozili milijon 237 tisoč ton blaga v skupni prijavljeni vrednosti 544 milijard lir, medtem ko je lani v celem letu uvoz dosegel milijon 95 tisoč ton.

Ti podatki kažejo na vztrajno rast blagovnega prometa skozi štandreški prehod, kjer so v zadnjih petih letih po padcu leta 1985 beležili iz leta v leto več prehodov tovornjakov. Leta 1985 jih je namreč potovalo čez mejo v obe smeri 62 tisoč, v naslednjih letih pa po vrsti 68 tisoč, 87 tisoč, 115 tisoč in lani 132 tisoč. Letos bodo gotovo krepko presegli tudi to številko.

Kar zadeva posamezne vrste blaga je še vedno pri uvozu, ki predstavlja največji del prometa, na prvem mestu les z 38% vsega blaga, sledijo kemične snovi (11%), surovine (10%), papir (9%) in živina (7%). Letos se je občutno povečal uvoz usnja in kož (4.843 ton v šestih mesecih proti 5 tisoč v celem letu 1989), tekstilnih izdelkov ali polizdelkov (5.522 ton proti 2.889), cementa in stekla (40.332 ton proti 60.195) ter kovin (45.817 ton proti 57.302). S povečanjem prometa so bila končno polno zasedena skladišča SDAG za prehodno blago, tako da družba, ki upravlja blagovni terminal

in obmejne naprave, že načrtuje povečanje skladišč.

Pri tem pa gre omeniti tudi zanimivo ekološko pobudo, ki jo je družba SDAG predlagala Šolskemu skrbništvu, Občini in Deželni ustanovi za parke in gozdove. Skupno naj bi namreč te ustanove priredile praznik drejva, na katerem naj bi učenci oz. mladina posadila nova drevesa na območju avtoporta in okrog mejnega prehoda. Cilj tega predloga, pravijo pri SDAG, je spodbujati ekološko vzgojo in skrb za zelenje pri mladih, obenem pa bi s tem dali lepši videz in "zeleno pljuča" območju, ki mu je prisotnost intenzivnih gospodarskih dejavnosti v zadnjih letih zelo spremenila videz. Predlog za posaditev novih dreves nameravajo posredovati tudi jugoslovanskim upraviteljem carinske cone pri Vrtojbi, tako da bi uresničili nekaj zeleni pas vzdolž meje.

Občinski svet v Sovodnjah

Po krajšem poletnem premoru se bodo drevi sovođenski občinski svetovalci ponovno zbrali na seji. Poleg običajnih poročil župana in posegov svetovalcev bodo vzeli v pretres še sklepe v zvezi z javnimi službami in

izvolitev članov nekaterih komisij. Seja se bo pričela ob 20. uri.

razna obvestila

Kmečka zveza obvešča, da je treba do 6. septembra prijaviti zaloge vina v kletah na dan 31. avgusta opolnoči.

izleti

Slovensko planinsko društvo priredi 23. septembra družinski avtobusni izlet na Lisco pri Sevnici in z ogledom raznih zanimivosti. Podrobne informacije nudijo zainteresentom v trgovini Bavcon, kjer se lahko tudi prijavijo. Izlet bo le v primeru, če bo do 15. septembra dovolj prijav.

včeraj danes

Iz goriškega matičnega urada v obdobju od 26. 8. do 1. 9. 1990.

OKLICI: karabinjer Andrea Proietti in bolničarka Graziella Michelutti, trgovec Massimo Chiussi in trgovka Daniela Bensa.

POROČILI SO SE: podjetnik Fabio Lippi in gospodinja Fulvia Marchesan, uslužbenec Luigi Occhiussi in študentka Isabella Corodessi, vojaški podoficir Sergio Paoletti in gospodinja Paola Manias, šofer Gino Terpin in frizerka Paola Franz.

kino

Gorica

CORSO 18.00-22.00 »Revenge«.

VERDI Danes zaprto, jutri: 18.00-22.00 »Doppia identità«.

VITTORIA 17.30-22.00 »Inizi particolari di una ereditiera«. Prep. ml. pod 18. letom.

Tržič

COMUNALE Zaprto.

EXCELSIOR Zaprto.

Nova Gorica

SOČA (Kulturni dom) 18.30-20.30 »Tango in Cash«.

SVOBODA Šempeter 20.30 »Ples v temi«.

DESKLE 20.00 »Dolgin«.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI Al Giardino - Verdijev Korzo 57 - tel. 531879.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU Občinska lekarna št. 2 (Comunale n. 2) - Ul. A. Manlio 14 - tel. 480405.

pogrebi

Danes v Gorici ob 9. uri Francesco Tronkar iz splošne bolnišnice v cerkev in na pokopališče v Ločniku, ob 11. uri Pietro Della Vedova iz splošne bolnišnice v cerkev sv. Jožefa v Stražicah in na glavno pokopališče, ob 12.30 Adolfo Verdoliva iz splošne bolnišnice v cerkev sv. Ignacija na Travniku in na glavno pokopališče.

Tudi izročilu Romov sodobnost streže po življenju

Zanimivost v različnosti

Ciganski rod od vedno spremlja neka avreola posebnosti, različnosti, lahko bi rekli nenormalnosti, še posebno v svetu, ki išče uniformiranosti in vsaj navideznega spoštovanja norm evropske civilizacije. Različnost je bila Ciganom usodna v času nacifašizma, zdi se, da jim niso posebno naklonjeni niti sistemi, ki se pravkar osvobajajo trdih režimskih okovov. V vzhodnih evropskih državah so bili doslej zaščiteni in v zadnjih letih si je narod Romov celo pridobil nekaj ugleda. V poulični miselnosti pa so Romi še vedno izključno »cigani«, kar ni oznaka narodnosti ali vere, prej ima ta beseda prizvok zaničevanja, le redko dobrohotnega, pri čemer pogosto pozabljamo, da govorimo o narodu z bogatim izročilom in prastarimi šegami.

Ce odpišemo romantične opise o nemirni ciganski krvi, ki žene svoje sinove po svetu, spoznamo lahko v Romih ljudi z drugačnimi življenjskimi vrednotami, kar prav gotovo pogojuje njihov način življenja. Ko oni govorijo o »delu«, to ne pomeni osemurnega garanja v tovarni, lahko pa najdemo med njimi odlične mojstre v izdelovanju bakrenih predmetov. Ko se desetletna deklica ponuja, da nam prebere roko, še ne pomeni, da to zna, tako si le začenja »služiti kruh«. Če zatremo nekaj predsodkov, pa moramo priznati, da imajo ciganske ženske, vsaj starejše, medijske sposobnosti, ki jih nociónistično-racionalna miselnost še ni v celoti prekrila. Seveda lahko še naprej razpravljamo, če je njihov način življenja sprejemljiv: prikolicice in dragi avomobili, vsiljivost prosjačenja na ulicah in v skrajni fazi tudi trgovanje z otroki, ki ga ne moremo kar tako odmisлити. Tudi v njihovem krogu lahko najdemo galerijo vseh tipov in osebnosti, le da nam je ta krog pogosto nedostopen, ker se zelo neradi razkrivajo. »Skrivajo« se celo pod različnimi imeni in pravzaprav nikoli ne izveemo njihovega pravega imena. Marsikdaj se zelo trudijo, da bi se prilagodili ustaljenim normam, od katerih se oddaljijo v svoji sredi. Nekateri so verni, najpogosteje pa ponujajo vero kot alibi poštenosti in dobrote.

Ob tem drobnem in nepoglobljenem razmišljanju se nam vsiljuje utemeljen sum, da sodobnost s potrošništvom, televizijo in drugimi še nevarnejšimi potezami, kot so mamila in alkohol, ciganskemu izročilu streže po življenju, kot se je izkazalo tudi na poroki, ki so jo slavili pred kratkim v Vidulisu. O virtuosnih ciganskih goslačih, skakanju čez ogenj, starih obredih o krvnem pobratenju ni bilo ne duha ne sluha. Vse to spada v romantiko preteklosti, ki jo sodobnost neusmiljeno preganja, ostaja le čar neznanega in nepoznanega.

V skupini, ki je pred kratkim taborila pri Briščikih, je bila ena najstarejših žensk iz Vojvodine in je odlično govorila hrvaščino. Mlajši so pravili, da se čutijo Italijane, italijanščino pa so hrustali z veliko težavo. Materin jezik jim je očitno romski, pravijo pa, da prihajajo iz Jugoslavije in se nazivajo za Gitane, kar naj bi bili pripadniki španskih ciganov. Njihova družba sloni na prikitem matriarhatu. Ženske so izredno delavne, prikolicice so vzorno čiste in urejene, glavno besedo pa imajo moški, ki jih podnevi nikoli ni v taboru. Ob skoraj idilično sliko njihove urejenosti v različnosti trčijo pritožbe socialnih delavk. Ukvarjati se morajo namreč z malimi in večjimi hudodelstvi, ki jih zakrivijo mladoletni ciganki. Prav zaradi mladoletnosti jim z zakonom ne morejo do živenga. Tu se seveda neha vsaka romantika in se nam spet vsili misel na nepomirujoče sodobne pojave.

(nak)



Pred kratkim so Romi v sosednji Furlaniji slavili kar dve poroki. Objavljena fotoreportaža je delo GIOVANNIJA MONTENERA v glavnem (razen enega posnetka) s poroke v Vidalisu.

Pod velikim cirkuškim šotorom se je zbrala družba preko 500 ljudi (zraven pa je bilo še kar lepo število otrok), saj je poroka še vedno velika slavnost, za katero tri dni koljejo in pečejo. Udeleži se je množica, ki se drugače med svojim vdranjem po svetu ne srečuje. Mlada dva (ki sta oblečena karseda sodobno) poroči starešina in šele kasneje opravijo tudi poroko v cerkvi, »da bi kaj ne bilo narobe«. Starejši znajo povedati, da med romskimi pari ni ločitev in razporok. Vsi prinesejo darila, mladoporočca darujeta povabljenec kravate in šale (slika spodaj levo), ženine družice prinesejo tilaste zavojčke s konfeti, ki jih mladoporočca tudi darujeta povabljenec. Ženske oblečejo slavnostna oblačila, čeprav jim ta dan naloži tudi obilico dela. Poseben obred je oblačenje otrok, ki se izjemoma vedejo res vzorno. Vidnejše moške osebnosti (na sliki sta Janko in Mirko, le da ne vemo, če sta to njuni pravi imeni) uničijo večje količine piva, vse pa se seveda zaključí s plesom, kot nam dokazuje zadnja slika spodaj desno.

Folklornega tako v samem obredu kot v praznovanju resnično ni več dosti, še posebno, če se poroke ne udeleži kak boljši violinist. Tu mislimo na vse tiste obrede, o katerih smo brali in o katerih še govorijo edino starejši Romi. Tudi opevane in zanimive šege iz preteklosti Romov počasi, a neusmiljeno ovija tenčica pozabe.



Neobičajen voden sprehod po prelepi Dolini Glinščice

V objemu narave

Kraška planota, ki kot veriga zapira Trst, se na območju dolinskega Brega pretrga; nad Boljuncem se odpira čudovita soteska istoimenske reke Glinščice, za domačine Klinšča.

Dolina Glinščice se pravzaprav začena takoj za boljanskim trgov - gorico ter se nato med hribi Sv. Mihael (230 metrov) in Stena (440 m) na levi ter Grižo (455 m) na desni strani, za kakih 2550 metrov vije do Botača, kjer se cepi v dva krajša dela, ki se končujeta na jugoslovanskem ozemlju. Gre za sicer majhen, a nedotaknjen naravni biser, ki ga naši ljudje vse premalo poznajo in cenijo, čeprav je od Trsta oddaljen le nekaj kilometrov. Ostra skalnata pobočja, ki močno spominjajo na ameriške canyone, bogata flora in favna, pa tudi številni zgodovinski spomeniki, zlahka navdušijo vsakega obiskovalca.

Na svoj račun lahko upravičeno pride tudi športnik, saj je Dolina Glinščice od nekdaj poznana kot pravcata telovadnica. Na prostem. Zaznamovane steze, številne kraške jame, dolgi skalnati obronki in prozorni rečni tolmunčki ustvarjajo zelo dobre pogoje za planinstvo, jamarstvo, alpinizem in celo kopanje. Prepovedana pa je vožnja z gorskim kolesom. Med podrobnejšim opisom soteske bomo bili sproti pozorni predvsem na te možnosti.

Kot izhodišče vzemimo Boljunc (nadmorska višina 71 m). Od vaškega trga bomo počasi prodirali v sotesko in se naposled ustavili v Botaču (185 m).

Po prvih 600 metrih od gorice do Gornjega konca, zadnjega predela vasi, je speljana asfaltirana cesta, po kateri je prepovedano voziti v prazničnih in predprazničnih dneh. Gre za razmeroma nezanimivo področje prehodnega značaja. V Gornjem koncu se na nadmorski višini 80 metrov nahaja najnižje italijansko gorsko zavetišče, zidana koča Premuda. V tej so pred kratkim člani tržaškega CAI ponovno odprli gostišče za izletnike in alpiniste. Tu se na desni strani reke pričenja glavna in najkrajša steza, ki pelje proti Botaču. Izletnik lahko doseže odmaknjeno vasico že po 40 - minutni počasni hoji.

Iz glavne steze se v določenih točkah odcepijo manjše steze, ki ponujajo zanimive sprehode, zlasti na pobočju Griže.

Pod glavno potjo poteka zelo sugestivna obrečna steza, ki je ponekod nekoliko bolj zahtevna, a omogoča dostop do raznovrstnih tolmunčkov, ki jih je ustvarila voda. Domačini jim pravijo "viri" in nosijo stara ledinska imena, ki odgovarjajo njihovi obliki. Virov je okrog 12, večjih ali manjših dimenzij. Največji je "Ta večji sup", pod slikovitim slapom. Nekateri "viri" so mrzlejši od drugih, v kolikor vsebujejo studece.

Rečna struga predstavlja naravni habitat za številne rake, tipične sive ribice in majhne vodne drsalce, "šuštare". Med domačini je bilo vedno priljubljeno pobiranje in uživanje rakov, ki je sedaj prepovedano. Pred nekaj leti so se v Glinščici pojavile tudi sicer redke postrvi. Težko pa je dobiti nekaj številne jegulje. Na vsak način ne moremo govoriti o možnosti športnega ribolova.

Prvi in najhitreje dostopni "vir", katerega obiskujejo zlasti Tržačani, je "Lopatnik", ki je dobro viden tudi z glavne poti. Kmalu za njim opravi reka daljši zavoj, na koncu katerega naletimo na bogati studenec - "Izvierek". Iz njega priteka na dan ledeno mrzla voda tudi v poletnih mesecih, ko obširne dele struge zajame suša.

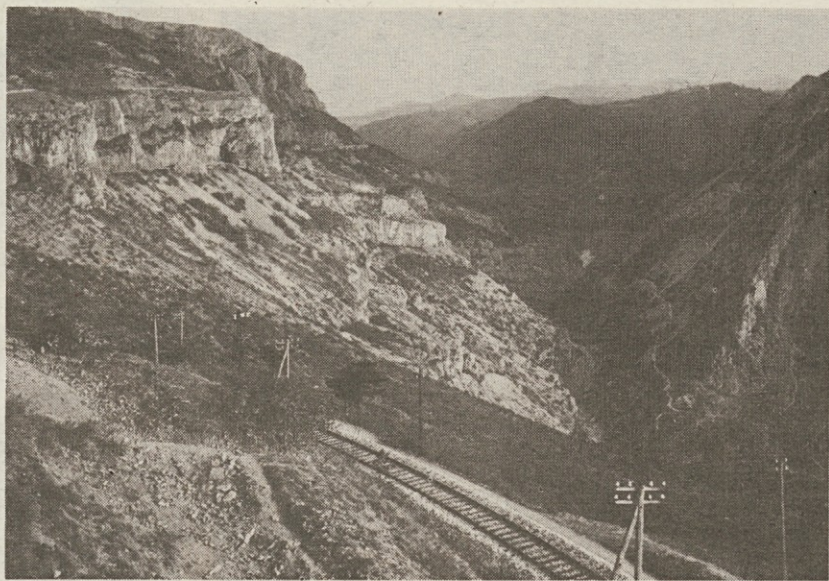
Rečna pot se v najožjem delu soteske pretrga. Prehod je možen le s krajšim plezanjem ali - poleti - s plavanjem preko serije čudovitih tolmunčkov, od "Struge" do "Zagojzde", katere obdajajo in celo pokrivajo skalnati oboki. Kopanje v razmeroma mrzlih vodah Glinščice je zelo prijetno.

Pot ob reki postane nato zopet prehodna. Med vrhami in drugimi listavci, ki obdajajo rečno strugo, je na levi strani razvidna manjša jama, iz katere izvira voda, ki priteka v strugo. Ta znameniti kraški pojav je v še večji obliki razviden Na Jami, tik za Boljuncem.

Pred "Ta večjim suptom" je treba zopet skočiti v vodo. Pod slapom se obrečna pot ustavi, a preko stezice lahko po strmemu desnemu pobočju kmalu dosežemo glavno pot, ki vodi v Botač.

Najboljše bo, da se za obrečno stezo odločimo takoj za Gornjim Koncem, od nje pa lahko pridemo tudi pozneje, v kolikor so povezave z glavno potjo številne.

Na vsak način bodimo na začetku glavne poti pozorni na dobro ohrane



Glinščica kot jo je v raznih obdobjih fotografiral Mario Magajna. Pod naslovom je fotografija iz leta 1954, ko je še delovala železniška proga iz Trsta v Hrpelje

njene ostanke rimskega vodovoda, ki je bil speljan do Trsta. Na levi strani steze so kmalu razvidni globlji jarki, ostanke strug, ki so usmerjale vodo na mlinska kolesa, katerih je bilo nekoč ob Glinščici res veliko. Ob lesenemu mostičku, preko katerega lahko najprej dosežemo obrečno stezo, so opazne ruševine prvega mlina, a na te naletimo tudi pred Botačem.

Kakih 300 metrov od začetka glavne steze, ko za sabo že pustimo leseni mostiček in prvi "vir" "Lopatnik", se znajdemo v širšem listnatemu gozdiču, v katerem prevladujejo črni gabri in jeseni. Le - tu se nam ponujata dve zanimivi možnosti, saj se na desni strani odcepijo dve stezi, ki se potem malo pod vrhom Griže združita in peljeta do Botača. Zaradi večje preglednosti označimo prvo z A, drugo pa z B.

Steza A se vije po golem in kamnitem pobočju Griže, sredi katerega planinec po nekajminutni hoji navkreber nenadoma opazi nekaj manjših topolov. Za njimi pa ga čaka pravo presenečenje, saj se na višini 298 metrov nahaja studenec Bukovec, ki nikdar ne usahne; pojav je skorajda edinstven. Iz Bukovca lahko po vijugasti stezi kmalu dosežemo t. i. Burjino sedlo, iz katerega se odpira prekrasen razgled na Glinščico, a tudi na večji del tržaškega zaliva. Edini problem predstavlja burja, ki tu dosega nenavadno moč. Panoramska steza je speljana po ravnemu travnatemu pobočju. Kakih sto metrov proti državni meji so še dobro ohranjeni nasipi nekdanjega gradišča. Steza gre mimo serije skalnatih obronkov in vodi do obširnega borovega gozda, ki se nadaljuje do Doline in še dlje. Steza nato zavije stran od doline Glinščice in se konča pri razgledni točki nad Kroglijami, od koder po kolovozu lahko pridemo do Doline.

"Potepanje" po soteski bomo nadaljevali po stezi A, ki se z vrha Griže pričenja počasi spuščati. Iz pustih apnenčastih prodov preidemo na široko sedlo "Sjla", zaraščeno s košatimi hrasti. Tu so nekoč domačini redno opravljali sečnjo. Od tod do Botača je kakih 20 minut hoje; steza je strma in spolzka in je ne svetujemo v obratni smeri. Tik pred tem sedlom se na stezo A priključi pot B.

Steza B je speljana po dnu ozke, poraščene doline ob vznožju 600 metrov dolgega grebena Počivanca. Po njegovih ravnih, skoraj navpičnih stenah so začrtane najtežje in najznamenitejše alpinistične smeri v dolini. Steza B se od vznožja Počivance odmakne le v zadnjemu in

najbolj strmemu delu, ko se priključi stezi A.

Po vrhu Počivance je speljana smer, primerna tudi za manj izkušene alpiniste, katerim na vsak način priporočamo uporabo vrvice in precejšnjo previdnost. Po njej je mogoče doseči spomenik posvečen znane alpinistu Emiliju Comiciju, ki je bil med ustanovitelji prve alpinistične šole v Glinščici. Do spomenika lahko vsakdo pride po položnejši levi strani. Preko te bo kmalu dosegel tudi slikovito romarsko cerkvico Na Pečah (po vsej verjetnosti iz 13. stoletja), ki se nahaja tik pod spomenikom Comiciju.

Glavna steza je v točkah pod cerkvico speljana precej nad rečno strugo. Še najlepši je pogled na znameniti slap, ki ga ustvarja reka, ko se spušta z manjše planote, na koncu katere sameva vasica Botač. Po seriji betonskih stopničk, prijetnemu listnatemu gozdiču in dvema mostičkoma smo že tam. V skoraj opuščenih vasi tik ob državni meji deluje gostilna, ki jo je dolga leta upravljala sedaj pokojni domačin Pepi Žerjal, najbolj poznana osebnost v Glinščici.

Botač je dosegljiv tudi po edini cesti v soteski, ki je speljana iz Hrvatov - zaselka nad Borštom. Cesto so pred nekaj leti asfaltirali, po njej pa lahko vozijo samo stanovanjci. Sicer pešajo po njej številni izletniki, ki si za izhodiščno točko izberejo vasico Jezero, na robu kraške planote. Ko iz tukajšnje urejene razgledne točke opazuješ dolino Glinščice imaš občutek, da si v orlovem gnezdu. Tik za gostilno se proti soteski spušča steza, ki nam po 500 metrih omogoča dostop do prej omenjene asfaltirane ceste.

Le - ta na višini 280 metrov prečka dobro razvidno traso, po kateri je bila speljana železniška proga Trst - Hrpelje. Z izgradnjo te proge je človek naredil največji poseg v naravo Glinščice, a kmalu po drugi svetovni vojni so jo ukinili in tračnice odstranili.

Gre pravzaprav za ključno točko na pobočju Stene, v kolikor lahko izletnik ubere na levi ali na desni strani traso bivše železnice.

Na desni strani (gledano z Jezera) bo kmalu naletel na dva predora, ki prečkata visoki skalnati obronek, po katerem so speljane srednje - težke alpinistične smeri. Alpinisti se lahko znajdejo tudi na podolgovatem vijugastemu skalovju, ki se v obliki večjih stopnic izpod prvega predora spušta proti reki; prehode so označili s tremi točkami težavnostne stopnje. Zaradi tega skalovja je širše področje med bivšo železniško progo in reko težko prehodno in brez

stezic. Izjemo predstavlja pot, ki nas izpred drugega predora, prek močno zaraščene pobočja, pripelje do reke, le nekaj metrov nad prvim tolmunčkom "Lopatnikom" in torej v neposredno bližino Gornjega Konca.

Ce iz "ključne točke" zavijemo na levo, se znajdemo pod impozantno skalo, ki v enem samem skoku pada iz vrha Stene. Tudi po njej so speljane številne plezalne smeri. Ob njenemu vznožju se odpira ozki vhod v t. i. "Fessura dei venti", ki je s svojimi 1060 metri najdaljša jama tržaškega Krasa. Po jami teče potok, ki je izoblikoval nekatera sugestivna jezera. Dostop do njih je mogoče le s popolno jamarско opremo in po najmanj 10 - urnemu podzemskemu bivanju; jame niso še raziskali v celoti. V njej živi redka vrsta netopirjev.

Kakih 400 metrov naprej, a malo nad železniško traso, lahko dosežemo večji vhod Pečine pod Steno, druge najbolj poznane jame v Glinščici. Jama ima še dva vhoda, dostopna samo preko plezalnih smeri. V njej so izvedli številne arheološke raziskave in prišli do pomembnih prazgodovinskih najdb.

Od ostalih petdesetih večjih ali manjših jam, katere obiskujejo številni jamarji, naj omenimo še Kroglijansko jamo. Do te pridemo po stezi, ki po urejeni razgledni točki nad Kroglijami zavije proti vrhu Griže. Ogled ne predstavlja posebnih težav. Takoj po vходу se odpira veličanska kupolasta dvorana, bogata s stalaktiti in stalagmiti. Po slikovitemu rovu lahko pridemo do manjše odprtine in prisostvujemo nenavadni igri sončnih žarkov, ki pronicajo v temne notranje prostore. V Kroglijansko jamo so se med vojno pred bombardiranjem zatekali domačini. V povojnih letih so jo nameravali urediti za vodene turistične obiske.

A nadaljujmo z našim sprehajanjem po bivši železniški trasi. Kmalu po točki, kjer se nahaja Pečina pod Steno, naletimo na dva krajša predora. Pred drugim je dobro razvidna steza, ki iz Drage vodi proti spodaj ležečemu Botaču. Po isti stezi se lahko napotimo na vrh Stene in od tod, po slikovitemu robu kraške planote, do Jezera.

Ce se pa na "ključni točki", kjer še stoji nekdanja železniška postaja, ne bomo odločili za železniško traso, bomo po nekaterih cestnih ovinkih zlahka v Botaču.

Spomniti se moramo še na zadnjo in najmanj običajno izhodiščno točko za obisk Glinščice. Gre za sicer dobro urejeno pot, ki iz Zabežca, preko borovega gozdiča, pelje do Gornjega Konca.

Takoj po Zabežcu pa se ji priključi steza, ki prihaja iz zgornjega griča Dolinska, kjer je tretja (ob tistih na Jezeru in nad Kroglijami) urejena razgledna točka v Glinščici. Pod njo se razprostira ozek in precej visok greben, ki mu Italijani pravijo "Piccolo Cervino", v kolikor njegova struktura spominja na Dolomite. Nad njo pa so razvaline zgodovinskega Mohovega gradu, s katerega so nadzorovali glavno pot, ki je povezovala srednjeveški Trst s širšim zaledjem. Glinščico so zlasti v 14. stoletju prečkale številne trgovske karovane, ki so prevažale predvsem sol. Ne gre izključiti, da se je tod s svojo kobilico podil sam Martin Krpan... Mohov grad je prisoten v grbu dolinske občine in je bil vzet tudi kot simbol športnega in gasilskega društva Breg.

Od razvalin Mohovega gradu je mogoče po krajšem vzponu doseči železniško traso, malo pred Hrpeljem.

Vse opisane steze so dobro razvidne in tudi zaznamovane. Izletniku nudijo možnost, da obišče najbolj sugestivne koticke Doline Glinščice v krožni poti.

Dolino Glinščice prečka tudi zamejska Vertikala, ki so jo začrtali člani SPDT. Preko Ocizle in Socerba na jugoslovanski strani kraške planote v neposredni bližini soteske, pa je speljana Slovenska tranzversala. Primerna bi bila povezava teh dveh pomembnih pešpoti, ki bo verjetno mogoča z ustanovitvijo mednarodnega parka Doline Glinščice. O parku, ki bo obsegal tudi širše področje na jugoslovanski strani, se vedno bolj vztrajneje govori. Avtonomne načrte za zaščito Glinščice so pred leti izdelali tudi pri deželni FJK.

Nekontrolirani turizem, ojačitev cestnih povezav in onesnaženje predstavljajo resne nevarnosti za naravno ravnovesje soteske. Njen nadaljnji nedotaknjeni obstoj ni odvisen samo od zaščitnih zakonov, ampak predvsem od vedenja čedalje številnejših obiskovalcev. Le - tem so odprta vrata za prakticiranje priljubljenih športov - hoje, alpinizma in jamarstva - in za opazovanje raznolike flore in favne, a pod pogojem, da to bogastvo spoštujejo.

Najbolje bo, da planinec obišče Dolino Glinščice po predstavljenih poteh spomladi ali jeseni. V poletnih mesecih postane soteska zanimiva zlasti v njenemu spodnjemu delu, po katerem je speljana obrečna pot. Ob mrzlih zimah lahko prisostvujemo edinstvenemu spektaklu, ko slap in številni tolmunčki poledenijo.

WALTER KOREN

Presenečenja na odprtem teniškem prvenstvu ZDA McEnroe že v četrtfinalu

NEW YORK — Od teniškega prvenstva ZDA se je morala posloviti tudi veteranka Martina Navratilova. Turnir se je končal tudi za Italijana Carattija in Ferrandovo, veliki presenečnji prvenstva ZDA (Ferrandova je med drugim izločila tretjo igralko sveta, Jugoslovanko Selešev). Kaže pa, da svojo drugo mladost preživlja veteran McEnroe (na sliki AP), ki se je že prebil v četrtfinale. Nekaj izidov:

MOŠKI - 3. kolo: Cerkasov (SZ) - Chang (ZDA) 6:4, 6:4, 6:3; Berger (ZDA) - Caratti (It.) 4:6, 2:6, 6:4, 6:3, 6:4; Becker (ZRN) - Carbonell (Sp.) 6:4, 6:2; Mansdorf (Iz.) - Gilbert (ZDA) 5:7, 5:7, 6:3, 7:5, 6:1; Krickstein (ZDA) - Cash (Avs.) 6:4, 7:6, 7:6; **osmina finala:** Lendl (CSFR) - Bloom (Iz.) 6:0, 6:3, 6:4; Sampras (ZDA) - Muster (Av.) 6:7, 7:6, 6:4, 6:3; McEnroe (ZDA) - Sanchez (Sp.) 7:6, 3:6, 4:6, 6:4, 6:3; Wheaton (ZDA) - Curren (ZDA) 7:5, 7:6, 4:6, 6:4.

ŽENSKE - 3. kolo: Tauziat (Fr.) - Martinez (Sp.) 6:2, 6:1; Garrison (ZDA) - Meier (ZRN) 6:4, 6:3; Novotna (CSFR) - Gildemeister (Peru) 6:3, 6:1; **osmina finala:** Fernandez (ZDA) - Wiesner (Av.) 6:3, 6:2; Sabatini (Arg.) - Sukova (CSFR) 6:2, 6:1; Meskhi (SZ) - Ferrando (It.) 7:6, 6:1; Maleeva (Svi.) - Navratilova (ZDA) 7:5, 3:6, 6:3.



Borg se vrača?

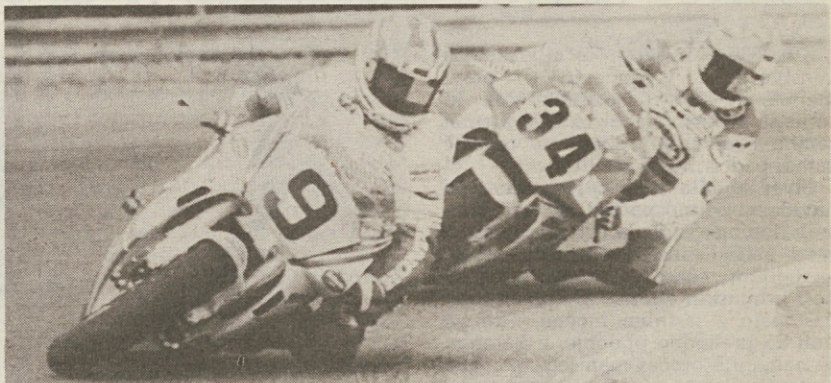
PARIZ — Bjorn Borg se bo kmalu vrnil na teniška igrišča in že nekaj dni vneta vadi na nekem londonskem terenu, pod skrbnim očesom svoje tretje žene, Loredane Berté. Vest ni uradna, vendar jo s precejšnjim poudarkom objavlja francoski športni dnevnik L'Equipe pod naslovom: »Borg, neverjetni povratek«.

Dopisnik dnevnika je sicer Borga skušal intervjuvati, vendar zaman. Italijanski pevki pa je le uspel iztrgati nekaj besed: »Smo na počitnicah in on (Borg, op. ur.) se ne pripravlja na Wimbledon.« Odvetnik Frank Hoggart, ki skrbi za Borgove posle, pa ni hotel domnev o povratku ne potrditi ne zanikati. Borg vadi po štiri ure dnevno s svojim rojakom Patrikom Albertssonom in glede na vneto, ki jo kaže, bi se dalo jasno sklepati, da se skuša vrniti v formo svojih najboljših dni.

Borg je svoj zadnji uradni nastop opravil januarja 1983, potem ko je med drugim šestkrat zmagal na prvenstvu Francije, petkrat je bil prvi v Wimbledonu in dvakrat v Italiji. Odtlej je opravil več ekshibicijskih nastopov, leta 1984 pa je poskusil srečo na uradnem turnirju v Montecarlo, vendar ga je že v prvem kolu izločil Francoz Leconte.

Po pisanju francoskega dnevnika so razlogi za Borgov povratek predvsem finančne narave. Ko je opustil tenis, so njegovo premoženje ocenjevali na približno 100 milijonov dolarjev, ki pa so kaj kmalu izpuhteli. Veliko denarja naj bi porabil za dve razporoki, a tudi posli mu niso več cveteli (samo njegova firma športne opreme naj bi ga »olajšala« za štirideset milijonov dolarjev), nadalje je moral račune voditi s švedsko davčno upravo. »L'Equipe« zatrjuje, da mu je za »peklenski« ritem življenja ostalo okrog deset milijonov dolarjev in kakšna nepremičnina. Očitno je, zatrjuje še dnevnik, da mu je sedanja žena, vulkanska Loredana Berté, zmešala glavo, da je vanjo blazno zaljubljen, do take mere, da je pripravljen se z vsakomer prepirati. In zaradi nje, zaključuje »L'Equipe«, bo morda poskusil nemogoči povratek.

Na motociklističnih dirkah za VN Madžarske Capirossi še upa



BUDIMPEŠTA — Italijan Loris Capirossi in Američan John Kocinski sta bila glavna protagonista nedeljskih motociklističnih dirk za VN Madžarske. 17-letni italijanski motociklistični up se je v razredu do 125 ccm z drugo zmago v letošnji sezoni približal vodilnemu na svetovni lestvici, Preinu (ZRN), na samih 7 točk. O svetovnem naslovu bo tako odločala zadnja dirka, 16. septembra v Avstraliji. Veliko zaslug za zmago Capirossija ima njegov klubski tovariš Fausto Gresini, ki je fantu »kril hrbet«, potem ko je pobegnil. Gresini se je uvrstil na četrto mesto, Prein pa je bil šele šesti. Na oder zmagovalcev se je povzpel Italijan Casanova, ki je bil tretji.

V četrtliterskem razredu je Američan Kocinski odščipnil vodilnemu Cardusu pet točk prednosti na svetovni lestvici. Tudi v tem razredu bo odločilna dirka za VN Avstralije. Kocinski je v nedeljo zmagal, Cardus pa je bil šele

tretji. Na častno drugo mesto se je uvrstil Bradl (ZRN).

V polliterskem razredu je naslov svetovnega prvaka že osvojil Američan Rainey. V nedeljo je odstopil, zmagal pa je Avstralec Doohan na hondi. To je bila druga zmaga motorjev honda v letošnjem svetovnem prvenstvu.

Lestvice za svetovni naslov
125 ccm: 1. Prein (ZRN, honda) 169 točk; 2. Capirossi (It., honda) 162; 3. Spaan (Niz., honda) 160.

250 ccm: 1. Cardus (Sp., honda) 208 točk; 2. Kocinski (ZDA, yamaha) 203; 3. Cadalora (It., yamaha) 169.

500 ccm: 1. Rainey (ZDA, yamaha) 240 točk (svetovni prvak); 2. Schwantz (ZDA, suzuki) 188; 3. Doohan (Avstralija, honda) 162.

Na sliki (AP): zmagovalci dirke v polliterskem razredu, Avstralec Michael Doohan (levo) in Američan Kevin Schwantz.

Po nedeljski zmagi v italijanskem pokalu v gosteh proti Licati

Triestina igra jutri proti Milanu

LICATA - TRIESTINA

0:1

STRELEC: Picci v 77. min.
LICATA: Negretti, Grimando, Gambardella, Olivari, Cassia, Di Bari, Tundo, Costantino, Lo Garzo (Scichilone), Pagliacetti, Mirabelli.

TRIESTINA: Biato, Corino, Costantini, Consagra, Conca, Di Rosa, Terraciano, Giacomarro, Soda (Trombetta), Urban, Picci.

SODNIK: Cinciripini iz Ascolija.

LICATA — Po medli igri in pičli zmagi v prvem srečanju v Trstu si je Triestina v prvem kolu italijanskega nogometnega pokala privoščila zmago v gosteh v Licati in se tako uvrstila v šestnajstino finala tega tekmovanja. Tržačani se bodo že jutri srečali s Sacchičevim Milanom v Milanu.

Nedeljska tekma med Licato in Triestino ni bila zanimiva in niti napeta. Nogometaši trenerja Giacominija so skušali le obraniti prednost iz prvega srečanja, kar jim je tudi lepo uspelo, pa čeprav so tudi tokrat prišle na dan dokajšnje težave Triestine, predvsem kar se tiče kondicijske priprave.

Tržačani so se skozi vse prvi polčas prvenstveno le branili in odgovarjali na pritisk domačinov s protinapadi. Podobno je bilo tudi v začetku drugega polčasa, vse dokler ni Giacomini poslal na igrišče napadalca Trombetta. Le-ta je pičle četrte ure po vstopu na igrišče lepo podal Picciji, ki je neubranljivo povedel svoje v vodstvo. Isti igralec je bil že uspešen v prvem



Ruud Gullit, eden od Milanovih asov, s katerimi se bo jutri spoprijela Triestina

srečanju v Trstu. Trombetta se je nato spet izkazal z močnim strelom, ki se je odbil od prečke.

CASERTANA - UDINESE 1:0

Drugi predstavnik Furlanije-Juljske krajine v italijanskem nogomet-

nem pokalu, videmski Udinese, je v nedeljo nepričakovano izgubil v gosteh proti Casertani (0:1), a se je zaradi izdatne zmage na domačih tleh (4:1) kljub porazu uvrstil v šestnajstino finala. V nadaljevanju tekmovanja se bo srečal s prvotligašem Pisu.

Nedeljski izidi

Barletta - Cosenza 0:3 (prva tekma 1:0, kvalificirana Cosenza), Casertana - Udinese 1:0 (prva tekma 1:4, kval. Udinese), Catanzaro - Pescara 0:2 (prva tekma 0:1, kval. Pescara), Como - Reggiana 1:2 (prva tekma 1:0, kval. Reggiana), Empoli - Lecce 4:5 (prva tekma 0:0, kval. Lecce), Giarre - Ascoli 2:0 (prva tekma 0:1, kval. Giarre), Licata - Triestina 0:1 (prva tekma 0:1, kval. Triestina), Lucchese - Foggia 3:1 (prva tekma 1:4, kval. Foggia), Mantova - Cremonese 0:0 (prva tekma 0:2, kval. Cremonese), Messina - Ancona 1:1 (prva tekma 2:2, kval. Messina), Modena - Reggina 1:1 (prva tekma 1:3, kval. Modena), Monza - Padova 2:0 (prva tekma 1:3, kval. Monza), Palermo - Verona 1:3 (prva tekma 1:2, kval. Verona), Salernitana - Brescia 0:1 (prva tekma 0:0, kval. Brescia), Taranto - Avellino 2:0 (prva tekma 1:1, kval. Taranto), Venezia - Fiorentina 0:0 (prva tekma 4:1, kval. Fiorentina).

Pari šestnajstine finala: Napoli - Cosenza, Fiorentina - Parma, Bologna - Reggiana, Modena - Lazio, Cesena - Cremonese, Sampdoria - Brescia, Verona - Torino, Monza - Inter, Juventus - Taranto, Udinese - Pisa, Roma - Fog-

gia, Giarre - Genoa, Bari - Messina, Atalanta - Pescara, Lecce - Cagliari, Milan - Triestina.

MONFALCONE - PRO GORIZIA

1:1 (1:1)

STRELCA: v 5. min. Milanese ter v 24. min. Juculano (11-metrovka).

MONFALCONE: Carloni, Da Dalt (Asquini), Cernecca, Lazzara (Rerco), Saturno, Milanese, Tassotti, Fierro, P. Brugnolo, M. Brugnolo, Ciani.

PRO GORIZIA: Iacuzzo, Stacul (Illeini), Calò, Zilli, Stokelj, Giacomini, Juculano, Janjanin, Del Zotto, Giacometti, Protti (Bertossi).

SODNIK: Mantovani iz Conegliana. GLEDALCEV: 500.

TRŽIČ — Posoški derbi med Monfalconejem in Pro Gorizijo se je sklenil z delitvijo točk. Neodločen izid vsekakor odgovarja obema postavam, saj sta obdržali vodilno mesto v tej skupini italijanskega pokala in imata iste možnosti, da si zagotovita nadaljnjo uvrstitev.

Najzanimivejši del srečanja je bil vsekakor uvodni, ko sta enajsterici odigrali dokaj odprto in brez posebnega taktiziranja. V tem času je prišlo tudi do obeh zadetkov.

V nadaljevanju so oboji zaigrali slabše in jasno je bilo, da jima neodločeni izid zadostuje.

LESTVICA PO 3. KOLU: Pro Gorizia, Monfalcone in Centromobile 4 točke, San Giovanni in Sevegliano 2.

Od 7. do 16. septembra

Svetovno padalsko prvenstvo v Lescah

LESCE — V Lescah in na Bledu se vneto pripravljajo na 20. svetovno prvenstvo padalcev, ki se prične 7. in konča 16. t. m. Že dan pred uradnim treningom so se na prizorišču prvenstva, ki je že povsem narejen, zbrali Sovjeti, Kitajci, Američani, Čehoslovaki, Kanadčani, Švedi in Turki, v kratkem pa pričakujejo še vse ostale. Padalci Združenih arabskih emiratov so odpovedali udeležbo. Organizatorji računajo, da se bo do začetka tekmovanja zbralo 141 padalcev in 105 padalk (kot 29. prijavljena ekipa je Peru).

Za gledalce bo tokrat poskrbel bolj kot kdaj koli doslej. Kar s treh strani se bodo lahko povsem približali doskočišču. Ekran za rezultate ob robu padalskega kroga je prirejen tako, da s piskom opozori na vsak natančen doskok v središče. Že na neuradnem treningu s piski skoraj ni prenehal in upati je, da bo tako tudi med prvenstvom.

Hajduku »Kvarnerska riviera«

REKA — Na 38. izvedbi mladinskega nogometnega turnirja »Kvarnerska riviera« je končno prvo mesto osvojil splitski Hajduk, ki je v finalu z 1:0 (1:0) premagal angleško enajsterico Notts County. Na 3. mesto se je uvrstila Crvena zvezda, ki je z 2:0 (0:0) odpravila Partizana.

Hajduk je zmagal zaslužen, to pa je že sedmič, ko si je izbral pomembno trofejo.

Za neprijetno presenečenje v 1. jugoslovanski nogometni ligi poskrbela Olimpija Jutri mladi, čez teden dni še prva ekipa za EP

Posebej za Primorski dnevnik
FRANCI BOŽIČ

Večina prvotligaških tekem je bila tokrat v soboto, kajti jutri bo mlada reprezentanca Jugoslavije v Sarajevu igrala prvo finalno tekmo za evropsko prvenstvo s Sovjetsko zvezo, zaradi nastopa ekipe A za evropsko prvenstvo s Severno Irsko (12. t. m.) pa bo zdaj prvenstvo prekinjeno do 16. t. m. Tudi tokrat ni manjkalo presenečenj, najbolj neprijetno pa je doživela Olimpija doma s Slobodo.

Crvena zvezda je kot za šalo opravila z Željezničarjem in osvojila peti par točk. Beogradjanci tudi tokrat niso blesteli, Sarajevčani pa so bili izredno slabi. Prvi igralec tekme je bil Bičević, ki je še lani igral v Franciji, dosegel je prvi gol, drugega pa je že po tradiciji prispeval mladi Robert Prosenič, ki igra v izredni formi. Derbi kola med Partizanom in Dinamom je prav tako razočaral, Beogradjanci pa so dobili tesno, a brez večjih težav. Strelca za Beogradjane sta bila Jokanović in Djurdjević z bele točke, za Dinamo pa Šuker. Zagrebčani so nastopili brez Mladenovića in Shale, zadovoljil pa je le Kostaričan Gonzales. Zagrebški direktor Velimir Zajec je bil ogorčen sprico igre moštva, napovedal pa je ostre sankcije. Splitski

Hajduk je poleg Željezničarja še edini brez zmage, tokrat so Splitčani v Mostaru dosegli tri gole, toda tudi to je bilo premalo, kajti Velež je zmagal s 4:3. Bilo je sicer že 4:1, potem pa je Bokšić v zadnjih minutah dosegel dva gola. Na Reki je bilo le kakih 1000 gledalcev, Rijeka pa je kljub temu s Sarajevom prikazala solidno igro in zmagala z goloma Komljenovića in Punišića.

Olimpija bi se z zmago nad Slobodo prebila na tretje mesto, toda za Bezigradom ji je nepričakovano spodrslilo. V prvem polčasu je nekako šlo, bilo je 0:0, pričakovati pa je bilo, da bo obroč gostov zdaj zdaj popustil. Toda to se ni zgodilo, celo nasprotno. Moštvo iz Tuzle, ki doslej še ni zmagalo, je v pičlih dvajsetih minutah doseglo kar tri gole. Golov v ljubljanski mreži pa bi bilo lahko še več, kajti na spolkem terenu sta »palčka« Kostić in Beširević kot za šalo preigrala ljubljanske igralce. To je bila najslabša igra ljubljanskega moštva v zadnjih nekaj letih, na koncu tudi častni komočarjev zadetek ni mogel omiliti blamaže. Ljubljancani se tokrat sploh niso borili, to pa je lahko znamenje za preplah, čeprav je položaj Olimpije na lestvici za zdaj videti še kar trden.

REZULTATI 5. KOLA I. ZNL: Proleter - Vojvodina 7:6 (1:1,0:0) po 11-m,

Radnički - Rad 3:4 (0:0) po 11-m, Željezničar - C. zvezda 0:2 (0:1), Olimpija - Sloboda 1:3 (0:0), Budućnost - Spartak 2:0 (0:0), Velež - Hajduk 4:3 (1:1), Rijeka - Sarajevo 2:0 (2:0), Borac - Osijek 3:0 (2:0), Partizan - Dinamo 2:1 (2:0), Zemun prost. LESTVICA: C. zvezda 10, Budućnost 9, Partizan 7, Olimpija 6, Rad, Proleter, Radnički 5, Velež, Dinamo, Zemun 4, Rijeka, Sarajevo, Spartak 3, Sloboda, Borac, Vojvodina, Osijek 2, Željezničar in Hajduk 1.

PRIHODNJE KOLO (16. 9.): Dinamo - Zemun, Osijek - Partizan, Sarajevo - Borac, Hajduk - Rijeka, Spartak - Velež, Sloboda - Budućnost, C. zvezda - Olimpija, Rad - Željezničar, Proleter - Radnički, Vojvodina prosta.

REZULTATI 5. KOLA II. ZNL: Zagreb - Bor 1:0 (1:0), Dinamo - Radnički 3:0 (2:0), Sutjeska - Napredak 4:1 (1:0), Sloboda - Leotar 2:0 (0:0), Pelister - Priština 2:0 (1:0), GOŠK Jug - Šibenik 2:0 (1:0), Iskra - Budva 1:0 (0:0), Borac - Mačva 4:5 (1:1, 1:0) po 11-m, Beograd - Vardar 4:5 (2:2, 1:1) po 11-m, Kikinda prosta.

LESTVICA: Napredak 8, Dinamo, Pelister, Radnički, Vardar, Sloboda, Iskra, GOŠK Jug 6, Sutjeska, Beograd, Kikinda, Zagreb, Priština 4, Šibenik, Mačva 3, Budva, Bor, Leotar 2, Borac 0. Prihodnje kolo bo 9. t. m.

Tudi Reinhold Messner v Kranju

KRANJ — V soboto, 15. septembra, bo v Kranju letošnje drugo master tekmovanje, na katerem nastopijo le povabljeni plezalci. Na njem bodo med drugim sodelovali Reinhold Messner kot gost ter francoski plezalec Jean Baptiste Tribut in plezalka Corine Labrunne kot tekmovalca. Tekmovanje se bo pričelo ob 18. uri, najprej pa bodo na vrsti dekleta.

Messner bo v Kranj dopotoval v petek, 14. t. m., in bo zvečer imel predavanje z barvnimi diapozitivi, naslednji dan pa bo kot gost prisostvoval preizkušnji na

umetni steni ob plavalnem bazenu v Kranju, na kateri se bo merilo 10 tekmovalcev v moški in pet tekmovalk v ženski konkurenci.

Omenimo še, da bo Messner predaval v kranjskem kinu Center v petek, 14. t. m., ob 20. uri. Ker dvorana sprejme omejeno število obiskovalcev, organizatorji priporočajo, da si zainteresirani vstopnice zagotovijo v predprodaji, in sicer od jutri dalje v kinu Center v Kranju in na Planinski zvezi Slovenije v Ljubljani.

totip

1. — 1. Nealy Lobell	X
2. — 1. Express Ride	1
2. — 1. Fiaccola Effe	1
2. — 1. Jeff's Spice	1
3. — 1. Iperbero	X
2. Gabrielladorio	X
4. — 1. Il del Tiglio	2
2. Gr Due	1
5. — 1. Insidia Red	X
2. Il Concord	1
6. — 1. Issandro	2
2. Imax	1

KVOTE

12 (76 zmagovalcev)	6.789.000 lir
11 (2.094 zmagovalcev)	240.000 lir
10 (20.028 zmagovalcev)	25.000 lir

totocalcio

Barletta - Cosenza	2
Casertana - Udinese	1
Catanzaro - Pescara	2
Como - Reggiana	2
Giarre - Ascoli	1
Licata - Triestina	2
Lucchese - Foggia	1
Mantova - Cremonese	X
Messina - Ancona	X
Modena - Reggina	X
Monza - Padova	1
Palermo - Verona	2
Salernitana - Brescia	2

KVOTE

13 (2 dobitnika)	1.659.162.000 lir
12 (49 dobitnikov)	67.720.000 lir

PRIHODNJI STOLPEC TOTOCALCIA: Atalanta - Bari, Bologna - Pisa, Cagliari - Inter, Lecce - Napoli, Milan - Genoa, Parma - Juventus, Roma - Fiorentina, Sampdoria - Cesena, Torino - Lazio, H. Verona - Messina, Lucchese - Udinese, Taranto - Pescara, Triestina - Cremonese.

V Splitu se je končalo 15. evropsko atletsko prvenstvo ob premoči NDR

Drobljenje sil značilnost tega EP

SPLIT — 15. evropsko atletsko prvenstvo bo šlo v zgodovino kot pravi mejnik, ne sicer zaradi kakovosti, ki se je na svetovni ravni izrazila z enim samim svetovnim rekordom, temveč zaradi padca nivoja rezultatov.

Stvar je bila sicer pričakovana po navidezni očitno pa tudi stvarni kontroli dopinga. Izgleda celo, da je strah pred posledicami jemanja poživil in anabolikov nekoliko prodrl v miselnost vrhunskih atletov, ki v večji meri nastopajo z lastnimi močmi. Gre pa tudi za prehodno obdobje, v katerem se nadaljuje proces manjšega pomena zastav in državnih ekip v korist posameznikov ali skupine posameznikov, ki svojo dejavnost organizirajo s pomočjo multinacionalnih menežerjev.

Drobljenje sil je razvidno v prvi vrsti pri nabiranju kolajn. V primerjavi z izvedbo v Stuttgartu (sedemnajst držav) je v Splitu do odličij prišlo dvajset držav. Povečala se je tudi težnja po manjši monopolizaciji na samem vrhu. Tri velesile v Stuttgartu proti štirim iz letošnjega prvenstva s Francijo, ki je na tem, da stopi v klub velikih. Zanimivo je, da sta obe Nemčiji skupaj osvojili kar petnajst zlatih odličij in skoraj enako število manj žlahtnih. Z bližnjo združitvijo se bo učinkovitost Nemčije zmanjšala vzporedno s prodiranjem blagostanja na Vzhod in tudi iz bolj praktičnega razloga manjšega števila nemških atletov na startu. Ne gre prezreti niti dejstva, da se je pomoč kakovostnemu športu v NDR korenito zmanjšala in brez zaposlitve je ostalo že nekaj tisoč trenerjev. Športniki pa so v znatni meri izgubili ugodnosti, katerih so bili deležni doslej.

V nastale praznine, opazne tudi zaradi razkroja sovjetske ekipe, lahko stopijo torej države z dokaj visokim življenjskim standardom, vendar tudi z rezervoarjem sil iz kolonialnih ali polkolonialnih zaležij. V tem pogledu prednjačita Velika Britanija in Francija, katerih ekipi sta že črpoliti ali



Italija je na EP v Splitu zelo ugodno presenetila. Bordin (desno) in Poll sta tako slavila po uspešnem maratonu. (AP)

vsaj močno »zagoreli«. Na tako pot bo prejel ali slej stopila tudi ZRN, ki že ima v svojih mladinskih vrstah več temnopoltih subjektov iz priseljevanja v to državo. Italija zajema prvenstveno iz svojega Juga. Prej ali slej pa bo tudi sama postala uvoznica številnih atletov iz Afrike, ki že več let delujejo z operativno bazo pri nas. Izven omenjenih držav so uspehi ostalih le drobni, čeprav zelo dobrodošli z motivacijo, ki iz njih izhaja.

Med takimi primeri je letos Jugoslavija z neverjetnim sedmim mestom na lestvici kolajn ob izraženih ciljih, ki so bili v eni sami kolajni kakršnekoli kovine in za nekaj mestih v finalih. Resnost dela, ki je označevala zadnjih nekaj let atletike v Jugoslaviji, je sicer obetala tudi nekaj več in objektivno bi lahko prišel kak uspeh

več. Selektor Dane Korica verjetno še sedaj ne verjame, da ima v svojih vrstah dva evropska prvaka, eno srebrno in eno bronasto odličje. Za omembo Jugoslavije se pride tudi na organizacijo prvenstva, ki je trpela pri učinkovitosti drobnih služb. Poznalo se je, da skoraj tri leta ni bilo storjenega skoraj ničesar in je bil stroj zgrajen v zadnjih dveh ali treh mesecih. Začasnost določenih struktur še bolj pa primerne atletske kulture je negativna in utegne ustrezno vplivati na investicije. Dočela negativna je bila prisotnost političnega položaja na Hrvaškem, ki je predvsem prvi dan mejila na nevaren fanatizem. Z izrecno protokolarnega vidika je bilo ravnanje organizatorjev nekorektno.

Evropska in svetovna atletika sta sedaj odločno usmerjeni v svetovno prvenstvo, ki bo prihodnje leto v To-

kiu in na olimpijske igre. Nastajajoče vrzeli v Evropi in nekakšna privatizacija delovanja atletov skrivajo nove nevarnosti za čistost tega športa. Velik denar, ki kroži tudi na atletskih stadionih, stimulira medicinske raziskave, ki naj bi privedle do »nevidnih« farmakoloških preparatov za doseganje boljših rezultatov. Ustvarjanje idolov je vsakdanji kruh za podjetja, ki proizvajajo športno opremo, ali pomagajo atletiki za širjenje svojega videza. Obsta tudi vtis, da se v sedanji fazi še vedno dopušča določene farmakološke posege z edinim namenom, da se brez prevelikega hrupa omogoči temu ali onemu časten umik. Posebno nevarna je v tem smislu serija mitingov za atletske Grand Prix, ki izključno teži za rezultatom za vsako ceno.

BRUNO KRIŽMAN

Košarkarska C liga

Jadran najel U. Merlina

Danes zapade rok za registracijo igralcev, ki nastopajo v tretji italijanski košarkarski ligi in v kateri bo letos igrala tudi naša združena ekipa Jadrana.

V našem moštvu je letos spet prišlo do nekaterih novosti. Kot je znano, je Sandi Rauber odšel v Livorno h Garessiu 2000, ki nastopa v A-2 ligi, od »veteranov« sta ostala torej le Valter Sosič in Mauro Čuk, kajti tudi Robert Daneu ne bo igral za Jadran, saj je komaj prestal operacijo kolen.

Jadran pa je od Stefanela najel z možnostjo dokončnega nakupa Umberta Merlina (bek-krilo, letnik 1967, 193 cm visok), ki je začel igrati košarko pri Don Boscu, nato je postal član Stefanela, eno sezono je igral za Servolano, lani pa za Conegliano, ki nastopa v C ligi in katerega je treniral letošnji Borov trener Fabio Sancin.

SZ Bor je dokončno odstopilo Jadranu Deana Oberdana, na posodo pa je dalo Davida Pregarca, Aleksa Smotlaka in Rikija Škerka, tako da je Jadranovo moštvo sedaj končno izoblikovano.

Potrjeni trener Valter Vatovec bo imel tako na razpolago naslednje igralce: Valter Sosič, Mauro Čuk, David Pregarc, Umberto Merlin (člani), Dean Oberdan, Aleks Smotlak, Riki Škerk, Marco Crisma, Robi Paulina, Martin Pertot, Martin Sosič, Ivan Lesica, Rudi Stanisa, Damjan Gerli (mladinci). Tu je še član Stefan Persi, ki pa je na odsluženju vojaškega roka.

Jadranovci bodo imeli prvi uradni nastop že ta teden, saj bodo nastopili na turnirju za tretjeligaše, ki ga v petek in soboto prireja prav SZ Jadran. Na tem turnirju pa bodo poleg naše ekipe nastopila še moštva tržaškega Latte Carso, tržiškega Italmonfalconeja in Iskre iz Nove Gorice.

Na kolesarskem svetovnem prvenstvu med profesionalci Razočaranje med Italijani



TOKIO — Po velikem uspehu Gualdija med amaterji je vsa »kolesarska Italija« pričakovala enak podvig tudi od svojih profesionalcev. In kako ne bi, saj je bila letošnja postava azzurrov zares močna. Tu so bili Bugno, Chiappucci, Fondriest, vseeno pa so se morali Italijani zadovoljiti s »skromno bronasto kolajno«, ki jo je osvojil Gianni Bugno. Le-ta je namreč dobil sprint glavne skupine, v kateri so bili tudi vsi ostali favoriti tega svetovnega prvenstva, pustili pa so se presenetili od belgijskih kolesarjev Rudyja Dhaenensa in Dirka De Wolfa, ki sta se sama predstavila na ciljno ravnilo in tako osvojila zlato, oz. srebrno kolajno dvignjenih rok in sama presenečena, da sta lahko tako poceni ugnala vso svetovno elito.

Razočaranje v italijanskem taboru je bilo popolno. Tudi Američan Greg Lemond ni skrival jeze, da se je lahko tako poceni predal. Na zatožni klopi pa je predvsem italijanski zvezni trener Martini, ki ni znal taktično voditi svoje ekipe. Bugnov bron je gotovo preskromna uteha za ambicije letošnje zelo močne italijanske reprezentance.

Sicer pa je bilo na splošno svetovno prvenstvo na Japonskem za italijanske barve dokaj uspešno. Na dirkališčnih in cestnih vožnjah je namreč Italija osvojila kar po 3 zlate, srebrne in bronaste kolajne. Glede osvojenih odličij je bila le Sovjetska zveza boljša od Italije, ki je zbrala 5 zlatih in po dve srebrni in bronasti kolajni.

Na četrtem mestu je Francija (2 zlata, 1 srebrno in 2 bronasti kolajni), na petem pa Nizozemska z dvema zlatima odličjima.

Na sliki (foto AP) Belgijca De Wolf in Dhaenens ter Italijan Bugno na zmagovalnem odru.

Sinoči v organizaciji kluba »Rosselli« Potreba po športnih objektih

Sinoči je bilo v tržaškem hotelu Excelsior v organizaciji kluba »Rosselli« zanimivo srečanje s predsednikom Triestine De Riujem in podpredsednikom Stefanello Crosatom. Kot je uvodoma poudaril deželni odbornik Carbone, ki je razpravo tudi vodil, je bila to predvsem priložnost za publiko, da predstavnikoma največjih tržaških športnih društev postavi zanimiva in mogoče tudi polemična vprašanja. Sledil je poseg občinskega odbornika za šport De Gioie, ki se je zaustavil predvsem pri problematiki infrastrukture, in sicer novega stadiona, ki je v gradnji in nove športne palače. Optimistično je dejal, da upa v precej hitro dograditev obeh struktur.

Nasploh je bila to tema, o kateri je bilo največ govora, saj sta o gradnji športnih objektov posvetila velik del svojih posegov tudi De Riü in Crosato.

De Riü je dejal, da ako stadion ne bo narejen za sezono 1991/92, bo to prava »katastrofa«, da pa obstajajo še drugi problemi, kot so igrišča za trening (Triestina vadi skozi teden v Turjaku). Drugi problem pa je nekoliko plitev odnos publike do Triestine, kar se odraža tudi v majhnem številu prodanih abonmajev. Iz posega nekaterih navijačev pa je bilo razvidno, da del odgovornosti nosijo tudi društvo in igralci, ki v zadnjih letih niso storili veliko, da bi jih publika vzljubila. Kar se tiče tekmovalnih uspehov, pa je De Riü dejal, da starta letos Triestina na

višja mesta, čeprav ne računa na takojšnji prestop v A ligo. Ta uspeh naj bi dosegla ob podpori občinstva v nekaj letih.

Tudi Crosato je dejal, da je kratkoročni cilj ekipe, ki je navkljub Meneghinu najmlajša v A-1 ligi, ohranitev statusa prvoligaša. Spomnil je tudi na uspeh mladinske ekipe, ki je osvojila državni naslov. Nato je prešel na bolečo točko - športno palačo in ponovno poudaril, da bo Stefanel zapustil tržaško društvo, če ne bo v kratkem imel zagotovilo, da bo novi objekt zgrajen in to v doglednem času. Trenutna razpoložljivost stare športne palače (3.800 prostorov), naj bi ne dosegala niti za abonente, tako da bo moralo društvo verjetno prekiniti s prodajo abonmajev, ki jih je že sedaj - tri tedne pred pričetkom prvenstva - 3.000.

Z njegovim nastopom so se seveda strinjali tudi diskutanti publike, vsi pa so si bili edini, da so sedaj na vrsti politiki, ki morajo te probleme rešiti.

MARKO OBLAK

Breg boljši od Zarje na memorialu bratov Husu

V sinočnjem prvem polfinalu nogometnega memoriala bratov Husu je Breg s 5:2 po 11-metrovkah (1:1, 2:2) premagal Zarjo. Drevi ob 20.30 bo drugi polfinale, med Gajo in S. Marcom.

obvestila - obvestila

ODBOJKARSKA KOMISIJA

PRI ZŠSDI obvešča udeležence odbojcarskih tečajev v Zgoniku in v Trstu, ki se bodo začeli jutri, 5. t. m., da je zbirališče ob 8.30.

ŠD POLET

KOTALKARSKA SEKCIJA obvešča, da so odprta vpisovanja za nove tečajnike (letnike 1983/84) in tudi za druge ljubitelje kotalkanja. Interesenti naj se javijo na Poletovem kotalkališču od 18. do 20. ure vsak dan, razen sobote in nedelje (tel. 211758).

KK BOR - MINIBASKET

sporoča, da se bo vadba v minibasketu (skupini 1979/1980 in 1981/1982/1983 dečki in deklice) začela v ponedeljek, 10. septembra, na stadionu 1. maj. Za informacije tel. št. 361476 (Walter Corbatti).

ŠD MLADINA

obvešča, da se nadaljujejo skupni treningi smučarjev in rolkarjev ob sredah ob 18. uri. Zbirališče, kot običajno, na igrišču Doma A. Sirk.

Ker je v polnem teku prvi test je začelena polna udeležba.

SEKCIJA ŠG IN ŠRG ŠZ DOM obvešča, da se bodo pričele vsakodnevne skupne priprave za deklice

ŠRG (pripravnica in selekcija) v torek, 4. septembra, ob 15. uri (do 16.30), za fante (oročna telovadba) isti dan ob 16.30 (do 18.00). Vodstvo sekcije obenem obvešča vse novince, ki bi se želeli vpisati k oročni telovadbi (ŠG) ali k ritmiki (ŠRG), da bo vpisovanje kar ob urah treningov v telovadnici Kulturnega doma v Ul. Brass 20 v Gorici.

ŠD POLET

KOŠARKARSKA SEKCIJA obvešča, da je vadba v minibasketu na zunanjem igrišču v Prosvetnem domu na Opčinah kot sledi: ob ponedeljkih, sredah in petkih od 15.00 do 16.15 za letnike 1984/83/82; vsak dan, razen ob sobotah in nedeljah, ob 16.15 pa za letnike 1979/80/81. Vsi interesenti se lahko prijavijo kar neposredno na treningu ali pa na sedežu ŠD Polet na Opčinah (Prosvetni dom) od 10.30 do 12.30 (tel. 213403).

SK DEVIN

obvešča, da se nadaljuje predsmučarska telovadba na sedežu društva v Cerovljah vsako sredo od 18. do 19.30. Možen prevoz z društvenim kombijem. Za informacije tel. na št. 200939 (Kristijan Zidarič).

Na deželnem atletskem prvenstvu v Azzanu tudi dva borovca

Dvojna zmaga Igorja Sedmaka

Oba predstavnika atletskega društva Bor sta se na absolutnem deželnem prvenstvu v atletiki v Azzanu sijajno odrezala: Igor Sedmak je postal deželni absolutni prvak tako v troskoku kot v daljini, Claudia Coslovich pa podprvakinja v metu kopja.

Igor je v troskoku na prvo mesto računal, saj na deželnih lestvicah v tej disciplini vodi, vendar so deževno, vetrovno in hladno vreme ter prekinitev onemogočile daljše skoke prav vsem. Med vsemi, ki danes v troskoku skačejo čez 15 metrov, je samo njemu z 15,02 metra uspelo preseči to razdaljo. V skoku v daljino je z 683 cm presenetil vso konkurenco in nenadejano osvojil naslov prvaka.

Claudia je v tem trenutku sredi intenzivnega dela za nastop na absolutnem državnem prvenstvu in na kaj drugega kot na drugo mesto za deželno člansko rekorderko niti ni računala, zato smemo imeti njen rezultat 46,36 m za zelo soliden. (I. P.)

Solidne uvrstitve Čupinih jadralcev

Pred kratkim so se jadralci JK Čupa udeležili državnega prvenstva v razredu laser v Civitanova Marche. Pri vsaki skupini sta nastopala dva Čupina: jadralca Marko Kojanec in Adriano Ferfoglia v prvi ter Danijel Toscano in Mitja Bužan v drugi skupini. Spremljal jih je trener Niko Kojanec.

V tednu dni je bilo na sporedu šest preizkušenj, od katerih je bil najslabši rezultat izključen za končno uvrstitev. V skupini standard je zmagal 40-letni Gianni Galli (CN Livorno), prvo mesto v skupini radial pa si je zasluženo pripadela Roberta Zucchini (CNAM Alassio) in tako zmagala tudi v ženski kategoriji. Zares si zasluži pohvalo!

Letos se je Čupa prvič udeležila državnega prvenstva v razredu laser in je lahko z doseženimi rezultati zadovoljna.

Tu se bo namreč odvijalo državno mladinsko prvenstvo.

VRSTNI RED
STANDARD: 1. Gianni Galli (CN Livorno) 23,75; 55. Adriano Ferfoglia (JK Čupa) 252,00; 66. Marko Kojanec (JK Čupa) 279,00.

RADIAL: 1. Roberta Zucchini (CNAM Alassio) 8,50; 12. Danijel Toscano (JK Čupa) 55,00; 17. Mitja Bužan (JK Čupa) 80,00. (D. T.)

Visottiju teniški turnir v Gorici

Fabio Visotti iz Verone je osvojil teniški turnir Baum, ki ga je v Gorici organiziralo društvo Zaccarelli. Tenisisti iz Verone, ki je v Gorici zmagal že na prejšnjih dveh izvedbah turnirja, je na odločilnem dvoboju strl odpor Mas-similiana Botte (6:4, 6:3), ki je v polfinalnem srečanju premagal glavnega favorita turnirja Casadeia.

V ženski konkurenci pa je prvo mesto osvojila Flora Perfetti (zmagala je že leta 1987), ki je v velikem finalu premagala Erico Giugno z rezultatom 6:4 in 6:3.

Juventina je igrala neodločeno, Mladost pa je izgubila Zarja, Vesna in Gaja zmagale v deželni nogometni pokalu

ZARJA - CGS 5:2 (1:1)

STRELCI ZA ZARJO: Auber, Franca, Tognetti (2) in Kalc.

ZARJA: Cocevari, Samez (Tognetti), Ridolfo, Voljč, Fonda, Grgič, Antonič, Varljen, Kalc, Auber, Gombač (Franca), Sardi (Kalc).

V prvi tekmi v sklopu deželnega pokala je Zarja popolnoma pregazila nasprotnika. Povedati je treba, da bi lahko Bazovci zmagali s še večjo razliko, če ne bi storili nekaj začetniških napak v obrambi, kar so nasprotniki izkoristili z dvema zadetkoma.

Tekma se ni začela obetavno za zarjane, saj so že po nekaj minutah igre prejeli gol po hudi napaki obrambe. Po голу so se vendarle zdržali in imeli nekaj lepih priložnosti za zadetek. Do izenačenja pa je bilo treba počakati vse do konca prvega polčasa, ko je Auber po lepem predložitku Antoniča zatresel nasprotnikovo mrežo.

V drugem polčasu so Bazovci že v prvi minuti prešli v vodstvo po lepi akciji Roberta Kalca, ki je lepo podal do Franze, le-ta pa je z glavo premagal nasprotnikovega vratarja. Od tega trenutka dalje pa je Zarja s cinično hladnokrvnostjo še trikrat zatresla mrežo nemočnih Tržčanov in očarala številne prisotne navijače, ki so končno prišli na svoj račun. (BIG)

VESNA - ZAULE 2:1

STRELCA ZA VESNO: Soave in Picchieri.

VESNA: Messina, Soave, Messai, Niko Sedmak, Giralardi, Fabio Candotti, Pertan, Leonardi, Picchierri, Naldi, Canazza, Babich, Giordino.

V okviru priprav na nogometno prvenstvo 90-91 se je kriška Vesna predstavila svojim navijačem v tekmovalni na deželni pokal na nogometnem igrišču v Repnu, kjer bo odigrala vse svoje domače tekme. Takoj moramo povedati, da je društvo radikalno obnovilo ekipo in jo še posebej pomladilo.

V tekmi proti moštvu Zaule ni bilo pričakovati, da bi bili novi igralci že uigrani. Trener Esposito povrh vsega ni razpolagal z vsemi igralci, ker so bili nekateri še na dopustu, kar trije pa so bili izključeni za eno kolo še iz lanske sezone. A vendarle, na igrišču so se nogometaši kriške ekipe dobro izkazali. Igra je bila dopadljiva in fan-tije so pokazali, da ne nameravajo pustiti ničesar nasprotniku. Prva priložnost se je ponudila Canazzi, ki pa jo je nerodno zapravil: streljal je naravnost v vratarja. V 21. minuti je Zaule za las zgrešil gol. Po predložitku z desne je nasprotni srednji napadalec nerodno streljal čez prečko. V 32. minuti je Vesna povedla po akciji, ki jo je požrtvovalni Soave zaključil z lepim strelom izven kazenskega prostora. V 36. minuti je Vesna podvojila v veteranom Picchierijem, ki je po izvedenem strelu s kota spretno spravil žogo v nasprotnikovo mrežo. Minuto pred koncem prvega polčasa je kriški branilec Giralardi zadržal nasprotnika v kazenskem prostoru in sodnik je dosodil 11-metrovko, ki so nasprotniki uspešno izvedli. Prvi polčas se je tako končal pri izidu 2:1 za Vesno.

V nadaljevanju je imela kriška ekipa še tri zrele priložnosti, a rezultat se ni spremenil. Kljub temu, da je bila to prva letošnja tekma Vesne, lahko zvesti kriški navijači optimistično pričakujejo novo prvenstvo.

(Silvio Bezin)



Posnetek z nedeljske tekme med Zarjo in CGS

(foto Križmančič)

GAJA - ROIANESE 2:1

STRELCA ZA GAJO: Kalc (11-m) in Pangoni.

GAJA: Sancin, Šuc, Ballarin, Pangoni, Bullo, Max Grgič, Pečar (v 10. min. d.p. Dalla Giacomia), Ghiotto, Vengust, Celemen, Kalc.

Gaja je nastopila v okrnjeni postavi. Lahko bi rekli, da je bil to dober trening za zeleno-rumene. Že v začetnih minutah je Gaja napadala in ti napadi so vendarle obradili sadove v 20. minuti, ko je igralec Roianeseja v kazenskem prostoru prestregel žogo z roko. Enajstmetrovko je Kalc realiziral. Po nekaj minutah je sodnik dosodil 11-metrovko tudi za Roianese in to zaradi prekrška Pangonija nad srednjim napadalcem. Nasprotniki so izenačili in pri tem rezultatu se je zaključil prvi polčas.

V drugem polčasu je bila igra medla. Gaja je bila v rahli prednosti in je to premoč izkoristila z zadetkom Pangonija. Do konca tekme se rezultat ni več spremenil. Za zeleno-rumene je bila skratka to dobra trening tekma.

JUVENTINA - MOSSA 0:0

JUVENTINA: Pascolat, Bastiani, Capotorto, Trevisan, Chizzolini, Nadali, Andaloro, Devetak, Tabaj, Klanjšček, Travagin, Molinari, Kerpan, Peteani, Peršolja. Trener: Campi.

MOSSA: Marussi, Russian (Martinuzzi), Radigna, Bonutti, Trevisan, Vecchiet, Skocaj, Biasion, Medeat, Zanier (Piovesana), Natoli (Tesolin), Duca, Mattioli. Trener: Mauri.

SODNIK: Pestrin iz Vidma. Juventina je v prvem letošnjem uradnem nastopu na stadionu Baia-monti v Gorici igrala neodločeno proti ekipi Mosse. Srečanje je veljalo za izločilno skupino tekmovalja amaterskih enajsteric za italijanski pokal. Proti ekipi nižje lige (Mossa naj bi se letos v 2. AL potegovala za napredovanje), so štandreski igralci skozi večji del tekme pokazali določeno premoč, niso pa znali prednosti izkoristiti za zmago. Juventina je sicer ustvarila nekaj redkih akcij, iz katerih bi lahko dosegla zadetek, avsakič so napadalcji zapravili ugodne priložnosti ali pa je solidna obramba gostov odbila njihove strele, tako da vratar Mosse ni imel težjega dela.

Srečanje se je začelo pod nadležnim dežjem in vse do 15. minute ni nudilo

omembe vrednih napadov. Dve priložnosti je nato imela Juventina s Klanjščkom in Nadalijem, bivšim igralcem Pro Gorizije, ki je letos ojačil ekipo. Mossa je bila nekajkrat nevarna v protinapadu. Tako je v 36. minuti, potem ko je Juventina večkrat zapored iskala pot do gola v nasprotnikovem kazenskem prostoru, levo krilo Mosse Natoli z nevarnim diagonalnim strelom poslal žogo nevarno mimo vrat. V začetku drugega polčasa je Juventina imela še nekaj ugodnih priložnosti (strela Bastianija in Klanjščka z roba kazenskega prostora in lepa podaja s kota, ki je Klanjšček za las ni preusmeril z glavo v mrežo), nato pa je bilo tekme konec, saj so Štandrcem nekoliko poše moči, igralci Mosse, ki so pokazali nekoliko boljše telesno kondicijo, pa niso bili sposobni ogroziti nasprotnikovih vrat. Novi vratar Juventine Pascolat, ki je pred tremi leti branil tudi vrata državne reprezentance amaterjev, tako ni imel priložnosti, da bi pokazal vse svoje sposobnosti.

Trener Campi, ki se je moral odpovedati diskvalificiranemu bivšemu Sovodenju Černigoju, je v ekipo uvrstil kar tri perspektivne igralce under 16. Na igrišče je poslal Marka Devetaka, medtem ko sta Marino Peteani in Dino Peršolja ostala tokrat na klopi in bosta kdaj drugič imela svojo priložnost. Pomladitev je vsekakor obetajoča za bodočnost ekipe. (mm)

FOGLIANO - MLADOST 2:1 (1:1)

STRELCA: v 2. in 69. min. Franti ter v 39. min. Zoff.

MLADOST: Baldan, Černic, Kobal, Falcicchia, A. Devetta, Zavadvav, M. Argentin, Marušič, R. Devetta, Zoff (Caleo), D. Argentin.

Doberdobska Mladost je začela letošnjo pot v deželni pokalu z nezaluzenim porazom. Kraševci so bili vseskozi enakovredni domačinom in so v zadnjih minutah srečanja zapravili enkratno priložnost, da bi iz Foljana odnesli točko.

Fogliano je že v 2. minuti dosegel gol in v nadaljevanju skušal rezultat še povečati. Kaj kmalu pa so se Kraševci organizirali in ustvarili več ofenzivnih akcij. V eni od teh je Zoff izkoristil slab poseg domačega branilca in izenačil.

V drugem polčasu sta si bili ekipi dokaj enakovredni, zmagoviti zadetek pa je Franti dosegel s prostega strela.



Po pisanju Bernala Diaza se je pot conquistadorjev začela z dvema manjšina odpravama iz Kube na Yucatan. Obe so domačini zaradi velike številčne premoči odbili, Špancem pa je bilo jasno, da se je mogoče proti primitivnim prebivalcem uspešno borovati. Po daljših pripravah je Hernan Cortés zbral nekaj nad 400 vojakov in z osmimi ladjami plul proti Yucatanu in nato v etapah proti današnjemu Veracruz. Cortésu je guverner Kube Diego Velasquez v zadnjem hipu skušal odvzeti poveljstvo. Nanj so pritiskali zavistni veljaki, ki pa niso imeli dovolj vojaške moči, da bi tudi dejansko posegli.

Španci so se v Veracruzu zasilo utrdili. Govorice o velikem in bogatem mestu Tenochtitlan so jih silile naprej, bila pa je med vojaki tudi manjšinska struja, ki bi se rada vrnila na Kubo. Da bi preprečil vsak poskus upora in bega, je Cortés vse ladje razen ene onesposobil za plovbo in z manj kot 400 vojaki in kakimi 50 konji krenil v osrčje dežele. Imel je precej prask z domačini, ki pa so bili oboroženi z loki, fračami, sulicami in palicami, medtem ko so imeli Španci kakih 20 topov, več desetih pušk in samostrel, bili so oboroženi z meči in so z lahkoto odbijali kaotične napade domačinov, ki so na prišlece redno navalili vsi hkrati in se med seboj le ovirali. Niakor niso razumeli, da bi Španci z največjo lahkoto premagali, če bi jih napadali z manjšimi skupinami, vendar brez prestanka dan in noč. Brez rezervistov in možnosti za počitek bi conquistadorji morda v dveh dneh posem propadli.

Med pohodom na mehiško planoto so jih v vsakem večjem kraju domačini napadli in redno utrpeli hude izgube, ki so jih prepričale, da so sprejemali mirovne ponudbe Cortésa. Slednji je skrajno štedil z močmi in si skušal pridobiti naklonjenost domačinov, ker je za svojo vojsko potreboval redne dobave in tudi delovno silo za prenašanje topov, orožja in tovorov. V znak spoštovanja so mu krajevni vladarji prinašali obilo zlatih predmetov, ki so le večali pohlep po novih zakladih.

Z železno disciplino je Cortés prišel pred Tenochtitlan in z zelo tvegano potezo sklenil, da stopi v samo mesto na laguni.

Po zamisli kralja Montezume je šel Cortés v past, španski poveljnik pa je že jasno razumel, da so se tam vse niti stekale k vladarju. Brez njega se ni ničesar ukrepalo in z drznim posegom je Cortés Montezumo zadržal v svojem taboru za talca. Sila pri tem ni bila uporabljena in Montezuma je opravljal svoje državniške posle iz posebne ujetništva. Piramida oblasti pa je bila dejansko obglavljena.

Medtem so prišle na ušesa Cortésu zanesljive vesti o izkrcanju mogočne španske odprave. S Kube jo je poslal Diego Velasquez in je imela kazenske namene. Ujeti bi morala Cortésa in ga privedi pred sodišče. Conquistador je bil kriv, da je mimo Velasqueza poslal svoje sle v Španijo s tovorom zlata za kralja in prosil za nova pooblastila pri osvajanju. Pri tem je uporabil edino preostalo ladjo.

Stike z novimi španskimi prišleci pa je vzpostavil tudi Montezuma in z njihovo pomočjo kanil ugnati Cortésa.

Kot že večkrat dotlej, je Cortés vse prehitel. Montezumo je ujetega pustil s samo 60 vojaki in z ostalimi odhiti proti obali. Veliko oficirjev kazenske odprave je z zlatom in obljubami pridobil zase in z manjšo bitko onesposo-

bil nasprotnika ter istočasno močno povečal svojo vojaško moč. S precejšnje samozavestjo je že drugič vkorakal v Tenochtitlan, tu pa je bil položaj že skrajno napet, ker so domači veljaki že odpisali Montezumo in sklenili Špance napasti brez obzira na življenje neodločnega vladarja. Ujeti kralj je skušal rojake pregovoriti in jih pomiriti, sami pa so ga ubili in s tem dejansko začeli napad.

Španci so sklenili, da se umaknejo preko poti, ki je vodila po enem od nasipov, domačini pa so ga na več mestih razrušili in umik skrajno zapletli. V zmedu med dvema ognjema in s puščicami, ki so frčale tudi iz kanujev ob nasipu, je Cortés izgubil približno 800 vojakov, nekaj desetini konjev ter skoraj vse težko orožje. Ostanki španske vojske domačini niso dolgo zasledovali, še pred začasnim umikom pa so Španci z grozo iz daljave opazovali, kako so ujetim vojakom odpirali prsa, iz njih iztrgali srca in ta polagali pred svoja božanstva.

Španci so se v varni razdalji kmalu organizirali. Iz Španije so že redno prihajale na obalo posamezne ladje, ki so trgovale z vojaško in drugo opremo ter s konji, prinašale pa tudi nova človeška ojačenja. Sloves o bogati deželi je že prišel v Evropo.

Z oporiščem v Texcoco na obali lagune je Cortés začel politično akcijo, preko katere je vsaj za silo pridobil zase nabrežne kraje, ki so bili siti strahovlade Aztekov. Dal je tudi porušiti vodovod in mesto se je lahko oskrbovalo le preko kanujev, ki so bili aktivni posebno ponoči. Ko je nekaj tisoč domačih zaveznikov nanosilo dovolj lesa iz oddaljenih področij, so španski tesarji zgradili 13 večjih bark in s tem dramatično spremenili razmerje moči na laguni.

Po nekaj mesecih obleganja je mesto padlo. Ob svojem tretjem vstopu v Tenochtitlan so Španci našli kupe mrličev, sestradsane ljudi in niti bilke trave ali drugega zelenja. Žeja in lakota sta prispevali, da je veliko ljudi že prej na skrivaj s kanuji zbežalo iz mesta.

Novi vladar je bil Cuauhtemoc in Španci so ga pustili na svojem mestu. Upor tedaj ni bil več mogoč in domačo oblast so conquistadorji potrebovali za vzpostavitev normalnega ritma življenja. Sicer je moral Cuauhtemoc prestat mučenje s sežiganjem stopal, ker so hoteli španski duhovniki od njega izsiliti navedbo kraja, kamor je Montezuma skril svoj zaklad.

Cuauhtemoc je navidezno mirno vodil domače posle, iz varnosti pa je moral včasih spremljati Cortésa na raznih vojaških pohodih. Na enem od teh v južnih krajih so bili Španci zaradi tropskega dežja in težko prehodnih krajev v vidnih težavah in domačini so pripravljali past. Baje je zadevo tajno organiziral sam Cuauhtemoc, katerega je dal Cortés obesiti.

Na Trgu treh kultur ali Tlatelolcu so ostanki azteškega mesta, razpadajoča cerkev, katero so Španci zgradili v zahvalo za osvojitve mesta in ob straneh neznajni moderni bloki kot predstavniki moderne Mehike. Kraj je žalosten. Če se seveda pozna vso zgodbo. Občutki na njem so podobni tistim v Rižarni ali na sličnih krajih. Noben papeški obisk Mehike ne more prinesiti rehabilitacije ali sprave. Koliko gorja so morali pretrpeti domačini zaradi pohlepa po zlatu in fanatizma duhovnikov in redovnikov, ki so s silo pokristjanjevali prebivalstvo.



Odhod

1. Scena: Noč, šipa, vlak

Odhod. Noč. Vlak za Milan. Sedaj sem verjetno med Verono in Brescia, nekje ob Gardskem jezeru. Gledam skozi okno. Samo tema in nepredirna, nenasitna, vseobvladujoča, večna noč. Luč v kupeju je prižgana, tako da v šipi vidim odsev lastnega obraza. Čez nekaj ur bo jutro. Takrat bo bolje. Ne bo več odseva na šipi, takrat ne bom iskal stvarnosti preko odbleska svojih oči, las, peg na obrazu,

takrat bo resničnost kar na dlani. Vse bo lažje, ne bo skrivnosti, ne bo jih treba iskati.

Sedaj pa... ta odsev. Vendar, vendar, če pogledam skozi, če se zazrem preko tega odseva, vidim noč, noč, ki ni več samo tema, temveč tudi medle luči v daljavi, žarometi avtomobilov na bližnji cesti, ki gre vstric železnice, luči v sobah v samotnih hišah ob progi tistih, ki ponoči delajo, študirajo, berejo, pijejo, umirajo. In to topotanje koles na tračnicah. Moram pogledati preko svojega obraza, videti luči na oni strani. Dovolj, da si to želim. Vidim medle luči, kot da bi jih obsula megla. Morda je megla, morda pa je le umazanija na šipah. Ali pa oboje. Dosti človeškega je v tem. Umazanija na telesu, megla v duši.

Hočem, moram videti skozi šipo. Videti, doživeti stvarnost, prodrati v resničnost. Dovolj je, da odprem okno. Toda to je bližnjica, to ne velja. Pot do stvarnosti mora iti preko lastnih utvar in domišljij. Kako literarno. Ob tej misli se kar nasmehnem. Stvarnost želja in sanj, ki se lahko, ki se morajo spremeniti v resničnost.

Saj vem, že vem pri čem sem. Argentinski pisatelj Ernesto Sabato, genij, kot je lahko samo matematik, ki se je spremenil v filozofa, pravi, da lahko resnico dosežejo le matematiki, kemiki, filozofi. V življenju da so bolj pomembne stvari iluzija, izmišljilja, upanje, želje. In da resnice ni, prvi, ko imaš opraviti s človeškimi bitji, saj z njo vedno izžveže le bolečino.

Kolesa enakomerno udarjajo po tračnicah. Bližam se Milanu. Prav čutim ga, kot da bi hotel odpraviti nočne blodnje človeka, ki bedi. Misel se mi vrača na prejšnji

večer slovesa. Prijatelji, znanci. Pogovori, banalnosti, takoj pretrgani stavki, zabrisane besede, ki bi lahko nakazale pot v temen predor, ki pelje k resničnosti. Realnost odhoda. Resničnost samote, vrnitve, ponovnega odhoda, skrivanja glave v pesek, skrivanje, ki traja vse življenje, celo več življenj, besede pa niso nikoli na pravem mestu.

Besede... besede... Kaj je lažje, ustaviti se ali iti naprej? Kaj ne tekamo naprej samo zato, ker se ne znamo ustaviti? Kaj ne silimo v bodočnost in prehitevamo čas, ker se ne znamo prilagoditi? In zato bežimo in upamo v spremembo, ki naj bi bila boljša? Najtežje je vstati in odločiti. Najlažja odločitev pa je odhod. ki je večkrat bližnjica. Prava umetnost pa je pravilno odločiti in znati določiti pravi trenutek, ko se je treba ustaviti in ko je treba oditi spet na pot.

Spet se zazrem skozi okno kupeja v nepredirno noč, misel pa hiti naprej. To je že druga neprespana noč zapored. Pred nekaj dnevi je bilo novo leto s svojimi hrinavščinami, lažnim veseljem in snegom. Tudi sedaj je mraz in samota. Natanko se spominjam, kakšno je bilo zadnje, očitno retorično vprašanje, ki sem ga bil sposoben izustiti v pogovoru s prijatelji, ki so se prišli na peronu železniške postaje v Trstu za daljše obdobje poslovit od mene.

»Naj mi kdo od vas pove, kdaj nastopi kriza odhoda, ko potuješ sam za daljše obdobje neznano kam. Kdaj se te lotijo potrlost, ravnodušnost in tesnoba. Nato pa še strašna samota napolni tvoj vagon, tako da te stisne nekje pod srcem in si zbehan, da ne veš, kaj bi?«

»Veš kdaj,« mi odgovori nekdo, »ko naredi vlak ovinek pri Barkovljah in ti Trst za trenutek izgine izpred oči.«

Naročnina: mesečna 20.000 lir - celoletna 240.000 lir; v SFRJ številka 5 - din, naročnina za zasebnike mesečno 70.- din, polletno 390.- din, letno 780.- din.

Poštni tekoči račun za Italijo
Založništvo tržaškega tiska, Trst 13512348

Za SFRJ: žiro račun 51420-603-31593
ADIT 61000 Ljubljana
Glonarjeva 8 - telefon 329761

Oglaš: ob delavnikih trgovski 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 80.000 lir; finančni in legalni oglaš: 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 120.000 lir. Ob praznikih povšek 20%. IVA 19%. Oglaš iz dežele Furlanije-Juliske krajine se naročajo pri oglasnem oddelku PUBLI-EST - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 7796-688, tix 460270 EST I, iz vseh drugih dežel v Italiji pri podružnicah SPI.

Mali oglaš: 950 lir beseda; osmrtnice, zahvale in sožalja po formatu. IVA 19%. Naročajo se v uredništvu Primorskega dnevnika - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 7796-611.

primorski dnevnik

torek, 4. septembra 1990

TRST - Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600 - Tix 460894 - Fax (040) 772418
GORICA - Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533382 - 535723 - Fax (0481) 532958
ČEDAD - Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190

Glavni urednik Dušan Udovič
Odgovorni urednik Vojimir Tavčar

izdaja
in tiska

ZTT
Trst

Cian italijanske
zveze časopisnih
založnikov FIEG

Komemoracije gen. Dalla Chiesa v duhu polemik

PALERMO — Obletnica smrti generala Carla Alberta Dalla Chiesa, ki ga je ubila mafija pred osmimi leti, je letos potekala, v znamenju polemik. Glavni komemoraciji sta bili v Palermu in Milanu.

V Palermu je bilo po maši zadušnici polaganje vencev na kraju, kjer so mafijski kriminalci poleg generala ubili tudi njegovo ženo in telesno stražo. Slovesnosti se je udeležil tudi visoki komisar za boj proti mafiji Domenico Sica. V Milanu pa je občinska uprava priredila krajšo komemoracijo pred spominskim obeležjem. Svojci so Dalla Chiesa in njegovo ženo počastili na pokopališču v Parmi v najožjem družinskem krogu. Edina izjema je bil bivši palermški župan Leoluca Orlando, ki se palermske komemoracije demonstrativno ni udeležil. Sicilska protimafijska politika je namreč ponovno zabredla v slepo ulico in vzbudila ostre polemike, ki so se po izvolitvi novega župana in enobravnega demokrščanskega občinskega odbora, še bolj zaostrele. Zelo napeto ozračje pa je vladalo med spominsko sejo v občinski palači v Palermu, kjer so novega župana ljudje pričakali s polemičnimi napisi in v popolni tišini, sicer pa je župan vstopil le nekaj minut pred koncem komemoracije.

V kanadski Oki zaradi zemlje, v Združenih državah Amerike pa v imenu znanosti Belci še vedno teptajo indijanske pravice



OKA (KANADA) — Medtem ko so oblasti odstranile še zadnje barikade v kanadski Oki, se je kakih 200 Indijancev Mohavk v mimetičnih kombinezonih in svojimi kalašniki poskrilo po gozdovih. Za policijo, ki bi jih morala aretirati, bodo trd oreh, ker poznajo gozdove kot lastne žepce. Le majhna skupinica je ostala v golf klubu, proti kateremu prodirajo oklopna vozila varnostnikov (na sliki AP).

Medtem ko ni povsem jasno, kako bodo Kanadčani rešili zaplet v zvezi z indijanskim nasprotovanjem razširitvi golf kluba v Oki, pa prihaja do zapletov tudi v ZDA. Tokrat ni napetosti kriv pohlep belcev po indijanski zemlji, temveč indijanska zahteva, naj jim vrnejo kosti njihovih prednikov, ki ležijo po ameriških muzejih in znanstvenih inštitutih. Kongres je pred kratkim izglasoval zakon, ki predvideva vrnitev posmrtnih ostankov, ker Indijanci verujejo, da duše preminulih nimajo pokoja, če njihove kosti niso pokopane. Tej izročitvi pa se krčevito upirajo ameriški antropologi in znanstveniki, ki trdijo, da bi bili prikrajšani, če bi oblasti vrnile kakih 30 tisoč indijanskih okostnjakov.

Zagovornika Michela Perruzze bosta tožila neznane grozilce

AVEZZANO — Branilca Michela Perruzze, ki je osumljen, da je na okruten način povzročil smrt komaj 7-letne Cristine Capocchitti, bosta danes prijavila sodstvu neznanca, ki grozijo zidarju. Odvetnika Mario in Carlo Maccallini sta dejala, da sta bila tudi sama deležna telefonskih groženj, zato sta zahtevala, naj jima policija zaščiti telefon.

Neznanci so že nekajkrat zavrteli številko družine Perruzza. Na osebo, ki je dvignila slušalko se je nato vsul plaz psov in groženj, odvetnika pa še najbolj skrbi dejstvo, da morata braniti svoj ugled pred javnostjo, saj sta izjavila, da jima neznanci onemogočajo delo. Obrambo zidarja sta prevzela šele v trenutku, ko sta se prepričala, da je Perruzza pošteno odgovarjal na vprašanja zasliševalcev. Oba trdita, da je nedolžen, vendar sta že sporočila, da se bosta odrekla klientu, kakor hitro bosta spremenila svoje mnenje o pote-

ku dogodkov. Neznanci pa so menda odkrili, da je možno preko telefona škoditi ljudem. Družino Perruzza psujejo, odvetnikoma pa onemogočajo delo, saj skrbijo za to, da je zveza stalno zasedena.

V Balsoranu so očitno vsi prepričani, da je Perruzza res umoril deklico, zato so vzeli na piko tudi skupino odvetnikov, ki ga brani. Res je tudi, da je prebivalstvo hotelo linčati Perruzzovega sina, ko je ta prevzel odgovornost umora. Sicer pa je najbrž razumljivo, da so krajani reagirali tako emotivno, saj jih je nedvomno presunil umor male Cristine.

Odvetnika pa sta dejala, da ju še najbolj moti obnašanje kolegov, predvsem odvetnikov, ki zastopajo družino Cappocchitti. Njihovo zadržanje, sta dejala odvetnika Maccallini, je nesprejemljivo in obenem moti potek preiskave, ki ni še zaključena.

Cory Aquino ne bo uvedla izrednega stanja

MANILA — Kljub številnim, točneje sedemnajstim atentatom, ki so v prejšnjih dneh pretresli glavno filipinsko mesto Manilo, predsednica Cory Aquino ne bo uvedla izrednega stanja. Uspešen boj proti upornim vojakom, ki naj bi zagrešili atentate, lahko po njenem mnenju jamčita samo ljudska enotnost in ljudska podpora vladi. Aquinova je včeraj poleg tega potrdila, da ne namerava odstopiti in se tako umakniti »odboru za javno zdravje«, kakršnega je predlagal senator John Osmena. Že v prihodnjih dneh bo namreč sklicala posebno komisijo, ki bo razpravlja o krizi v Perzijskem zalivu, o nevarnosti novega (po vrsti sedmega) državnega udara in o hudih posledicah julijskega potresa.

Brata in njuna sestra utonili v majhnem jezercu pri Potenzi

POTENZA — V najmanjšem od treh jezerc Primavera v okolici Potenze so v nedeljo popoldne utonili brata Michele in Firminio Porfidio ter njuna sestra Vincislava. Jezerce nima več kot tisoč kvadratnih metrov, globoko je približno šest metrov, pred kakim letom pa so njegovo dno prekrili s plastično maso, z namenom, da bodo od tu črpali vodo v primeru požarov. Kopanje je zato prepovedano, jezerce pa je obdano z mrežo. Vincislava Porfidio se je skupa z bratom sprehajala ob vodi; trojica se je hkrati odločila, da se malo osveži. Preplezali so varnostno ograjo, ko pa si je dekle tik ob vodi sezulo čevlje, ji je verjetno spodrsnilo na spolzki plastiki in je padla v vodo. Brata sta ji hotela pomagati, vendar je tudi njiju potegnili v vodo. Pomoč, ki so jo nudili mimoidoči, ob jezercih je namreč priljubljeno sprehajališče, je bila zaman, saj brata Porfidio in njuna sestra niso znali plavati. Reševalci so šele pozno zvečer potegnili iz vode trupli dekleta in enega brata, medtem ko so drugoga fanta našli potapljači komaj včeraj ob zori.

Včeraj pokopali umorjenega fanta

REGGIO CALABRIA — Policijski agenti, ki se ukvarjajo z umorom 16-letnega Domenica Catalana, so priznali, da je preiskava zašla na slepi tir. Včeraj zjutraj je bil v mestni četrti Archi pogreb mlade žrtve, ki je bila sicer doma iz Rima, a se je mudila v Reggio Calabrii pri sorodnikih.

Fanta so umorili v soboto zvečer. Preiskovalci so ugotovili, da so mu bili usodni strel iz pištole kalibra 7,65, sedaj pa vsekakor čakajo na zasliševanje 15-letnega Domenica Cozzupolija, ki je bil v zasedi težje ranjen.

Do danes so si preiskovalci ustvarili vsaj okvirno mnenje o umoru. Prepričani so, da gre za zločin, ki je strogo vezan na Reggio Calabria, saj bi ga težko navezali na morebiten napad na očeta umorjenega fanta. Oče Domenica Catalana je namreč gradbenik, fant pa je v Reggio Calabrii navezal stike s skupino mladih domačinov, ki so bili vezani na krajevne mafijske organizacije.

Kamorist padel v roke pravice

CASERTA — Karabinjerji iz Caserte so aretirali 31-letnega Gaetana Piccolija, vidnega zastopnika kamoristične družine Cutillo, ki je še posebno aktivna v kraju Marcianise.

Piccolo je bil na begu od prvega junija letos, ko so ga izpustili iz zapor, vendar pod pogojem, da se ne vrne v Južno Italijo. Prepoved je veljala tudi za Lacij, poleg tega pa se je moral Piccolo redno javiti na policiji.

Že junija je kamorist izginil neznan kam, karabinjerji pa so včeraj izsledili njegov avtomobil golf gt na neki krajevni cesti, ki povezuje Marcianise z bližnjim krajem Capodrise. V avtomobilu je lastnik skrbno skrnil pištolo kalibra 7,65, kateri so skrbno odstranili serijsko številko.

Politična umora v Armeniji in nova napetost v Zakavkazju



Kljub razorožitvi Armenske narodne armade je položaj v Zakavkazju še vedno skrajno napet. Pripadniki prepovedanih armenskih oboroženih skupin so namreč ubili dva armenska parlamentarca (na sliki AP) in napovedujejo oboroženi odpor. Azerbajdžanski parlament pa se je obrnil na generalnega tajnika OZN Pereza De Cuellarja, od Gorbačova pa zahteval, naj razoroži vse Armence, ki »ogrožajo azerbajdžansko ozemeljsko celovitost«.

Julija in avgusta potovalo preko 76 milijonov vozil

Italijani so ponovno doma! Prejšnji konec tedna smo namreč bili priča še zadnjemu masovnemu povratku z letoviščarskih krajev v domače loge. Promet na avtocestah je bil od petka, 31. avgusta do nedelje, 2. septembra znova zelo gost, saj so na avtocestni mreži zabeležili skoraj 4 milijone vozil. Promet je bil najbolj gost na avtocesti A1, ki povezuje Milan z Neapljem ter na avtocesti A14, ki pelje iz Bologne proti Bariju vse do Taranta.

Letošnji poletni obračun prometa je nadvse spodbuden. Skupno se je vozilo po avtocestah omenjenega podjetja, ki pokriva okrog polovice celotnih državnih avtocestnih povezav, preko 76 milijonov najrazličnejših vozil (štelo so izračunali od 2. julija do 2.

septembra). V primerjavi z lansko poletno sezono je bil porast kar 4,7-odstotni.

Največji porast prometa so zabeležili na avtocesti A14 v delu med Bologna, Riminijem in Cattolico. Ta odsek je namreč z letošnjim letom postal tropasovni. Marsikaterega izletnika je nedvomno dodatno privabilo do Riminija nekoliko čistejše morje, saj se letos ni pojavilo nadležno cvetenje alg.

Najbolj prometni dan je bil ponedeljek, 16. julij (milijon 493 tisoč vozil), najmanj pa kot je že običaj veliki šmaren. Pohvala gre tudi italijanskim voznikom, ki so letos upoštevali t.i. "pametne odhode".

Siad Bare imenoval premiera ki naj izvede demokratizacijo

MOGADIŠ — Somalski predsednik Siad Bare je povsem nepričakovano odstavil dosedanjega premiera Alija Samantarja in na njegovo mesto imenoval Mohameda Havadleha Madarja. Zahodni diplomatski krogi ocenjujejo zamenjavo kot poskus postopne demokratizacije v Somaliji. Že Samantar je ob prevzemu mandata pred šestimi meseci napovedal večstrankarske svobodne volitve, 31. oktobra pa bi morali na referendumu odpraviti monopol vladajoče Somalske revolucionarne socialistične partije. Po mnenju zahodnih diplomatskih krogov je Madar primernejši za izvedbo teh reform, ker je bolj pragmatičen in tehnokrat, ne nazadnje je doma s severa, kjer že skoraj deset let divja protirežimska gverila, in ne pripada vladajočemu Barejevemu plemenu.

V ustju Temze novo letališče

LONDON — Britansko ministrstvo za prevoze je odobrilo megalomanski načrt gradnje največjega letališča na svetu, ki ga bodo zgradili na sipinah kakih 20 kilometrov od ustja Temze. Po prvih ocenah bo objekt stal več kot 7.300 milijard lir, letališče pa bo imelo izredne prednosti. Kot prvo načrtovanci poudarjajo, da bo lahko letališče obratovalo 24 ur dnevno, ker bo

hrup motil le uslužbenice in potnike. Prve vasi so namreč od letališča oddaljene več kot 20 kilometrov. Kot drugo bi morali biti pristanki in vzleti drugo bi morali biti pristanki in vzleti skrajno varni, ker ni nobenih vzpetin, težave z megljo pa bodo odpravili z najsodobnejšim, radarsko-elektronskim vodenjem letal. Letna zmogljivost novega letališča bo 45 milijonov potnikov.